

Organ: Allmänna utskottet

Plats och tid för sammanträde: Kommunkontoret, tisdag den 8 september 2026, kl 08.00 - 12.00, sammanträdesrum Venus

Tid för justering: Digital justering, tisdag den 15 september 2026, kl 15.00

Föredragande	Ärenden	Sida
	1 Upprop	
	2 Val av protokolljusterare	
	3 Dagordning	
	4 Anmälan av jäv	
	5 Fastställande av Handlingsplan för bygdemedel 2027, Malå kommun	4 - 12
Aleksandra Simanovskaya	6 Kommunal medfinansiering 2026 - 2027 av projektet Kraftsamling - En hållbar framgångsfaktor för den levande platsen	13 - 14
	7 Utseende av kontrollant och ersättare för regionalt investeringsstöd/företagsstöd samt stöd för kommersiell service	15 - 16
	8 Fastställande av kommunfullmäktiges sammanträdesdagar 2027	17
	9 Fastställande av kommunstyrelsens sammanträdesdagar 2027	18
	10 Fastställande av Kollektivtrafikplan för Malå kommun 2027 - 2030	19 - 30

Anna Jonsson	11	Hemställan om omvandling av nyttjad checkkredit till lån via kommunen samt ny checkkredit om 5 mnkr - Malå Energi- och Industri AB	31 - 33
Marie Önnerlov Näslund	12	Förlängning av Folkhälsopolitiskt program för Malå kommun 2022 - 2026 att gälla även under 2027 samt inrättande av tjänst för kommunövergripande folkhälsoarbete	34 - 49
	13	Motion om att direktsända och spela in kommunfullmäktiges sammanträden	50 - 52
	14	Utseende av firmatecknare för Malå kommun 2027-01-01--12-31	53
	15	Fastställande av plan för internkontroll 2027 - Kommunstyrelsen	54 - 59
	16	Fastställande av Gemensamt reglemente för kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och valnämnden - jävsnämnd för tillsynsbeslut räddningstjänsten	60 - 84
	17	Fastställande av Bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Malå kommun	85 - 94
Helen Örnberg	18	Antagande av Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) med tillhörande bilagor	95 - 155
	19	Medborgarförslag om byggande av brygga med staket	156 - 158
	20	Yttrande över förslag till Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten 2026 - 2031 - Länsstyrelsen i Västerbottens län	159 - 177
	21	Upphävande av medfinansiering av projektet Civilsamhället i samverkan samt uppsägning av samarbetsavtal	178 - 223

MALÅ KOMMUN

Ylva Olofsson
Ordf

Fastställande av Handlingsplan för bygdemedel 2027, Malå kommun

Bygdemedel är pengar som kan sökas i bygder som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft. Det går att söka bygdemedel för investeringar som är till allmän nytta i bygden.

Hur bygdemedel får användas regleras i lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, och förordning (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter. Lagstiftningen säger följande om bygdeavgiftsmedel. Enligt 6 kap. 1 § med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska bygdeavgiftsmedel tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna. Enligt 8 § kan bygdemedel användas till investeringar för ändamål som främjar näringsliv och/eller service i bygden eller annars är till nytta för denna.

Malå kommun ska årligen upprätta en handlingsplan för hur bygdemedlen ska användas i hela kommunen. Handlingsplanen ska därefter godkännas av Länsstyrelsen.

Utgångspunkt för föreslagen Handlingsplan för bygdemedel 2027, se Bilaga 1, är lokal utvecklingsstrategi för Malå kommun 2030, *Malå – en attraktiv plats HÄR olikheter skapar utvecklingskraft 2030* (LUS 2030) samt mål fastställda av Kommunfullmäktige 2025-04-28, § 18 och Kommunstyrelsen 2025-04-08, § 44. Även Agenda 2030 är central. 2027 års handlingsplan har utarbetats med inspel från Länsstyrelsen Västerbottens rättighetsanalys i beaktande.

Handlingsplanen är ett verktyg för att uppnå de två övergripande hållbarhetsmålen i LUS 2030; *Malå en cirkulär plats* och *Malå en levande plats*. Handlingsplanen beaktar också Lokal Serviceplan - kommersiell service, Integrationsstrategi och övriga relevanta och strategiska planer.

2027 års bygdemedel föreslås fördelas likt tidigare år,

Allmänna näringslivsfrämjande insatser erhåller 60% av 2027 års årliga fördelning av bygdemedel till Malå kommun sam eventuellt övrigt tillgängligt beslutsutrymme, med följande prioritering

- År 2027 avsätts 200 000 kronor* till insatser för ökad kompetensattraktion samt medfinansiering av temaveckan *Här finns jobben och möjligheterna*.
- År 2027 avsätts 30 000 kronor* till finansiering för implementering av *Serviceplan för Malå kommun*, insatsen ska vara genomförd senast under oktober månad.

2026-08-24

Sida 5 av 223

Maria Larsson, handläggare
Utveckling- och arbetsmarknadsenheten

- År 2027 avsätts 100 000 kronor* för finansiering av lokala utvecklingsprojekt som ligger i linje med strategi Malå – en attraktiv plats HÄR olikheter skapar utvecklingskraft 2030 (LUS 2030) eller förstärker bygdens beredskap. Initiativ från civilsamhälle uppmuntras, förening eller Malå kommun kan vara projektägare. Näringslivsråd prioriterar bland inkomna initiativ vid behov, beslut fattas av chef Utveckling- och arbetsmarknadsenheten.
- År 2027 avsätts 50 000 kronor* för finansiering av Näringslivsrådet i Malå kommun.
- Resterande tillgängligt beslutsutrymme avsätts år 2027 till medfinansiering av landsbygdutvecklande- och näringslivsfrämjande projekt, gäller både av Kommunstyrelsen i Malå kommun redan beslutad medfinansiering samt nu ej kända initiativ.

** Angivna belopp är preliminära och kan komma att justeras i förhållande till erhållna medel för allmänna näringslivsfrämjande insatser år 2027.*

Kommunens föreningsliv erhåller 40% av 2027 års årliga fördelning av bygdemedel till Malå kommun. Maxbeloppet per föreningsansökan föreslås uppgå till 40 000kr. Malå kommun ser gärna

- projekt som bidrar till beredskap, landsbygds- och samhällsutveckling i hela Malå kommun.
- projekt som möjliggör för ökad delaktighet och inkludering av fler invånare.
- projekt som bidrar till hållbarhet, ekonomisk, ekologisk och/eller social hållbarhet.

Observera att även *Allmänna näringslivsfrämjande insatser* kan innefatta åtgärder och projekt som riktar sig till, drivs av eller på annat sätt inkluderar kommunens föreningsliv.

Vid eventuell översökning föreslår handlingsplanen att Malå kommuns yttrande förespråkar en mångfald/bredd av projekt samt att geografisk spridning och nya sökande prioriteras.

Bedömning

Föreslagen handlingsplan bedöms komma både kvinnor, män, flickor och pojkar samt icke-binära till gagn, och förutsättningar för geografisk spridning av bygdemedelsinsatser i hela Malå kommun bedöms god.

FÖRSLAG TILL AU/KOMMUNSTYRELSEN

2026-08-24

Sida 6 av 223

Maria Larsson, handläggare
Utveckling- och arbetsmarknadsenheten

- Malå kommuns Handlingsplan för bygdemedel 2027 antas.

Maria Larsson

Bilaga

- Bilaga 1: *Malå kommuns Handlingsplan för bygdemedel 2027*

Beslutsexpediering

- Länsstyrelsen i Västerbottens län
- Maria Larsson, Utveckling- och arbetsmarknadsenheten

Malå kommuns Handlingsplan för bygdemedel 2027

Bygdemedel är pengar som kan sökas i bygder som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft. Pengarna ska i första hand gå till reparationer av skador som uppkommit på grund av vattenregleringen. Därefter går det att söka bygdemedel för investeringar som är till allmän nytta i bygden.

1. Bakgrund

Hur bygdemedel får användas regleras i lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, och förordning (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter. Lagstiftningen säger följande om bygdeavgiftsmedel. Enligt 6 kap. 1 § med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska bygdeavgiftsmedel tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna. Enligt 8 § kan bygdemedel användas till investeringar för ändamål som främjar näringsliv och/eller service i bygden eller annars är till nytta för denna.

Malå kommun ska årligen upprätta en handlingsplan för hur bygdemedlen ska användas i hela kommunen. Handlingsplanen ska därefter godkännas av länsstyrelsen. Handlingsplanen är kopplad till och utformad enligt länets regionala utvecklingsstrategi, lokal utvecklingsstrategi, Malå kommuns antagna mål, identifierade behov och prioriteringar. Vidare ska bygdemedel användas med hänsyn till planerade och pågående projekt samt till näringslivsfrämjande insatser.

De insatser som Malå kommun vill prioritera med stöd från bygdemedel bör vara långsiktiga och bidra till kontinuerlig utveckling av bygden genom näringslivs-, service- och landsbygdsutveckling. För att bygdemedlen ska användas effektivt kan möjligheten till medfinansiering av projekt inom EU:s strukturfondsprogram samt övriga möjligheter till uppväxling beaktas.

2. Utgångspunkt

Investeringar finansierade av bygdemedel ska vara inkluderande, främja ett allmänt intresse och vara till nytta för kommuninvånare, företag och föreningar i byar och centralort utan att strida mot diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Bygdemedlen bör även kunna disponeras som medfinansiering i tillväxt- och attraktivitetsskapande insatser. Bidrag lämnas inte till enskilda personer eller företag.

Malå kommun ser Agenda 2030 som central och vill genom handlingsplan för bygdemedel verka för att målen nås. Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomisk, social och miljömässig.

3. Prioriterade investeringar 2027

Kommunfullmäktige fastställde 2021-10-25, § 61 en lokal utvecklingsstrategi för Malå kommun 2030, Malå – en attraktiv plats HÄR olikheter skapar utvecklingskraft 2030 (LUS 2030). Den lokala strategin LUS 2030 är direkt kopplad till den Regionala utvecklingsstrategin, Västerbotten – en attraktiv region där olikheter skapar utvecklingskraft (RUS 2020 - 2030). Utgångspunkt för handlingsplanen är också mål fastställda av Kommunfullmäktige 2025-04-28, § 18 och Kommunstyrelsen 2025-04-08, § 44.

Handlingsplan för bygdemedel är ett verktyg för att uppnå de två övergripande hållbarhetsmålen i LUS 2030; *Malå en cirkulär plats 2030* och *Malå en levande plats 2030*. Handlingsplanens förslag till prioriteringar av investeringar harmoniserar av den anledningen med LUS 2030.

Malå – en nytänkande och smart kommun

- Prioritering: Digitalisering och nya lösningar
- Prioritering: Utveckling av innovationer

Malå – en kommun med platsbaserad hållbar näringslivsutveckling

- Prioritering: Växande, starkare företag och nya livskraftiga företag
- Prioritering: Affärsmodeller i flera kompletterande riktningar

Malå – en nära tillgänglig kommun

- Prioritering: Investeringar i hållbara transportsystem
- Prioritering: Hållbar mobilitet
- Prioritering: Investeringar i digital infrastruktur

Malå – en kommun med hållbara livsmiljöer att bo, leva och verka i

- Prioritering: Utveckla och förvalta naturarv, livsmiljöer och en aktiv fritid
- Prioritering: Utveckla kultur och kulturarv
- Prioritering: Hållbar konsumtion, inklusive energianvändning

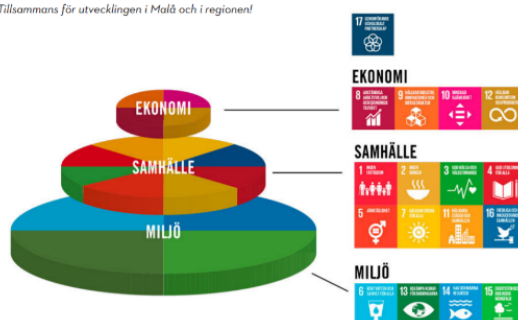
Malå – en hälsofrämjande kommun

- Prioritering: Hälsosamma levnadsvanor
- Prioritering: Hälsosamma arbets- och verksamhetsmiljöer
- Prioritering: Trygg vård och social omsorg, särskilt för barn, unga och sårbara grupper

Malå – en kommun rik på kompetenser

- Prioritering: Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning

Tillsammans för utvecklingen i Malå och i regionen!

4. 2027 års bygdemedel ska fördelas enligt följande

4.1.1 Allmänna näringslivsfrämjande insatser

Allmänna näringslivsfrämjande insatser erhåller 60 % av 2027 års årliga fördelning av bygdemedel till Malå kommun samt eventuellt övrigt tillgängligt beslutsutrymme, i vilket ingår fördelning i enlighet med handlingsplan, till enskilda projekt och i projekt som kräver offentlig medfinansiering. Agenda 2030 ska beaktas vid handläggning av projekt som beviljas bygdemedel.

Mål

Allmänna näringslivsfrämjande åtgärder ska ses utifrån ett bredare perspektiv och även omfatta åtgärder som långsiktigt bidrar till utveckling och stimulering av näringslivet i hela Malå kommun.

- Växande, starkare företag och nya livskraftiga företag i Malåbygden. Mätetal: Svar på Svenskt Näringslivs enkät, antal nystartade verksamheter, skatteintäkter från företagen och jobb.
- Malå – en kommun med hållbara livsmiljöer bo, leva och verka. Mätetal: Flyttnetto år 2027.
- Malå – en hälsofrämjande kommun. Mätetal: Minskade sjukskrivningstal, referens största arbetsgivaren i kommunen.
- Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning. Mätetal: Svar på Svenskt Näringslivs enkät, tillgång till relevant kompetens.

Åtgärder

Insatserna ska omfatta utveckling och stimulering av näringsliv och samhälle i Malåbygden d v s Malå kommuns strategiska och operativa näringslivsarbete som ligger utanför ordinarie verksamhet. Exempel på insatser är köp av konsulttjänster, insatser som främjar och platsbaserad hållbar näringslivsutveckling, kompetensattraktion, insatser för hållbara livsmiljöer att bo, leva och verka i. I det senare ingår insatser som stimulerar Malåbygdens attraktivitet och livskraftiga föreningsliv. Investeringar av olika slag ska tolkas relativt vitt och omfattar även mjukare investeringar i form av exempelvis kommunal medfinansiering av EU-projekt.

Prioritering enligt nedan:

- År 2027 avsätts 200 000 kronor* till insatser för ökad kompetensattraktion samt medfinansiering av temaveckan *Här finns jobben och möjligheterna*.
- År 2027 avsätts 30 000 kronor* till finansiering för implementering av *Serviceplan för Malå kommun*, insatsen ska vara genomförd senast under oktober månad.
- År 2027 avsätts 100 000 kronor* för finansiering av lokala utvecklingsprojekt som ligger i linje med strategi Malå – en attraktiv plats HÄR olikheter skapar utvecklingskraft 2030 (LUS 2030) eller förstärker bygdens beredskap. Initiativ från civilsamhälle uppmuntras, förening eller Malå kommun kan vara projektägare. Näringslivsråd prioriterar bland inkomna initiativ vid behov, beslut fattas av chef Utveckling- och arbetsmarknadsenheten.
- År 2027 avsätts 50 000 kronor* för finansiering av Näringslivsrådet i Malå kommun.
- Resterande tillgängligt beslutsutrymme avsätts år 2027 till medfinansiering av landsbygddutvecklande- och näringslivsfrämjande projekt, gäller både av Kommunstyrelsen i Malå kommun redan beslutad medfinansiering samt nu ej kända initiativ.

** Angivna belopp är preliminära och kan komma att justeras i förhållande till erhållna medel för allmänna näringslivsfrämjande insatser år 2027.*

4.1.2 Kommunens föreningsliv

Föreningslivet i Malå kommun erhåller 40 % av 2027 års årliga fördelning av bygdemedel till Malå kommun. Bygdemedlen ska möjliggöra utveckling och bidra till levande landsbygder i Malå kommun. Agenda 2030 ska beaktas vid handläggning av projekt till föreningslivet som beviljas bygdemedel. Det går att söka bygdemedel för investeringar som är till allmän nytta i bygden. Insatserna kan omfatta såväl "mjuka" investeringar – stöd till kompetensutveckling, digitalisering och marknadsföring som "hårda" investeringar – stöd till fysiska investeringar.

Malå kommun ser gärna

- projekt som bidrar till beredskap, landsbygds- och samhällsutveckling i hela Malå kommun.
- projekt som möjliggör ökad delaktighet och inkludering av fler invånare.
- projekt som bidrar till hållbarhet, ekonomisk, ekologisk och/eller social hållbarhet.

Malå kommun kommer i händelse av översökning yrka för prioritering utifrån mångfald, geografisk spridning och nya sökande. Mer information rörande föreningars möjlighet att ansöka om bygdemedel finns på länsstyrelsens hemsida.

Observera att även inom ramen för 4.1.1 *Allmänna näringslivsfrämjande insatser* kan åtgärder och projekt som riktar sig till, drivs av eller på annat sätt inkluderar kommunens föreningsliv beviljas medel.

Utfallet rörande kommunens föreningslivs nyttjande av bygdemedel följs upp i samband med kommunens årsredovisning.

5. Kriterier för ansökan, genomförande och redovisning

Bygdemedel kan sökas av Malå kommun, ideella föreningar och organisationer i hela kommunen. I förordningen (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter finns begreppet "berörd bygd". Med berörd bygd avses hela kommunen. Privatpersoner och företag är inte berättigade att söka.

Sökande organisationer och föreningar ska vara registrerade i Malå kommuns föreningsregister och kunna presentera stadgar, verksamhetsberättelse, resultaträkning, balansräkning, revisionsberättelse och protokoll som styrker firmatecknare. Utbetalningar sker enbart till föreningens konto.

Ansökan ska skickas till Länsstyrelsen i Västerbotten genom Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan under den period som utlysningen för föreningar verksamma i Malå kommun gäller.

Projektkostnader kan godkännas från och med att ansökan inkommer till Länsstyrelsen. Dock startar projektet då på egen risk.

Länsstyrelsen Västerbotten, vidarebefordrar inkomna ansökningar till Malå kommun för yttrande, vilket sker utifrån gällande delegationsförteckning. Länsstyrelsen fattar därefter beslut, där Malå kommuns yttrande har mycket stor tyngd. Länsstyrelsen granskar och utbetalar, om nödvändigt i samråd med kommunen. Medel får inte utgå återkommande till en och samma förening/organisation och för

samma ändamål. Det ändamål som bygdemedel beviljats för får inte utan vidare ändras. Förändringsunderlag skickas till länsstyrelsen som prövar om förändring kan ske.

Föreningar i Malå kommun beviljas 90 % av godkända kostnader i stöd. Det innebär att föreningen förväntas att själv stå för minst 10 % i kontantinsats. För att bygdemedlen ska komma så många föreningar som möjligt till del uppgår högsta beviljade bidrag per förening till 40 000 kronor. Det innebär att en förening kan beviljas 90 % av godkända kostnader, upp till 40 000 kronor.

Stöd får *inte* beviljas till rena driftkostnader eller som kostnadstäckning för företag/föreningar i kris.

När kommunen ansöker om bygdemedel får dessa inte gå till investeringar som tillhör kommunens primärverksamhet. Medlen får inte heller användas till löpande driftskostnader. Ansökningarna ska formuleras i projektform med syfte, mål, målgrupp, aktiviteter, tidsplan och kostnadsplan. Behöver en investering finansieras ur mer än ett års disponibla medel bör en projektplan upprättas. Vid slutredovisning ska projektet redovisas utifrån beviljad ansökan. Objekt för vilket bidrag beviljats, ska vara slutfört inom tre år enligt beslut. Medel beviljas inte till redan påbörjade projekt. Arbetet får inte påbörjas förrän ansökan inkommit. Malå kommun ansöker hos länsstyrelsen om bygdemedel för allmänna näringslivsfrämjande insatser, enligt godkänd handlingsplan för bygdemedel. Ansökan om utbetalning skickas till länsstyrelsen enligt anvisningar på länsstyrelsens hemsida.

6. Riktlinjer för hantering av bygdemedel

Vid hantering av bygdemedel ska följande riktlinjer tillämpas.

- Länsstyrelsens fastställda riktlinjer och handbok.
- Malå kommuns handlingsplan för hantering av bygdemedel enligt befintlig skrivning.

Kommunal medfinansiering av projekt "Kraftsamling – en hållbar framgångsfaktor för den levande platsen" för 2026–2027

Bakgrund

Malå Kommun är en projektägare för projektet **Projekt Kraftsamling – en hållbar framgångsfaktor för den levande platsen**.

Projektperioden är 2025-08-01 till 2027-09-30.

Projektet syftar till att stärka Malåbygdens attraktionskraft och småföretagens möjlighet till hållbar tillväxt genom tvärsektoriellt samarbete mellan kommun, näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Med projektet vill vi: etablera ett arbetssätt för lokalt utvecklingsarbete som möjliggör en hållbar samhällsutveckling, tillväxt i små och medelstora företag och framtagning av innovativa och hållbara lösningar för att tillsammans anpassa oss till nya marknadsförhållanden.

Totala budgeten för hela projektperioden:

2 255 595 kr varav;

1 127 797 kr - Region Västerbotten

902 238 kr - Tillväxtverket/Europeiska regionala utvecklingsfonden

225 560 kr - Malå kommun

Malå Kommun kan med detta bland annat finansiera lönekostnader för projektledning, utvecklingsarbete och administration för 1 116 595 kr.

Kommunstyrelsen har fått information om projektet och omständigheterna kring medfinansiering 2025-10-14, i ärende § 107 Dnr 2025.145/08 "Information om projektet Kraftsamling Tjamstan Södra - En hållbar framgångsfaktor för den levande platsen".

I ärendet beskrevs två alternativ av medfinansieringslösning beroende på annat politiskt beslut, i ärende "Detaljplan Tjamstan Södra".

Kommunala medfinansieringen för 2025 har skett inom ramen för Bygdemedel, del näringslivsfrämjande, då utrymme fanns: 43 376 kr.

Den exakta lösningen för medfinansiering under 2026–2027 var oklart då den initiala tanken var att använda del av det bidrag som antagen detaljplan skulle generera för ändamålet. Då detaljplanen Tjamstan Södra inte antogs erhåller inte Malå Kommun medel från Boverket (se beslut § 77 Dnr 2026.96/40 Antagande av Detaljplan för Tjamstan Södra, 2026-06-09).

För att säkerställa projekts "Kraftsamling – en hållbar framgångsfaktor för den levande platsen" genomförande föreslås därför medfinansiering från Bygdemedel, del näringslivsfrämjande för ytterligare två år:

År 2026: 104 106 kr

År 2027: 78 078 kr

Bedömning

Projektet bedöms kunna stärka Malås attraktionskraft, näringslivsutveckling och samverkan mellan sektorer. Genom projektet etableras ett nytt arbetssätt för lokal utveckling, vilket kan ge långsiktiga effekter i form av tillväxt, inflyttning, förbättrad kompetensförsörjning och ökad platsattraktivitet. Kommunens medfinansiering är en förutsättning för att projektet ska kunna genomföras med stöd av de beviljade medlen från Region Västerbotten och Tillväxtverket. Projektet bedöms vara förenligt med kommunens handlingsplan för bygdemedel och kan medfinansieras genom planen för allmänna näringslivsfrämjande insatser.

FÖRSLAG TILL AU/KOMMUNSTYRELSE

Den kommunala medfinansieringen av projekt "Kraftsamling" för 2026–2027 sker via verksamhet Bygdemedel: ansvar 232 verk 22020 för respektive år.

År 2026: 104 106 kr

År 2027: 78 078 kr

Aleksandra Simanovskaya

Beslutsexpediering

- Aleksandra Simanovskaya, enhetschef Utveckling – och arbetsmarknadsenheten

Utseende av kontrollant och ersättare för regionalt investeringsstöd / företagsstöd samt stöd för kommersiell service

Bakgrund

Hos Region Västerbotten kan företagare ansöka om regionala företagsstöd. Stöden ska bidra till hållbar tillväxt i Västerbotten och finns till för de som vill utveckla företaget men inte har möjlighet att få ihop finansieringen för satsningen genom egna medel eller t ex banklån.

Stöden nyttjas av företagen i Malå med cirka 3–5 ärende per år. Det finns stöd som riktar sig till nystartade verksamheter men också befintliga företag som vill växa och utvecklas. Det kan vara stöd för investeringar i byggnader, maskiner och inventarier, produktutveckling, internationalisering, innovationsstöd osv. Regionen ser positivt om fler arbetstillfällen skapas tack vare investeringarna.

Beviljade stöd upp till 500.000 kr kontrolleras av de kommunala kontrollanterna och Region Västerbotten efterfrågar ett kommunalt beslut på vem som är utsedda som kontrollanter respektive ersättare.

Vid ansökan om stöd på 500 000 kr eller mer måste företagen välja en av särskilt utsedda kontrollanter som Region Västerbotten hänvisar till.

Bedömning

Enligt Kommunstyrelses beslut från 2014-05-06 § 96 Dnr 2014.104/02 är det Karolina Hugosson, administratör/handläggare på Miljö – och byggavdelningen som är utsett till kontrollant och Jim Lundmark, f.d. kommunchef som ersättare. I och med att de både tjänstepersonerna inte jobbar i Malå Kommun just nu - Karolina är tjänstledig och Jim avslutade sin tjänst – behöver Kommunstyrelsen utse nya kontrollant och ersättare.

Förslag på en ny kontrollant: Emma Marklund, handläggare
Tekniska enheten/kommunikatör

Förslag på en ny ersättare: Erik Lindblom, kommunchef

FÖRSLAG TILL AU/KOMMUNSTYRELSE

*Emma Marklund, handläggare Tekniska enheten/kommunikatör
utses till en ny kontrollant för regionalt investeringsstöd / företagsstöd
upp till 500.000 kr samt stöd för kommersiell service.*

Erik Lindblom, kommunchef utses till en ny ersättare för regionalt investeringsstöd / företagsstöd upp till 500. 000 kr samt stöd för kommersiell service.

Aleksandra Simanovskaya

Beslutsexpediering

- Erik Lindblom, kommunchef
- Aleksandra Simanovskaya, chef för Utveckling – och arbetsmarknadsenheten
- Per Bertilson, teknisk chef

Fastställande av kommunfullmäktiges sammanträdesdagar 2027

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska besluta om dess sammanträdesdagar för 2027.

Kommunfullmäktige föreslås ha sammanträden den

8 mars
26 april
21 juni
25 oktober
20 december

*FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET /KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE*

- Upprättat förslag till kommunfullmäktiges sammanträdesdagar för 2027 fastställs.

Helen Örnberg

Beslutsexpediering

- Nämndskansli
- Marie Önnertlov Näslund
- Jennifer Vengelin
- Nämnder och bolag

Fastställande av kommunstyrelsens sammanträdesdagar 2027

Kommunstyrelsen ska besluta om dess sammanträdesdagar för 2027.

Kommunstyrelsen föreslås ha sammanträden den

16 februari
6 april
8 juni
12 oktober
30 november

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN

- Upprättat förslag till kommunstyrelsens sammanträdesdagar för 2027 fastställs.

Helen Örnberg

Beslutsexpediering

- Nämndskansli
- Marie Önnerlov Näslund
- Jennifer Vengelin
- Nämnder och bolag

Fastställande av Kollektivtrafikplan för Malå kommun 2027 - 2030

Bakgrund

Alla kommuner ska årligen ta fram en kollektivtrafikplan som behandlar det innevarande året samt åren som följer. Den framtagna kollektivtrafikplanen belyser bland annat nuläget, budget och utvecklingsområden.

Bedömning

Efter att kollektivtrafikplanen fastställdes av kommunfullmäktige 2026-06-22 § 95 har den inte remitterats till de politiska partierna eller trafikutövarna. De utvecklingsområden och trafikpolitiska önskemål som fastställdes då kvarstår oförändrade. Det enda som har uppdaterats är de ekonomiska siffrorna för trafiken 2025.

**FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE**

- Upprättat förslag till Kollektivtrafikplan 2027-2030 fastställs.

Helen Örnberg

Bilaga

- Förslag på Kollektivtrafikplan för Malå kommun 2027-2030

Beslutsexpediering

- Region Västerbotten/Kollektivtrafikmyndigheten

Malå kommun

Kollektivtrafikplan

2027-2030

Innehåll

1	INLEDNING	2
1.1	Allmänt om kollektivtrafikplaner	2
2	NULÄGE	2
2.1	Resandeunderlag	2
2.2	Kollektivtrafikens roll i kommunens trafikförsörjning	2
2.2.1	Rabatterade hemresor	3
2.2.2	Gymnasieelev	3
2.3	Befintlig trafik	3
2.4	Infrastruktur	5
2.5	Samordning inom kommunen	6
2.5.1	Samordning med Region Västerbotten och andra kommuner	6
2.6	Avtal	6
2.7	Kostnader för trafik	7
3	Utvecklingsområden för Malå kommuns kollektivtrafik, samt trafikpolitiska önskemål	8
4	Förändringar linjetrafik, trafikår 2025	10
5	Uppföljning med utvecklingsavdelningen	10

1 INLEDNING

1.1 Allmänt om kollektivtrafikplaner

Sedan 1 januari 2019 finns kollektivtrafikmyndigheten inom Region Västerbotten. De har det ekonomiska och juridiska ansvaret för den samhällsbetalda regionala kollektivtrafiken. Myndigheten fattar beslut om så kallad allmän trafikplikt, som sedan verkställs genom trafikupphandling. Länstrafiken som bolag är helägt av Region Västerbotten och har sitt säte i Lycksele. Länstrafiken har ett tydligare uppdrag än tidigare som genomförare av trafiken. Bolaget upphandlar kollektivtrafik på uppdrag av kollektivtrafikmyndigheten, utifrån de beslut om trafikplikt som fattats. Bolaget svarar för att kollektivtrafiken bedrivs enligt avtal, informerar om och marknadsför trafiken.

Planen ska behandla den del av all trafik i kommunen som är allmän kollektivtrafik som beställs via kollektivtrafikmyndigheten. Den är inte bara en beställning för ett visst trafikår utan kan liknas vid en strategisk plan för en viss period och som kan behandla både kort och långsiktiga mål och åtgärder. Planen ska omfatta minst tre år, men kan också innehålla beställning för skolstart och tidtabellskifte. Planen ska lämnas in i mars varje år för att initiera upphandlingsprocesser och för att ge input till skolstart och tidtabellskifte, budgetering, regionalt trafikförsörjningsprogram och till pågående upphandlingsprocesser.

2 NULÄGE

2.1 Resandeunderlag

Malå kommun är en liten kommun sett till befolkning men befolkningen har en stor spridning vilket medför att det finns kommunikationer ut till flera olika områden. Befolkningssammansättningen i kommunen består av en stor andel äldre människor vilka till viss del är beroende av kollektiva kommunikationer. Malå tätort är det stora centrat i kommunen men även Adak, Rentjärn, Rökå, Lainejauområdet (Lainejaur, Springliden och Mörttjärn) och Släppträsk har en relativt koncentrerad befolkning. Med bakgrund av att de är de mer befolkningstäta orterna är det även till och från dessa områden som kollektivtrafiken bör prioriteras.

I dagsläget finns ingen linjetrafik eller inomkommunala linjer mot Lainejauområdet, enbart upphandlad skolskjuts. Skolverksamheten är förlagd i Malå tätort dit många barn reser dagligen.

2.2 Kollektivtrafikens roll i kommunens trafikförsörjning

Kollektivtrafikens främsta roll i Malås trafikförsörjning är att transportera kommunens alla elever till skolan i Malå samhälle. Turerna är anpassade till när det är skolverksamhet och under lov och helger går turtätheten ner. Äldre personer använder kollektivtrafik i större utsträckning men det är mer vanligt att använda färdtjänst. De flesta resorna i kommunen sker dock med personbil. Detta till följd av en relativt liten utbyggd kollektivtrafik och även den kultur som råder i kommunen. Det finns arbets- och gymnasiependling till främst Lycksele och Skellefteå.

2.2.1 Rabatterade hemresor

Elev som är skriven i Malå men studerar vid eftergymnasial utbildning i Västerbottens län, Norrbottens län, Mittuniversitetet och inom Akademi Norr har möjlighet till rabatterade resor mellan hemort och studieort. Den som kan söka bidraget ska vara mantalsskriven i Malå, studera på heltid och åka med länstrafiken där biljetten löses som enkelresa eller via 10-kort. Rabatt från CSN eller SFS ska, om möjligt, nyttjas. Efter att resan genomförts ska den redovisas till Malå kommun som retroaktivt betalar 50 % av biljettpriset.

2.2.2 Gymnasieelev

Som gymnasieelev får man busskort kostnadsfritt då man studerar på en gymnasieort men bor kvar hemma. Det är utbildningsavdelningen som står för kostnaden.

2.3 Befintlig trafik

Vägar

Malå har ett glest allmänt vägnät. Stommen utgörs av länsväg 370 som går i öst-västlig riktning genom kommunen. Vägar som har större betydelse för transporter samt persontrafik är väg 1014 mot Arvidsjaur, 1018 mot Slagnäs samt väg 1008 i riktning mot Kristineberg.

Kollektivtrafik

Busstrafiken består av stomnätet i länet. På sträckor som inte täcks av stomlinjenätet finns inomkommunala linjer. Den inomkommunala trafiken styrs i första hand efter skoltiderna och turtätheten går ner under skolans lov. Kollektivtrafiken är koncentrerad till de större byarna. Kollektivtrafiken har stor betydelse för skolskjutsar, godstrafik, sjukresor, turism och allmänt resande.

För närvarande finns fyra inomkommunala linjer samt fyra stomlinjer som går igenom Malå kommun.

Inomkommunala linjer

Linje 245 Norsjö - Malå

Turer: Måndag – fredag, skoltid

Uppgift: Skolskjuts, övrigt resande

Linje 249 Kristineberg – Rökå – Malå

Turer: Måndag – fredag, skoltid

Uppgift: Skolskjuts, övrigt resande, gods

Linje 251 Björkland – Adak – Malå

Turer: Måndag - fredag

Uppgift: Skolskjuts, övrigt resande, gods

Linje 252 Björksele – Kristineberg – Malå

Turer: Måndag – fredag, skoltid

Uppgift: Skolskjuts, övrigt resande, gods

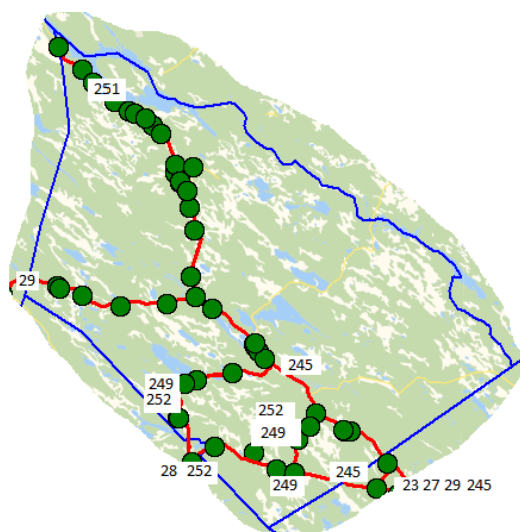
Stomlinjer

Linje 23	Malå – Norsjö – Skellefteå
Linje 27	Malå – Skellefteå
Linje 28	Malå – Lycksele
Linje 29	Sorsele – Malå – Skellefteå

Ringbilar

För närvarande finns ingen anropsstyrd trafik i avseendet ringbilar.

Linjenät Malå kommun

Skolskjutsar

Inom kommunen finns det idag skolskjutsar ut mot fem olika områden i kommunen och de trafikeras endast de dagar som eleverna reser. Avtalen är upphandlade och löper till och med 2029-07-31.

Flyg

Kommunens närmaste reguljära flygplatser ligger i Lycksele och Arvidsjaur. Även Skellefteå flygplats nyttjas vid resandet.

Tåg

Närmaste tågförbindelse finns i Bastuträsk. Idag finns ingen anropsstyrd trafik mellan Malå och Bastuträsk för att möta nattågen med koppling till Stockholm, men det finns möjlighet att ta sig med befintlig kollektivtrafik till Bastuträsk för att sedan kunna ta sig vidare med det tidigare nattåget söderut från Bastuträsk.

Färdtjänst

Färdtjänsten i Malå kommun sker främst i taxibilar följt av specialfordon. Färdtjänstresor får göras i obegränsad omfattning inom kommunen om tillståndet inte har begränsningar.

Arbetsresor medges med högst 44 enkelresor per månad mellan specifika adresser (bostad och arbetsplats).

Riksfärdtjänst prövas varje resa. Ingen uttalad begränsning finns. Färdtjänsten ligger under samma nämnd som den övriga kollektivtrafiken för att öka samordningen mellan de olika trafikslagen.

2.4 Infrastruktur

Busstationen i Malå är belägen bredvid skolan och därmed centralt i samhället och är den mest använda busshållplatsen. Det finns även flertalet busshållplatser spridda i kommunen, några med busskur. En inventering av busskurerna har gjorts under våren och sommaren 2019. Byar som har en busskur listas nedan:

Adak	Lövberg	Springliden
Aspliden	Mörttjärn	Svedjan
Brännäs	Malåvännäs	Tjärnbergsbränna
Fårträskbränna	Norra Fårträsk	Udden, Lainejaur
Kolgården	Nåda	Ullusdal
Krongård	Rentjärn	Östra Fårträsk
Kullerbacken	Rökå	Lainejaur östra
Lainejaur	Rökåberg	Släpträskbränna

Busskurer som inte används kommer att tas bort då de är i stort behov av underhåll. Kontakt tas med byaföreningar för en dialog innan kurerna tas bort.

2.5 Samordning inom kommunen

Inom kommunen är det god samordning mellan de olika kollektivtrafikslagen. Bussturerna ska tjäna som skolskjuts, linjetrafik, färdtjänst liksom godstrafik. Detta för att samordna trafiken vilket skapar ett hållbart samhälle, såväl socialt som miljömässigt och ekonomiskt. Samordningen mellan kollektivtrafik och den fysiska planeringen fungerar väl.

2.5.1 Samordning med Region Västerbotten och andra kommuner

Malå kommun har mellankommunala linjer i samarbete med Lycksele och Norsjö kommun. Malå har även flera stomlinjer som går till närliggande kommuncentra. Samordningen mellan de olika linjerna har fungerat bra då omstigning är möjlig mellan olika linjer.

2.6 Avtal

Avtal 358 avseende linje 245 mellan Malå och Norsjö. Den fungerar som en pendlarlinje med ankomst till Norsjö kl. 08.00 och avgång från Norsjö kl. 14.50. Malå har ett antal vuxna elever som läser till undersköterska i Norsjö och pendlar ca två dagar/vecka till Norsjö vilket gör att det fortfarande finns ett behov av linje 245. Det här är en linje som Malå kommun har tillsammans med Norsjö kommun och Region Västerbotten.

Avtal 419, avseende linjerna 249 mellan Malå och Kristineberg samt 252 mellan Malå och Björksele löper till 2029-12-31. Förutom Malå kommun ingår även Norsjö, Lycksele och Sorsele kommuner samt Region Västerbotten som avtalspart. Linje 249 samt 252 trafikerar områden som även fortsättningsvis bör trafikerar av linjetrafik till följd av det resandeunderlag som finns.

Avtal 382, avseende linje 251 mellan Adak och Malå löper till 2028-12-31.

2.7 Kostnader för trafik

Kostnader för linjetrafik

Från och med 2025-01-01 ligger hela kostnaden för kollektivtrafiken på kommunstyrelsens ansvar. Tidigare fördelades kostnaden mellan kommunstyrelsen, 45%, och utbildningsavdelningen, 55%.

År 2024 var utfallet 4 739 000 kr varav en kostnad för KS med 2 133 000 kr och för utbildningsavdelningen kostnad med 2 606 000 kr

År 2025 var utfallet 4 828 331 kr. Vi fick tillbaka 945 000 kr, totalsumman blev 3 883 331 kr.

Kostnader för ringbil

Per 2025-01-01 finns inte längre möjligheten till anropsstyrd trafik i forma av ringbil inom Malå kommun.

	2022	2023	2024
Antal transporter	330 st.	335 st.	277 st.
Antal passagerare	523 st.	530 st.	393 st.
Antal km:	19 520 km	24 554 km	17 609 km
Kostnad:	369 425 kr	619 104 kr	297 570 kr

Kostnad färdtjänst och riksfärdtjänst

2022	2023	2024	2025
806 609 kr	707 248 kr	653 222 kr	685 814

Kostnader för färdtjänst är svåra att förutspå då det inte går att säga hur många som kommer att ansöka om färdtjänst.

Kostnad upphandlad skolskjuts

Kostnad för 2023 var 4 783 000 kr. Kostnaden för den upphandlade skolskjutsen 2024 var 5 539 000 kr. Kostnad för 2025 var 7 647 386 kr.

3 Utvecklingsområden för Malå kommuns kollektivtrafik, samt trafikpolitiska önskemål

Här samlas de remissvar som inkommit, då förslag till ny kollektivtrafikplan remitterats.

Handläggaren har tagit sig friheten att sammanfatta de inspel som är snarlika för att mer överskådligt särskilja de önskade inriktningar som remissvaren ger, från de fakta som ligger vardagen närmare. Dessa önskemål punktas upp här nedan.

- Malå kommun bör arbeta för att öka det kollektiva resandet, ur ett hållbarhetsperspektiv. Trafiken i Malå ska vara tydligt samordnad för att tjäna flera syften, den ska vara kostnadseffektiv. Kommunmedborgare ska kunna använda kollektivtrafik, i form av den ordinarie trafiken, den anropsstyrda trafiken i form av ringbil eller färdtjänst. Här är det viktigt för Malå kommun att trafikplaneringen hänger ihop, att turerna är samordnade på så sätt att de olika turerna hakar i varandra, för ett smidigt resande. Malå kommun ska verka för att vara en del av det övriga kollektivtrafiknätet i Sverige.
- Kollektivtrafiken i Malå ska vara trafiksäker innan, under och efter resan. Goda förhållanden ska råda vid busshållplatser liksom längs vägen dit så att passagerarna känner sig trygga och säkra. Vintertid omfattar detta även att Malå kommun ombesörjer, genom dialog med entreprenörerna, så att snöröjningen som utförs vid busshållplatser i vår kommun innebär en trygg miljö för våra invånare/resenärer.
- Den trafik, där Malå kommun är beställare, ska det i samtliga fordon finnas alkolås och säkerhetsbälten. Dessutom ska fordonen vara utrustade med vinterdäck när vinterväglag råder.
- Kollektivtrafiken ska tjäna som godstransporter vilket är av stor vikt för Malå då företagare och privatpersoner har behov av en fungerande varudistribution.
- Malå kommun ställer inga krav på viss utrustning eftersom teknik förändras och fordon är olika utrustade med olika funktioner. Det Malå kommun ställer som krav är att en person med funktionsvariation ska kunna resa med kollektivtrafiken. Trafikhuvudmannen kan föreslå lämpliga hjälpmedel, exempelvis förarassistans, för att tillgodose funktionsnedsattas behov.
- Det bör finnas en busskur vid de hållplatser där det är ett kontinuerligt resande och dessa bör varas i ett gott skick.
- Idag har Malå kommun ingen specifik budget för busshållplatser. Malå kommuns inventering av Malå kommuns hållplatser våren och sommaren 2019 visar att det finns busskurer med fel och brister och även att trafiksäkerheten i vissa fall inte är godkänd utan satt till "gränsfall". Detta gör att kommunens mål "Goda förhållanden ska råda vid busshållplatser liksom längs vägen dit så att passagerarna känner sig trygga och säkra" samt målet "Hållplatser och väntkurar i Malå kommun bör vara i gott skick" inte uppfylls i dagsläget. Arbetet med att ta bort kuror som inte används eller har ett väldigt lågt reseunderlag pågår. Kontakt tas med berörda byaföreningar innan borttagandet. Väntkuror ställs ut efter att det identifierats att det finns ett behov och det kommit in en ansökan. När ansökan har kommit in till Administrativa enheten ska Tekniska enheten - vad gäller enskilda eller kommunala vägar - eller Trafikverket - vad gäller allmänna vägar i det statliga trafiknätet - lämna

utlåtande om möjligheten att placera en väntkur på önskad plats. Om väntkuren ska placeras vid allmänna statliga vägar ska ett samråd ske mellan Trafikverket, kommunen och sökanden gällande iordningställandet av plats. Om väntkuren i stället ska placeras vid enskild väg ska Tekniska enheten *iordningställa* plats och ombesörja utplacering. Den sökande ska i båda fallen svara för tillsyn, skötsel, snöröjning och eventuella reparationer av väntkuren samt att en kontaktperson och tillika ansvarig person för väntkuren ska utses. I och med utplaceringen ansvarar kommunen inte längre för väntkuren.

- Resurser bör avläggas till att i ett första skede restaurera de väntkurer som ligger efter mellankommunala linjer därför att de kurarna i regel har ett större resandeunderlag samt att de exponeras tydligare utåt till medborgarna.
- Till följd av att den inomkommunala trafiken styrs av skolelever är det av vikt att trafiken är flexibel. Idag finns inte möjligheten för privatpersoner att åka med skolskjutsar (Förordning 1970:340 om skolskjutsning) men ur ett glesbygdsperspektiv så vore det önskvärt att en sådan lösning är möjlig. Det måste bli lättare att åka kollektivt även på landsbygden. Godtagbar service ska tillhandahållas till de människor som bor i glesbygd, både i form av persontrafik, och buss gods.
- Med den mellankommunala trafiken ska befolkningen i stort erbjudas god tillgänglighet för pendling, sjukresor, rekreationsresor, näringslivsutveckling samt godstransporter genom dubbelturer till alla angränsande kommuner och med dagliga turer även till Skellefteå, och Umeå. Det är även viktigt att kunna resa till och från Malå under helgerna. Möjligheterna till dagspendling mellan Malå-Umeå bör förbättras. Malå kommun bör verka för att en kvällstur mellan Lycksele och Malå återinförs, för att möjliggöra dagspendling till Umeå.
- Kollektivtrafiken ska öka närheten till arbetsmarknad och utbildning. I Malås fall blir detta speciellt viktigt med hänsyn till avsaknaden av ett eget gymnasium. Det är därför av största vikt att det ska finnas möjligheter att dagligen pendla mellan gymnasieskola och Malå. De huvudsakliga gymnasieorterna är Arvidsjaur, Lycksele och Skellefteå.
- Det ska gå att resa till och från tågstationen i Bastuträsk för att ha förbindelser till nattågen med koppling till Stockholm och Göteborg. Det är av vikt att förbindelser finns och att det fungerar även de gånger som tåget anländer försent. Turen bör finnas tillgänglig att boka via etablerade reseplanerare.
- De större byarna bör försörjas med kollektivtrafik. De områden som inte kan försörjas av lokala eller regionala linjer ska trafikeras av kompletteringstrafik som är efterfrågestyrd, den så kallade ringbilan. Turer prioriteras till de större orterna Adak, Rentjärn, Rökå, Lainejaur- och Släppträskområdet.
- I dag erbjuds rabatterade resor med kollektivtrafik till personer, skrivna i Malå, som studerar eftergymnasiala utbildningar. Vi föreslår att erbjudandet även ska gälla vuxna som studerar inom Komvux. Exempelvis yrkesutbildning som Undersköterskeutbildning i Norsjö, CNC-operatörsutbildning i Skellefteå m.m. Syftet är dels att underlätta och uppmuntra till studierna även att bidra till att upprätthålla resandeantal på våra viktiga linjer.

- Linje 28 går på morgonen via Rusksele vidare till Lycksele. Det är en omväg för Malå-eleverna och ett ämne som varit uppe till diskussion flera gånger då det tar mer tid för Malå-eleverna att ta sig till gymnasiet i Lycksele än om bussen hade gått direkt. Lycksele kommun har även lagt till en linje (linje 305) som trafikerar Vormsele - Lycksele vid samma tid, 07.30. Det kan komma att bli fördelningar mellan bussarna så att linje 28 slutar trafikera Rusksele, men där är man inte riktigt än.
- Malå kommun bör verka för att återupprätta daglig tur mellan Malå och Arvidsjaur som möjliggör dagspendling. Sedan HT-2020 trafikeras ej denna sträcka längre.
- Vid förändringar av infrastrukturen inom kommunen ska den ansvarige för kollektivtrafik vara med i planeringen för att på så sätt ta tillvara på kollektivtrafikens intressen redan från start.

4 Förändringar linjetrafik, trafikår 2025

Den största förändringen som skett under 2025, är att ringbilstrafiken tagits bort. I övrigt är det mindre tidsjusteringar som gjorts, på grund av ändrade förhållanden kring skolskjutsberättigade elever som flyttat till vår kommun.

5 Uppföljning med utvecklingsavdelningen

Kollektivtrafikplanen ska årligen följas upp och utvärderas med utvecklingsavdelningen utifrån ett befolknings- och näringslivsutvecklingsperspektiv. Då ska man också koppla ihop den lokala utvecklingsstrategin, integrationsstrategin samt den gemensamma strategin för turistisk samverkan längs Skellefteå älvdal. Denna utvärdering sker senast i augusti-september.

Detta har inte skett de senaste åren, utan dessa möten bör återinföras. Detta då näringslivets och turismens behov är av vikt i planeringen och utvecklingen av kollektivtrafiken.

Omvandling av nyttjad checkkredit till lån via kommunen samt ny checkkredit om 5 mnkr

Bakgrund

När den nuvarande styrelsen tillträdde i maj 2023 hade Meni en checkkredit på 10 mnkr via kommunens bankavtal och som till största delen redan var nyttjad. Detta har resulterat i att Meni:s möjlighet att parera säsongsfuktuationer och tillfälliga kapitalbehov begränsats väsentligt. Meni AB har under de senaste åren haft en ansträngd likviditetssituation till följd av större investeringar, akuta underhållsåtgärder, säsongsvariationer samt tillfälliga kostnadstoppar inom bolagets verksamheter.

Checkkrediten har nyttjats för att hantera bolagets löpande likviditetsbehov. Eftersom krediten under längre tid varit nyttjad har den i praktiken kommit att fungera som en mer långsiktig finansiering, snarare än enbart som en tillfällig rörelsekredit. Denna åtgärd skulle stärka bolagets finansiella struktur genom att skilja på långfristig finansieringsbehov och kortfristig likviditetsberedskap.

Omvandlingen av nuvarande nyttjad checkkredit till lån innebär att befintlig skuld hanteras på ett sätt som bättre motsvarar skuldens faktiska karaktär. Eftersom krediten under längre tid varit nyttjad är det mer ändamålsenligt att ersätta den med ett lån med fastställda villkor för ränta och amortering. Den nya checkkrediten om 5 mnkr ger samtidigt bolaget en nödvändig likviditetsreserv för att möta kostnadstoppar och säsongsmässiga variationer utan att den löpande verksamheten riskerar att påverkas negativt. Åtgärden avser inte att finansiera nya investeringar, utan syftar till att strukturera om befintlig finansiering och säkerställa nödvändigt rörelsekapital.

Bedömning

Mot bakgrund av den pågående ombyggnationen av Miklagård, och då den beslutade lånelimiten är baserad på denna investering, råder det i nuläget en osäkerhet kring om det ytterligare lånet ryms inom den befintliga lånelimiten som kommunfullmäktige har beslutat.

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/ KOMMUNFULLMÄKTIGE

- Hemställan om omvandling av nyttjad checkkredit till lån via kommunen samt ny checkkredit om 5 mnkr avslås.

Anna Jonsson

Bilaga

- Hemställan om omvandling av nyttjad checkkredit till lån via kommunen samt ny checkkredit om 5 mnkr

Beslutsexpediering

- VD Malå Energi- och Industri AB
- Kommunchef
- Ekonomichef

Omvandling av nyttjad checkkredit till lån via kommunen samt ny checkkredit om 5 Mkr

MENI:s förslår

att MENI AB:s nuvarande nyttjade checkkredit nollställs genom att skulden omvandlas till lån,

att MENI AB beviljas en ny checkkredit om **5 000 000 kronor**

Bakgrund

När den nuvarande styrelsen tillträdde i Maj 2023 hade MENI en checkkredit på 10 Mkr som till största delen redan var nyttjad. Detta har resulterat i att MENI:s möjlighet att parera säsongsfuktuationer och tillfälliga kapitalbehov begränsats väsentligt.

MENI AB har under de senaste åren haft en ansträngd likviditetssituation till följd av större investeringar, akuta underhållsåtgärder, säsongsvariationer samt tillfälliga kostnadstoppar inom bolagets verksamheter.

Bolaget har i dag en checkkredit genom kommunens bankavtal. Checkkrediten har nyttjats för att hantera bolagets löpande likviditetsbehov. Eftersom krediten under längre tid varit nyttjad har den i praktiken kommit att fungera som en mer långsiktig finansiering, snarare än enbart som en tillfällig rörelsekredit.

För att skapa en tydligare finansieringsstruktur hemställer MENI AB att nuvarande nyttjad checkkredit nollställs genom att skulden omvandlas till lån

Samtidigt hemställer MENI AB att bolaget beviljas en ny checkkredit om **5 Mkr** inom ramen för kommunens bankavtal för att säkerställa tillräcklig likviditetsberedskap över året.

Bedömning

MENI AB bedömer att föreslagen åtgärd stärker bolagets finansiella struktur genom att skilja på långfristig finansieringsbehov och kortfristig likviditetsberedskap.

Omvandlingen av nuvarande nyttjad checkkredit till lån innebär att befintlig skuld hanteras på ett sätt som bättre motsvarar skuldens faktiska karaktär. Eftersom krediten under längre tid varit nyttjad är det mer ändamålsenligt att ersätta den med ett lån med fastställda villkor för ränta och amortering.

Den nya checkkrediten om **5 Mkr** ger samtidigt bolaget en nödvändig likviditetsreserv för att möta kostnadstoppar och säsongsmässiga variationer utan att den löpande verksamheten riskerar att påverkas negativt.

Åtgärden avser inte att finansiera nya investeringar, utan syftar till att strukturera om befintlig finansiering och säkerställa nödvändigt rörelsekapital.

Förlängning av folkhälsopolitiskt program för Malå kommun 2022 - 2026 att gälla även under 2027 samt inrättande av tjänst för kommunövergripande folkhälsoarbete

Bakgrund

Kommunens nuvarande folkhälsopolitiska program gäller för perioden 2022 - 2026. Programmet är en viktig grund för kommunens arbete med att skapa goda och jämlika livsvillkor och främja hälsa för kommunens medborgare.

Folkhälsoarbete är ett långsiktigt arbete som berör kommunens samtliga verksamhetsområden. Folkhälsomyndigheten framhåller att ett effektivt lokalt folkhälsoarbete behöver bedrivas långsiktigt, med tydliga mål och med tillräckliga förutsättningar för att leda, samordna och följa upp arbetet. Det finns därför behov av att säkerställa kontinuitet i kommunens folkhälsoarbete även efter att nuvarande programperiod löper ut. Samtidigt finns ett behov av att göra en mer samlad översyn av hur kommunen framöver ska arbeta med folkhälsa och hur frågorna kan integreras tydligare i kommunens ordinarie styrning och verksamhetsutveckling.

För att stärka kommunens förmåga att arbeta strategiskt och långsiktigt med folkhälsa, social hållbarhet och brottsförebyggande arbete finns behov av en samordnande funktion.

Tjänsten föreslås ha ett kommunövergripande uppdrag och fungera som en sammanhållande resurs mellan kommunens olika verksamheter. Uppdraget ska bland annat omfatta att initiera, samordna, stödja och följa upp arbete som bidrar till förbättrad folkhälsa och social hållbarhet. Tjänsten ska även bidra till att skapa en tydligare koppling mellan kommunens folkhälsoarbete, det brottsförebyggande arbetet och kommunens omställning till den nya socialtjänstlagen.

Den nya socialtjänstlagen innebär bland annat ett tydligare fokus på förebyggande arbete, tidiga insatser, tillgänglighet och kunskapsbaserade arbetssätt. Socialstyrelsen lyfter också fram behovet av lokala läges- och behovsanalyser som en del av kommunernas omställningsarbete. Genom att samla dessa perspektiv i ett kommunövergripande uppdrag skapas bättre förutsättningar för att arbeta förebyggande och långsiktigt samt för att identifiera samband mellan olika samhällsutmaningar.

Bedömning

Mot denna bakgrund föreslås att det nuvarande folkhälsopolitiska programmet 2022 - 2026 förlängs att gälla även under hela 2027. Förlängningen skapar kontinuitet och ger kommunen möjlighet att under 2027 genomföra ett strukturerat utvecklingsarbete innan ett nytt eller reviderat program fastställs.

Under 2027 föreslås kommunen samtidigt stärka sitt strategiska arbete genom att inrätta en kommunövergripande tjänst med ansvar för folkhälsa, brottsförebyggande arbete och social hållbarhet samt med uppdrag att stödja kommunens arbete med den nya socialtjänstlagen.

Tjänsten ska under året genomföra en samlad översyn av kommunens folkhälsoarbete, utreda framtida organisation och arbetssätt samt ta fram underlag för ett nytt eller reviderat folkhälsopolitiskt program. På så sätt skapas en sammanhållen övergång mellan nuvarande program och kommunens framtida folkhälsoarbete, samtidigt som kommunen stärker sitt förebyggande och kommunövergripande arbete.

Tjänsten och uppdraget förutsätter att föreslaget budgetäskande beslutas.

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/ KOMMUNFULLMÄKTIGE

- Folkhälsopolitiska programmet för Malå kommun 2022 - 2026 förlängs att gälla till och med den 31 december 2027.

Marie Önnertlov Näslund

Bilaga

- Folkhälsopolitiska programmet 2022 - 2026

Beslutsexpediering

- Marie Önnertlov Näslund

Folkhälsopolitiskt program för Malå kommun 2022 - 2026 **samt 2027**

Förslag

Foto: Linda Nystedt

Dokument	Förlängt av	Gäller från och med
Styrdokument	kommunfullmäktige 2026-10-26, § xx , dnr 2026.137/77	2026-10-26
Dokumentägare	Gäller för Malå Kommun	Gäller till och med
Kommunfullmäktige		2027-12-31

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	6
Hur ska det folkhälsopolitiska programmet användas?	6
Sammansättning av Folkhälsorådet.....	7
Folkhälsopolitikens åtta målområden/målbild för Malå.....	8
Ansvarsnivåer för folkhälsoarbetet	11
Kommunfullmäktige.....	11
Kommunstyrelsen	11
Nämnder	11
Folkhälsorådet.....	11
Folkhälsosamordnare.....	12
Målgrupp	13
Implementering.....	13
Uppföljning	13

Inledning

En av grunderna till dagens folkhälsoarbete återfinns i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna ⁽¹⁾ och i WHO:s Ottawa charter ⁽²⁾. WHO (världshälsoorganisationen) som är FN:s fackorgan för hälsofrågor har till uppdrag att leda och stödja det internationella folkhälsoarbetet.

I Sverige råder det en politisk enighet kring strävan mot en god och jämlik hälsa på nationell nivå. Folkhälsoarbetet är ett gemensamt ansvar och kräver insatser från alla sektorer i samhället, från det offentliga, privata, ideella och individerna själva. De faktorer som orsakar ohälsa är alla påverkbara genom politiska beslut och individuella val.

”En medveten folkhälsopolitik kan förbättra villkoren för de grupper som är socialt och ekonomiskt mest utsatta och som därmed löper störst risk att drabbas av ohälsa och för tidig död. Regeringen uppmanar alla att aktivt arbeta med att främja en god och jämlik hälsa och arbeta för målet att minska de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.” (Regeringens proposition 2017/18:249).

Det finns ett ömsesidigt samband mellan hälsa och ekonomisk tillväxt. Ett aktivt folkhälsoarbete som bidrar till en god och jämlik hälsa kan på sikt ge stora samhällsbesparingar i form av minskad förekomst av våra vanligaste folksjukdomar, vilket kostar samhället många miljarder kr per år. Ett aktivt folkhälsoarbete är en viktig del i all samhällsplanering då en god och jämlik hälsa bidrar till en hållbar samhällsutveckling och ekonomisk tillväxt.

(1) <https://www.regeringen.se/49baf9/contentassets/d6d5653029e14e338a4b86f5f4b34c6b/fns-konventioner-om-manskliga-rattigheter>

(2) <https://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/>

All kommunal verksamhet i Malå förväntas prioritera arbetet för en god folkhälsa bland invånarna.

Malå med allt så nära, en välkomnande och trygg kommun där utveckling sker.

Bakgrund

Hälsa är ett brett begrepp och är mycket större än enbart vara fri från symptom. WHO:s definition av hälsa är:

”Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte endast frånvaro av sjukdom och funktionsnedsättning”

2026-08-20

Sida 39 av 223

Folkhälsa är ett begrepp som beskriver hälsa, sjuklighet och dödlighet i olika befolkningsgrupper. En god folkhälsa ska inte bara vara så god som möjligt utan även så jämlik som möjligt. På individnivå pratas om hälsa, motsvarande begrepp på befolkningsnivå är folkhälsa.

De förutsättningar som påverkar individen benämns som hälsans bestämningss faktorer. ⁽³⁾ Ålder, kön och det genetiska arvet hör till faktorer som inte kan påverkas. Påverkbara faktorer finns i den miljö som individen lever och verkar inom. Det handlar bland annat om individens livsstil, sociala- och samhälleliga nätverk, levnads- och arbetsförhållanden samt generella socioekonomiska-, kulturella- och miljörelaterade förhållanden. (Bild 1).

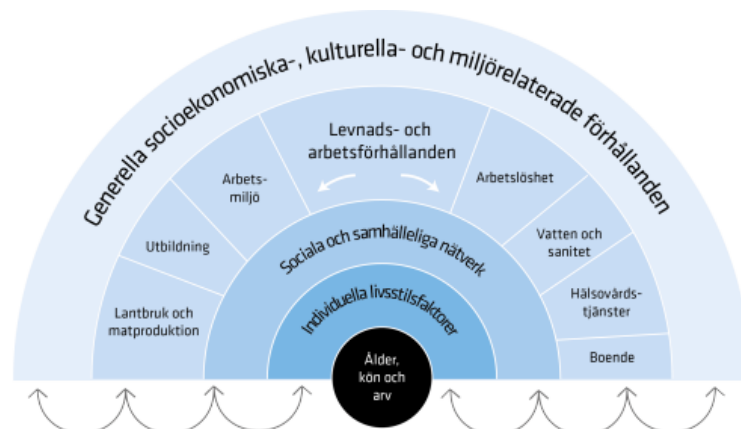

Bild 1. Hälsans bestämningss faktorer. Källa: Folkhälsomyndigheten

Några av de påverkbara faktorerna kan individen själv påverka genom val av livsstil och levnadsvanor samt vissa strukturella faktorer som val av utbildning, arbete och boende. Andra strukturella och samhälleliga faktorer är svårare för den enskilde individen att påverka. Det kan handla om politiska beslut som fattas på olika samhällsnivåer, t ex tillgång till god boendemiljö, tillgång till fritid- och kulturliv, tillgång till arbetsmarknad, tillgång till utbildning m m.

Det är inte en enskild faktor som leder till ohälsa utan samspelet mellan faktorer. Riskfaktorer är egenskaper eller förhållanden som indikerar en ökad risk för att en person ska drabbas av sjukdom. Riskfaktorer som ökar risken för att drabbas av sjukdom kan t ex vara ärftliga sjukdomar, brist på socialt stöd, riskbruk av tobak, alkohol och droger, brist på sömn och motion och brist på goda matvanor. Friskfaktorer är saker som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Det kan exempelvis handla om det genetiska arvet, socialt stöd, goda levnadsvanor, trivsel i skola och på arbetsplats, förutsättning till en god ekonomi och utbildning, en god och jämlik hälso- och sjukvård.

För att skapa en god och jämlik hälsa är det viktigt att förstå att de politiska beslut som tas inom olika områden påverkar individens

2026-08-20

Sida 40 av 223

hälsa på ett eller flera sätt. Det är genom samverkan med sociala-
kulturella och samhälleliga miljöer som skapar förutsättningar för att
individen själv ska kunna påverka sin livsstil (bild 2).

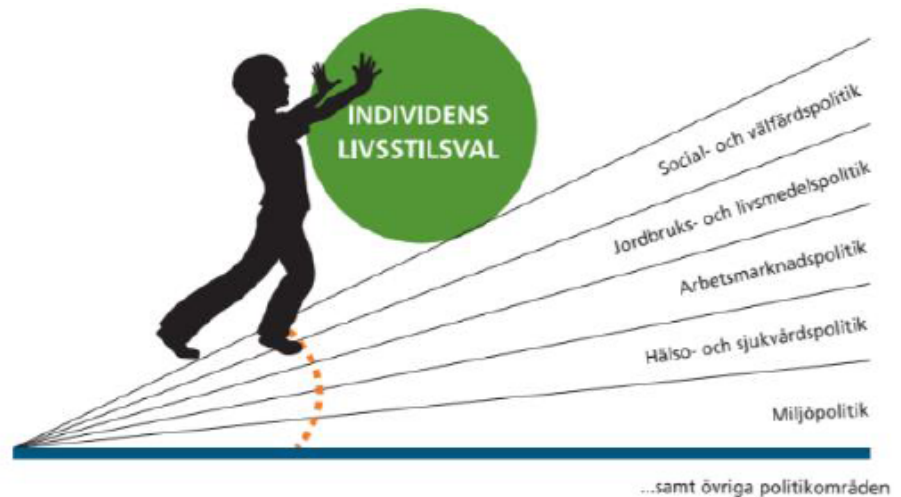

Bild 2. Individen och samhället i samspel. Källa: Göran Hallman baserad på förlaga av: Peter F. Hjort, prof Norge.

Det övergripande nationella folkhälsomålet är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”. Regeringen vill att folkhälsopolitiken även ska utgå från människans behov av integritet och valfrihet.

Agenda 2030

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda som innehåller de 17 Globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Det är regeringens ambition att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 – både på hemmaplan och när det gäller att bidra till det globala genomförandet av agendan. Agenda 2030/mål 3: att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar ⁽⁴⁾.

(3) <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/d162673edec94e5f8d1da1f78e54dac4/folkhalsans-utveckling-arsrapport-2019.pdf>

(4) <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/halsa-och-valbefinnande/>

Syfte

Syftet med programmet är att strukturera, effektivisera och synliggöra kommunens folkhälsoarbete. Programmet är tänkt att förtydliga och stärka folkhälsorådets roll som pådrivare i hela kommunen för att folkhälsoarbetet genomförs.

Befintliga dokument

Folkhälsoarbetet är en grundläggande angelägenhet för alla människor, samhällen och stater över hela världen. Därför finns det ett antal styrdokument fastställda på olika nivåer: globalt, kontinentalt, nationellt och lokalt.

Hur ska det folkhälsopolitiska programmet användas?

- Programmet ska vara en vägledning i kommunfullmäktiges arbete för att främja en god folkhälsa.
- Kommunstyrelsen, social-, utbildnings- och miljö- och byggnämnden ansvarar årligen för hur folkhälsoarbetet bedrivs i respektive verksamheter.
- Respektive enhet och avdelning ansvarar årligen för att redovisa sina insatser till Folkhälsorådet (tillägg).
- Nämnderna ansvarar årligen för att redovisa sina insatser till Folkhälsorådet.
- Folkhälsorådet ansvarar årligen för att prioritera folkhälsomålen.
- Folkhälsorådet ansvarar för revidering och uppföljning av det folkhälsopolitiska programmet.
- Folkhälsorådet ansvarar årligen för att redovisa till kommunfullmäktige om folkhälsoarbetet i Malå kommun.

2026-08-20

Sida 42 av 223

Sammansättning av Folkhälsorådet

Tjänstepersonsnivå Malå kommun:

- Kommunchef
- Miljö- och byggchef
- Skolchef
- Socialchef
- Administrativ chef
- Chef utveckling- och arbetsmarknadsenheten
- Folkhälsosamordnare
- Samisk samordnare

Tjänstepersonsnivå Region Västerbotten:

- Verksamhetschef Malå/Sorsele sjukstugor

Politisk nivå

- Politiker Malå kommun - Kommunstyrelsens Ordförande
- Politiker i Region Västerbotten – Beredning för Folkhälsa

Vid behov kallas adjungerande representanter för exempelvis kommunala verksamheter, polis, företagshälsovård, försäkringskassa, kyrka, förening, näringsliv eller annan samhällsaktör.

Folkhälsopolitikens åtta målområden (Folkhälsomyndigheten)

1. Det tidiga livets villkor

Att alla barn får en bra start i livet med goda uppväxtvillkor som stimulerar deras tidiga utveckling, inlärning och hälsa är avgörande för att uppnå jämlik hälsa som barn och som vuxen. Barn som haft möjlighet att utveckla de grundläggande förmågorna tidigt i barndomen har fått en mer stabil grund att stå på och i förlängningen bättre hälsa. Särskilt barn som växer upp i ekonomisk utsatthet får oftare sämre hälsa som vuxna.

Kommuner och Regioner ansvarar för de flesta frågor som direkt rör barn och ungdomar i Sverige. Därför är det viktigt att beslut och verksamheter inom kommuner och regioner utgår från FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen) även vid folkhälsoarbete.

Målbild för Malå

Barnperspektivet ska genomsyra all kommunal verksamhet i Malå kommun i syfte att stärka barnets rättigheter.

2. Kompetenser, kunskap och utbildning

Att utveckla människors kompetenser och kunskaper genom lärande och utbildning är väsentligt för att uppnå jämlik hälsa. Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Livsvillkor, levnadsvanor och andra förhållanden som bidrar till god hälsa är bättre och mer hälsofrämjande bland personer med högre utbildningsnivå. Förvärvade kunskaper och kompetenser genom utbildning ger möjlighet till högre status men också till att stärka psykologiska och sociala resurser samt reell möjlighet att påverka den egna situationen, vilket kan minska fysiska och psykosociala risker.

Målbild för Malå

Kommunen ska aktivt arbeta för att eleverna ska känna sig trygga, finna och känna gemenskap och få utvecklas i en god skolmiljö och även arbeta för att utbildning ska vara möjligt hela livet.

3. Arbete, arbetsförhållande och arbetsmiljö

Arbete och god arbetsmiljö är viktiga områden för att uppnå jämlik hälsa. Människor som arbetar har i regel bättre hälsa än de som saknar ett arbete eller sysselsättning. Gynnsamma arbetsförhållanden stärker personlig utveckling, hälsa och välbefinnande, medan ogynnsamma arbetsförhållanden ökar risken för ohälsa. Personer i arbetaryrken har generellt en sämre arbetsmiljö.

Målbild för Malå

Ingen ska drabbas av ohälsa och ej heller av olycksfall på arbetsplatsen. Arbetsgivare ska tillsammans med arbetstagare arbeta för att främja en god psykosocial, fysisk och social arbetsmiljön. Hälsofrämjande insatser på arbetsplatsen ska ses som en investering i arbetstagarnas välbefinnande, frisknärvaro och trivsel. Dessa insatser kan på sikt bidra till ökad produktivitet och minskad sjukfrånvaro.

4. Inkomster och försörjningsmöjligheter

Inkomster och försörjningsmöjligheter är ett centralt område för att uppnå jämlik hälsa och en av de viktigaste faktorerna för sociala skillnader i hälsa. Ju högre inkomsterna är, åtminstone i de lägre inkomstskikten, desto friskare är individen och desto längre är den förväntade livslängden.

Målbild för Malå

Kommunen ska med externa aktörer aktivt bedriva samverkan genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder i syfte att få så många invånare som möjligt att finnas tillgängliga på den reguljära arbetsmarknaden.

5. Boende och närmiljö

Boende och närmiljö är en viktig komponent för en god och jämlik hälsa. Bostaden är en viktig plats för återhämtning, vila och rekreation. En sund, trygg och trivsamt boendemiljö är också ett grundläggande mänskligt behov och den som inte har rimligt goda boendeförhållanden har svårt att klara övriga delar av livet, såsom t ex utbildning och arbete, som i sin tur har stor betydelse för hälsan.

Att känna sig trygg i sitt boende har också stor betydelse för viljan och lusten att vistas utomhus i närområdet. Låg socioekonomisk position samvarierar med hög exponering för olika riskfaktorer i boende och närmiljön, och genom detta ökar risken för ohälsa, sjukdom och en ojämlik hälsa.

Målbild för Malå

Kommunen ska verka för en sund och god boendemiljö inom sina fastigheter samt verka för en god närmiljö för invånarna i syfte att stärka kommunens attraktivitet.

6. Levnadsvanor

Levnadsvanor är ett centralt område för att uppnå jämlik hälsa. Många av förutsättningarna för en god hälsa påverkas av livsvillkoren och av individens egna val och levnadsvanor. Individens levnadsvanor skiljer sig åt beroende på deras sociala miljö, utbildningsnivå och ekonomiska förutsättningar.

Rökning, alkohol, dåliga matvanor, fysisk inaktivitet och sömnproblem är välkända riskfaktorer för att insjukna i bland annat cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar. Socioekonomiska skillnader är tydliga för samtliga av dessa levnadsvanor och återfinns i alla åldersgrupper.

Målbild för Malå

Kommunen ska arbeta för att skapa förutsättningar för fysisk aktivitet och andra hälsosamma levnadsvanor gentemot alla invånare inom hela befolkningen.

7. Kontroll, inflytande och delaktighet

Att människor har kontroll över sitt eget liv, tillit till andra, inflytande och delaktighet i samhället är centrala områden för att uppnå jämlik hälsa. Sannolikheten är större bland personer med lägre socioekonomisk position att uppleva sig ha sämre kontroll och inflytande över sina egna livsvillkor och utvecklingen av samhället i stort, samt mindre gemenskap och delaktighet.

Målbild för Malå

Delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande förutsättningar för folkhälsa. Kommunens invånare ska ges möjligheter till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling.

8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvård bör erbjuda vård som ger bästa hälsoresultat med befintliga resurser. Vården bör vara tillgänglig efter behov, patienter erbjudas hälsofrämjande och förebyggande, behandlande och rehabiliterande insatser av god kvalitet samt delaktighet och kontinuitet.

Målbild för Malå

Kommunen ska ge alla invånare och personer med funktionsvariation omsorg efter behov. Elevhälsan ska verka främjande och förebyggande för barn och ungas hälsa och utveckling.

Målet är en trygg och inkluderande lärmiljö, där ingen elev lämnas utanför.

Ansvarsnivåer för folkhälsoarbetet

Kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktige antar mål och riktlinjer för folkhälsoarbetet i Malå kommun.
- Kommunfullmäktige fastställer det lokala folkhälsopolitiska programmet.

Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsens ordförande utses till folkhälsorådets ordförande.
- Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens övergripande och gemensamma folkhälsoarbete.

Nämnder, Avdelningar och Enheter

- Folkhälsorådets representanter ansvarar för att föra sin avdelning/varsamhets talan i Folkhälsorådet samt att vara informationsbärare till och från sin respektive avdelning/verksamhet.
- Folkhälsorådets representanter ansvarar för att i verksamhetsplanerna fastställa aktiviteter och mål för folkhälsoarbetet i respektive avdelning/verksamhet.
- Folkhälsorådets representanter ansvarar för att förankra, implementera, utvärdera och följa upp folkhälsoarbetet i respektive avdelning/verksamhet.
- Folkhälsorådets representanter ansvarar för hur folkhälsoarbetet bedrivs i respektive avdelning/verksamhet.
- Folkhälsorådets representanter ansvarar årligen för att återkoppla sitt förebyggande och hälsofrämjande arbete i årsredovisningen.

Folkhälsorådet

- Folkhälsorådet ansvarar för att samverka, driva och initiera folkhälsoarbete i kommunen tillsammans med övriga aktörer utifrån ett befolkningsinriktat, hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete.
- Folkhälsorådet ansvarar för att aktivt arbeta med att utveckla de kommunala verksamheterna med att utforma övergripande mål, riktlinjer och ramar kopplat mot de antagna folkhälsomålen.
- Folkhälsorådet ansvarar för att utveckla arbetet med programmens prioriterade områden som stödorgan till nämnder.
- Bidra med stöd vid implementering av det folkhälsopolitiska programmet.
- Följa upp, analysera och utvärdera folkhälsoarbetet i kommunen.
- Behandla ansökningar för folkhälsoinsatser och utveckla samverkan med andra parter.
- Folkhälsorådet ansvarar för att prioritera målområden i syfte att underlätta för verksamheter, föreningar och organisationer i vilka folkhälsofrågor de ska prioritera.
- Folkhälsorådet ansvarar för att följa upp och revidera det lokala folkhälsopolitiska programmet inför varje mandatperiod.

Folkhälsosamordnaren

- Folkhälsosamordnaren har en drivande, stödjande och samordnande funktion för kommunens folkhälsoarbete.
- Folkhälsosamordnaren ansvarar för att regelbundet följa upp och revidera berörda handlings- och aktivitetsplaner som är kopplade till de tagna folkhälsomålen.
- Folkhälsosamordnaren ska delta i nätverk och samverka i arbetsgrupper som är relevanta för kommunens folkhälsoarbete.
- Folkhälsosamordnaren ska arbeta på uppdrag av Folkhälsorådet utifrån de antagna målbilderna i det folkhälsopolitiska programmet.
- Folkhälsosamordnaren bör vara placerad under kommunstyrelsen utifrån att folkhälsoarbetet är kopplat mot politisk verksam-

het.

Målgrupp

Målgrupp för detta program är kommunens nämnder med alla dess tillhörande verksamheter. Målgrupper för de konkreta aktiviteterna definieras i respektive verksamhetsplaner utifrån fyra perspektiv:

- förtroendevalda
- anställda
- befolkning
- samverkansparter och samverkansgrupper (ideella föreningar, andra myndigheter m fl).

Implementering

Nämnder, avdelningar, enheter ansvarar för att årligen i sina verksamhetsplaner fastställa aktiviteter och mål inom respektive verksamhet/ enhet. Aktiviteterna och målen ska beröra samtliga respektive verksamhetsområden. Avdelningar och enheter ansvarar för att förankra programmet och implementera aktiviteterna inom sina verksamheter. Folkhälsorådet bidrar med stöd vid implementeringen av programmet.

Reglementet ska kompletteras med en punkt som föreskriver att en redovisning av planerade eller vidtagna åtgärder utifrån folkhälsoprogrammet ska redovisas i respektive årsredovisning under en särskild punkt.

Uppföljning

Uppföljning ska ske årligen i samband med årsredovisningarna och verksamhetsberättelserna.

Avdelningar och enheter utvärderar och följer upp respektive verksamhetsaktiviteter för folkhälsoområdet.

Nämnder beskriver hur man arbetat med och uppnått aktiviteterna och målen.

Folkhälsorådet bidrar med stöd vid analysen av uppföljningen och analysen. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beskriver och följer upp kommunens folkhälsoarbete i årsredovisningen. För att folkhälsans utveckling i kommunen ska kunna följas på längre sikt ska resultaten av folkhälsoarbetet beskrivas med relevanta nyckeltal i årsredovisningen.

Motion om att direktsända och spela in kommunfullmäktiges sammanträden

Bakgrund

En motion har väckts av Liberalerna Malå om att kommunfullmäktiges sammanträden ska direktsändas. Syftet med motionen är att öka kommuninvånarnas möjlighet till insyn och delaktighet i kommunens demokratiska processer. Kommunfullmäktiges sammanträden är en viktig del av den kommunala demokratin. Genom att erbjuda direktsändning kan kommunen göra sammanträdena mer tillgängliga för invånare som inte har möjlighet att närvara fysiskt. Direktsändning kan även bidra till ökad transparens och ge fler möjlighet att följa de frågor och beslut som behandlas av kommunfullmäktige.

Bedömning

Motionens bör utredas vidare innan ett slutligt ställningstagande om genomförandet fattas. Det finns idag flera tekniska lösningar för direktsändning av politiska sammanträden. Dessa varierar i fråga om funktionalitet, kvalitet, kostnad och behov av egen teknisk kompetens. En fortsatt utredning bör därför jämföra olika alternativ och bedöma vilket system som är mest ändamålsenligt utifrån kommunens förutsättningar.

Utredningen bör bland annat omfatta teknisk utrustning för ljud och bild, kamera- och mikrofonlösningar, plattform för direktsändning och eventuell efterpublicering, lagring och tillgängliggörande av inspelade sammanträden, tillgänglighetsanpassning exempelvis textning, personella resurser vid sammanträdena.

Som en del av den fortsatta utredningen bör även tidpunkten för kommunfullmäktiges sammanträden ses över. Om sammanträdena förläggs till en tidpunkt som bättre möjliggör för kommuninvånarna att följa direktsändningarna kan kommunens demokratiska tillgänglighet stärkas ytterligare. En förändring av sammanträdestiderna behöver dock vägas mot bland annat förtroendevaldas möjligheter att delta, kommunens administrativa förutsättningar samt eventuella kostnader. Det bör därför utredas om senarelagda sammanträden kan vara ett alternativ och vilken tidpunkt som i så fall är mest lämplig.

Inför ett eventuellt genomförande behöver en fullständig kostnadsberäkning tas fram. Kostnaderna kan omfatta såväl initiala investeringar i teknisk utrustning som löpande kostnader för drift, support, programvara, lagring, textning och andra tjänster.

Motionen anmäldes i kommunfullmäktige 2025-10-27 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Enligt kommunallagen ska en motion om möjligt beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som har kommit fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

**FÖRSLAG TILL ALLMÄNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE**

- Motionen ska handläggas vidare.

Marie Önnertlov Näslund

Beslutsexpediering

- Motionsställaren
- Marie Önnertlov Näslund

Malå 2025-08-14

MALÅ KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN	
2025-08-14 Sida 52 av 223	
DNR.	DNR.PL.BET.

Motion till kommunfullmäktige i Malå kommun:

Direktsända och inspelade kommunfullmäktigesammanträden

Kommunfullmäktigesammanträdena har under en längre tid förlagts till sammanträdesrummet Tjädern på Malå hotell. Fördelarna med lokalen är att den är relativt nära kommunhuset och att det är smidigt att kunna samordna lunch, fika och sammanträde på samma ställe. Lokalens utrymme är dock begränsat och det ryms inte särskilt många åhörare. I dagsläget förläggs sammanträdestiden oftast till kl 13 på måndagar, den tiden är inte så besöksvänlig.

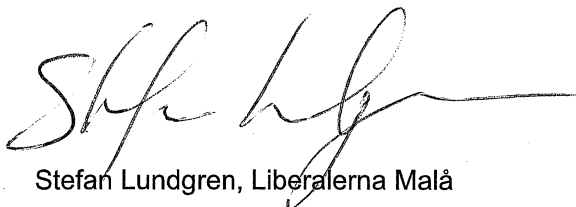
Då kommunfullmäktiga är det enda offentliga möte som våra medborgare kan besöka för att få en uppfattning om Malås lokalpolitik är det viktigt att medborgarna på ett enkelt sätt kan ta del av vad som sägs. Att öka tillgängligheten till dessa sammanträden är ett viktigt steg för att öka transparens och intresse för politik och samhällsutveckling.

Tidigare har man någon gång per år förlagt Kommunfullmäktiges sammanträden kvällstid och ibland i någon by, det skulle Malåliberalerna uppskatta om man kunde återinföra.

Under pandemin sändes mötena via videolänk så att medborgarna kunde lyssna på distans. De flesta andra kommuner har någon form av digital lösning för direktsändning och inspelning av sina sammanträden.

Malåliberalerna anser att detta är en viktig demokratifråga.

Malåliberalerna yrkar på att kommunfullmäktiges sammanträden direktsänds via lämplig digital plattform, samt möjliggör för kommuninnevånarna att ta del av kommunfullmäktiges sammanträden under en begränsad tidsperiod i efterhand.

Stefan Lundgren, Liberalerna Malå

Utseende av firmatecknare för Malå kommun 2027-01-01--12-31

Bakgrund

I det gemensamma reglementet för Malå kommuns nämnder samt kommunstyrelsen framgår följande.

Gemensamma regler och riktlinjer

Det som sägs i detta reglemente...

Med nämnd avses även kommunstyrelsen.

Nämndernas och utskottens arbetsformer

Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar...

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

Kommunstyrelsen har att besluta om vem som i övrigt ska underteckna handlingar. Firmatecknare ska således utses.

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN

- Kommunchef Erik Lindblom utses till firmateckare 2027-01-01--12-31.

- Administrativ chef Marie Önnerlov Näslund utses till ersättare för firmatecknaren 2027-01-01--12-31.

Anna Jonsson

Beslutsexpediering

- De utsedda
- Swedbank

Fastställande av plan för internkontroll 2027 - kommunstyrelsen

Bakgrund

Enligt gällande internkontrollreglemente ska en plan för internkontrollen för innevarande år fastställas. Nuvarande plan för internkontroll fastställdes av kommunstyrelsen 2025-11-14, § 149.

Förslag till ny plan för internkontroll 2027 upprättats tillsammans med tillhörande risk- och sårbarhetsanalys.

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN

- Upprättat förslag till ny plan för internkontroll 2027 fastställs.

Helen Örnberg

Bilaga

- Internkontrollplan 2027*
- Risk- och sårbarhetsanalys för kommunstyrelsens internkontroll 2027*

Beslutsexpediering

- Erik Lindblom
- Marie Önnerlov Näslund
- Jennifer Vengelin
- Anna Jonsson
- Per Bertilsson
- Alexandra Simanovskaja
- Magnus Rönnberg

Internkontroll 2027

Kommunstyrelsen

Process (rutin/system)	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Frekvens	Metod	Rapportering till	Risk- bedömning	Genomförd
Styrelsebeslut	Beslut fattade under 2027 har genomförts	Enhetschefer och kommunchef	En gång/år	Komplett	Kommunchef	Allvarlig	Redovisas i första sammanträdet året efter.
Delegationer	Kontrollera att delegationsbeslut anmäls i laga ordning till nämnd.	Enhetschefer och kommunchef	Två gånger/år	Komplett	Kommunchef	Måttlig	Redovisas i första sammanträdet året efter.
	Kontrollera att delegationsbeslut fattats enligt delegationsförteckningen	Enhetschefer och kommunchef	Två gånger/år	Komplett	Kommunchef	Måttlig	Redovisas i första sammanträdet året efter.
Arbetsmiljöpolicy	Arbetsmiljöpolicy följs	HR-chef	Två gånger/år	Stickprov	Kommunchef	Allvarlig	Kontrolleras kontinuerligt, och redovisas i första sammanträdet året efter.
Personalhandbok	Rutiner för nyanställningar följs	HR-chef	Två gånger/år	Stickprov	Kommunchef	Måttlig	Kontrolleras kontinuerligt, och redovisas i första sammanträdet året efter.
Riktlinjer för rehabilitering	Riktlinjer för rehabilitering följs	HR-chef	Två gånger/år	Stickprov	Kommunchef	Måttlig	Kontrolleras kontinuerligt, och redovisas i första sammanträdet året efter.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och bolag	Årsplanering för uppsiktsplikten fastställs årligen och följs	Kommunchef	En gång/år	Komplett		Måttlig	Kontrolleras kontinuerligt, och redovisas i första sammanträdet året efter.
---	--	------------	------------	----------	--	---------	---

Sida 56 av 223

Fastställd av kommunstyrelsen 2026-XX-XX, § XX

Risk och sårbarhet - kommunstyrelsens internkontroll 2027

Bakgrund

Enligt gällande internkontrollreglemente § 3 ska kommunstyrelsen inom sin organisation genomföra en risk- och sårbarhetsanalys som ska ligga som grund för planering och prioritering av internkontrollarbetet. Denna riskanalys presenteras skriftligen i löpande text och genomförs med stöd av Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) metod för riskanalys för intern kontroll. Metoden baseras i grunden på genomförandet av de fyra stegen *identifiera, analysera, värdera, och hantera*.

Identifiera och analysera

Enligt metoden kopplas identifiering av risker med fördel till mål, uppdrag och bestämmelser. Som ett första steg i identifieringen avgränsas riskanalysen till att inte omfatta kommunstyrelsens mål, då uppföljande kontroller av detta bedöms ske i tillräcklig form genom exempelvis delårsrapporter och verksamhetsberättelser. Identifieringen av risker fokuserar därmed endast på kommunstyrelsens uppdrag och bestämmelser. Med kommunstyrelsens reglemente som utgångspunkt, avgränsas riskanalysen i ett andra steg till att fokusera på kommunstyrelsens arbetsgivaransvar och verksamhetsansvar. Verksamheternas arbete utifrån lagar, delegationer och riktlinjer är därmed i fokus.

Identifierade risker:

- Genomförande av nämndbeslut
- Delegationsbeslut genomförs på korrekt sätt
- Riktlinjer, regler och rutiner följs.

För att säkerställa att kommunstyrelsens verksamheter följer de beslut som är fattade är kontrollen av genomförda nämndbeslut fortsatt central, och delegationer från kommunstyrelsen bör kontrolleras i större utsträckning än tidigare år. Kommunstyrelsen ska säkerställa att delegationsbeslut anmälts till nämnd i laga ordning, och är fattade enligt kommunstyrelsens delegationsförteckning.

De uppdrag som kommunstyrelsen får delegerade till sig från kommunfullmäktige ska genomföras enligt instruktioner. Sedan tidigare kontrollerar kommunfullmäktige medborgarförslag som inte har beretts färdigt två gånger per år. För kommunens demokratiska utveckling och medborgarnas möjlighet till delaktighet och inflytande bör kommunstyrelsen säkerställa att dessa genomförs enligt fastställda bestämmelser.

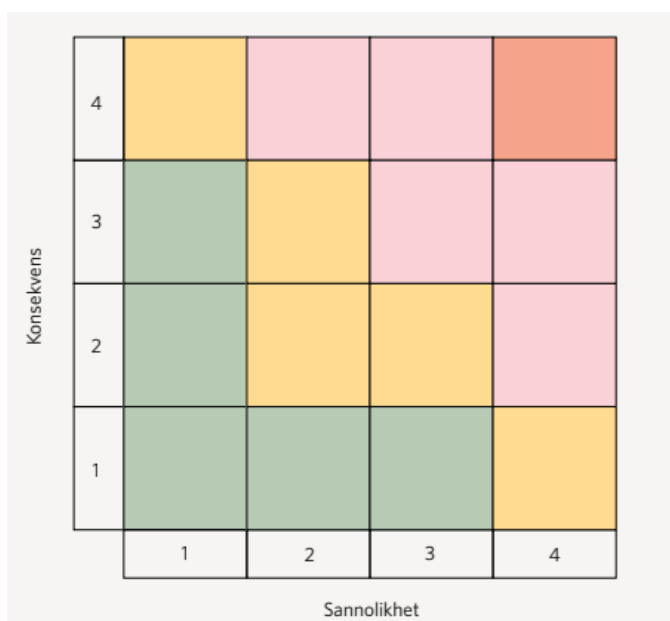
Vidare är en central del av kommunstyrelsens verksamhet att styrdokument (riktlinjer, regler och rutiner) tillämpas i det dagliga arbetet. Inom riskanalysen genomförs riskbedömning även på följande dokument.

- Personalhandbokens rutiner gällande introduktion av nyanställda
- Riktlinjer för rehabilitering
- Arbetsmiljöpolicy
- Riktlinjer för distansarbete.

Värdera och hantera

I värderingen av riskerna utgår man från sannolikheten att risken finns eller kan uppkomma, samt hur allvarlig konsekvens den resulterar i. För att värdera detta tillämpas en färgkodad matris som SKR rekommenderar, där risken värderas utifrån allvarlighetsgrad. *Se figur 1.* Risker som bedöms vara gul (måttlig) och röd (allvarlig) ligger till grund för utvecklandet av planen för internkontroll 2027.

Figur 1: Sveriges kommuner och regioner (2018, 26). Intern kontroll. För förtroende, trygghet och utveckling.

Följande värdering är genomförd (S = sannolikhet och K = konsekvens).

- Genomförande av nämndbeslut: S = 3 – K = 3 (allvarlig)
- Delegationer: S = 3 – K = 4 (allvarlig).

- Styrdokument:

- Rutiner för introduktion av nyanställningar: S = 2 – K = 2 (måttlig).
- Riktlinjer för rehabilitering: S = 2 – K = 3 (måttlig).
- Arbetsmiljöpolicy: S = 3 – K = 3 (allvarlig).
- Uppsiktsplikt: S = 1 – K = 4 (måttlig).

Riskerna i denna analys föreslås åtgärdas genom tydligare kontroll och uppföljning. Internkontrollarbetet fokuserar därför på hur kontroll ska genomföras, och samtliga risker sammanställs i *Plan för intern kontroll 2027*, där frekvensen för kontroll ökar och deadline för genomförandet tydliggörs.

Fastställande av gemensamt reglemente för kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och valnämnden – jävsnämnd för tillsynsbeslut räddningstjänsten

Bakgrund

Länsstyrelsen genomförde i januari 2026 en uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Malå och Norsjö kommuner. De uppmärksammade bl.a. följande brist som nämnden bör beakta.

Kommunen bör inrätta en jävs-/myndighetsnämnd som fattar beslut i tillsynsärende gällande räddningstjänsten och i eventuella andra beslut där det uppstår jäv.

Bedömning

Miljö- och byggnämnden får inte utöva myndighetsutövning gentemot verksamhet och objekt som nämnden själv bedriver. För miljö- och byggnämndens del berör detta tillsynsärenden gällande Räddningstjänsten.

Kommunstyrelsen i Malå respektive Norsjö kan agera jävsnämnd och svara för tillsyn, beslut och övrig myndighetsutövning i ärenden där miljö- och byggnämnden på grund av jäv inte kan fatta beslut. Det innebär att kommunstyrelsen ansvarar för de ärenden där miljö- och byggnämnden skulle ha utövat tillsyn över sin egen verksamhet, dvs Räddningstjänsten. Ärenden som kan vara aktuella är tillsyn av t ex verkstad/tvätthall, kemikaliehantering, brandövningsplatser och hantering av släckvatten vid händelse av större brand.

Kommunstyrelsen kan för uppdraget köpa tjänst av annan kommun vilken genomför tillsynen. Vid behov av föreläggande, förbud etc fattar kommunstyrelsen beslut om detta.

Kommunstyrelsens ledamöter och ersättare bör inte samtidigt ha förtroendemannaupdrag i miljö- och byggnämnden.

Kommunfullmäktige kan genom reglemente besluta att Kommunstyrelsen ska ansvara för tillsyn och beslut enligt miljöbalken för miljö- och byggnämndens Räddningstjänstverksamhet.

FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/ KOMMUNSTYRELSEN/ KOMMUNFULLMÄKTIGE

- *Gemensamt reglemente för kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och valnämnden i Malå kommun fastställs.*
- *Tidigare fastställt reglemente upphör att gälla.*

Helen Örnberg

Bilaga

- Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och valnämnden
- MBN 2026-06-23, § 44

Beslutsexpediering

- Elin Nilsson
- Erik Lindblom

§ 44

MBN.2026.261/1560

Jävsnämnd för beslut i tillsynsärenden gällande Räddningstjänsten

Bakgrund

Länsstyrelsen genomförde i januari 2026 en uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Malå och Norsjö kommuner. De uppmärksammade bl.a. följande brist som nämnden bör beakta:
Kommunen bör inrätta en jävs-/myndighetsnämnd som fattar beslut i tillsynsärende gällande räddningstjänsten och i eventuella andra beslut där det uppstår jäv.

Kommunerna tog upp frågan om jävs-/myndighetsnämnd på samverkansmötet för den gemensamma nämnden 2026-05-04 där miljö- och byggchef fick i uppdrag att undersöka om respektive kommunstyrelse kan fatta beslut om t.ex. förelägganden med eller utan vite gällande Räddningstjänsten efter tillsyn av annan kommun.

Miljö- och byggnämnden beslutade 2026-05-12 att uppdra till miljö- och byggchef att utreda möjligheten för respektive kommunstyrelse att agera som "jävsnämnd" vid tillsynsbeslut som rör Räddningstjänsten.

Bedömning

Miljö- och byggnämnden får inte utöva myndighetsutövning gentemot verksamhet och objekt som nämnden själv bedriver. För miljö- och byggnämndens del berör detta tillsynsärenden gällande Räddningstjänsten.

Kommunstyrelsen i Malå respektive Norsjö kan agera jävsnämnd och svara för tillsyn, beslut och övrig myndighetsutövning i ärenden där miljö- och byggnämnden på grund av jäv inte kan fatta beslut. Det innebär att kommunstyrelsen ansvarar för de ärenden där miljö- och byggnämnden skulle ha utövat tillsyn över sin egen verksamhet, dvs Räddningstjänsten. Ärenden som kan vara aktuella är tillsyn av t.ex. verkstad/tvätthall, kemikaliehantering, brandövningsplatser och hantering av släckvatten vid händelse av större brand.

Kommunstyrelsen kan för uppdraget köpa tjänst av annan kommun vilken genomför tillsynen. Vid behov av föreläggande, förbud etc fattar kommunstyrelsen beslut om detta.

Kommunstyrelsens ledamöter och ersättare bör inte samtidigt ha förtroendemannauppdrag i miljö- och byggnämnden.
Kommunfullmäktige kan genom reglemente besluta att Kommunstyrelsen ska ansvara för tillsyn och beslut enligt miljöbalken för miljö- och byggnämndens Räddningstjänstverksamhet.

Signature reference: e3c7dc94-5565-458d-a4e5-8e6cfa0ea26b

			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------	--------------------

FÖRSLAG TILL MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

- Miljö- och byggnämnden föreslår respektive kommunfullmäktige att besluta om att (via reglemente) utse kommunstyrelsen till jävsnämnd för tillsynsbeslut enligt miljöbalken som rör Räddningstjänsten.

BESLUT

- Miljö- och byggnämnden föreslår respektive kommunfullmäktige att besluta om att (via reglemente) utse kommunstyrelsen till jävsnämnd för tillsynsbeslut enligt miljöbalken som rör Räddningstjänsten.

			Beslutsexpediering KS/Kommunfullmäktige Malå KS/kommunfullmäktige Norsjö	Utdragsbestyrkande
--	--	--	--	--------------------

Gemensamt reglemente för

- Kommunstyrelsen
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden
- Valnämnden

i Malå kommun

Innehållsförteckning

Gemensamma regler och riktlinjer	3
Kommunstyrelsen	5
Socialnämnd	143
Utbildningsnämnd	165
Valnämnd	16
Nämndernas arbetsformer	17

Gemensamma regler och riktlinjer

Det som sägs i detta reglemente gäller för alla nämnder i Malå kommun, om inte annat anges i den nämndspecifika delen av reglementet. De nämnder som kommunen har gemensamt med andra kommuner infattas inte av detta gemensamma reglemente.

Med nämnd avses även kommunstyrelsen.

Nämndens uppdrag

Samtliga nämnder ska se till att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.

Nämnden ansvarar inom denna ram för upprättandet av mål, mätetal och budget. Nämnden ska fortlöpande ge en ekonomisk redovisning under verksamhetsåret.

Nämnderna ska via månadsrapporter, verksamhetsberättelse, delårsrapport och årsredovisning informera kommunfullmäktige om nämndens verksamhet.

Nämnden kan hämta in de upplysningar den behöver för sin verksamhet från kommunens övriga styrelser, nämnder och tjänstepersoner. Nämnden ska därutöver verka för en samverkan nämnderna emellan för att gemensamt nå kommunens övergripande mål.

En nämnd ska avge yttranden i ärenden som är remitterade till nämnden.

En nämnd ska handlägga och besluta i medborgarförslag som berör nämndens verksamhetsområden inom Malå kommun, i de fall kommunfullmäktige överlåter ärendet till nämnden.

Nämnden är registeransvarig för de personregister som nämnden för och förfogar över i sin verksamhet. Nämnden ska utse dataskyddsbud.

Nämnderna ansvarar för information till allmänheten om den egna verksamheten.

Nämnderna ansvarar för fortlöpande revidering och anpassning av interna rutiner, regelbestånd, lokala föreskrifter och effektivisering av verksamhetsområdet.

Nämnden ska samråda med berörda nämnder i de samverkande kommunerna samt med myndigheter och med enskilda organisationer.

Budgetram och taxor beslutas av kommunfullmäktige medan internbudget beslutas av nämnderna.

Nämnden kan löpande göra omdisponeringar, även under pågående budgetår.

Nämnderna ska besluta om förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.

Nämnderna ansvarar även för att i övrigt fullgöra de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter som av fullmäktige överlämnas till nämnden.

Kommunstyrelsen

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Sammansättning

Kommunstyrelsen består av 9 ledamöter och 9 ersättare. Kommunstyrelsen har ett presidium som består av ordförande, en vice ordförande samt en andra vice ordförande. Vice ordförande ska väljas från oppositionen.

Kommunalråd

Sedan val av kommunstyrelsen skett utser kommunfullmäktige kommunalråd samt kommunalråd i opposition (40 %) bland styrelsens ledamöter.

Kommunalråden ska även

- närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning samt bolagen
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor.

Kommunfullmäktige beslutar om kommunalrådets ansvarsområden.

Kommunalråden får närvara vid sammanträde med de nämnder som kommunfullmäktige inrättat. Kommunalråden får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning.

Kommunstyrelsens övergripande ansvar

Ledningsfunktion

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi, personal och verksamheter.

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- personalpolitiken
- teknisk verksamhet
- näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor
- flyktingmottagning, ej ensamkommande barn
- den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten
- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbygandet främjas
- kommunens övergripande och långsiktiga energiplanering
- trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning
- kommunikation
- kontinuerligt se över, förenkla och modernisera interna styrdokument, föreskrifter och riktlinjer
- arbetet med att effektivisera administrationen
- IT-verksamhet
- Medborgarinflytande
- feriearbetsverksamheten
- Tillagningskök

- Samordning av beredskap och informationssäkerhet
- fritidsverksamhet och friluftsliv av god kvalitet
- kulturell verksamhet av god kvalitet
- turistinformation, turistisk utveckling och marknadsföring
- arbeta för bevarande av, och lämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt eller estetiskt värde
- konstnärlig utsmyckning av kommunens byggnader
- besluta i ärenden enligt spellagen
- inom ramen för av kommunfullmäktige beviljade anslag administrera och fördela bidrag till föreningar och organisationer inom kultur- och fritidsområdet
- genom stipendium uppmuntra och stödja goda ledargärningar inom ungdomsverksamhet, samt hedra goda insatser inom kulturområdet
- den öppna ungdomsverksamheten
- teknisk verksamhet, innefattande teknisk service, VA, renhållning, gata/park
- näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor
- feriearbete
- integrationsverksamhet
- IT-verksamhet och kommunikation
- kulturskola
- biblioteksverksamhet
- ANDTS (alkohol, narkotika, droger, tobak, spel)
- drift, skötsel och investering av brandposter
- personalfrågor genom beredning av frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan

kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare samt i sådana frågor utfärda föreskrifter och anvisningar. Detta inkluderar centrala parter avtal och överenskommelser.

- fritidsgård
- uppföljningsansvar för projekt inom kultur- och personalfrågor

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- miljövårds- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen
- de kommunalägda bolagen.

Styrfunktion

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

- leda arbetet med att samordna utformningen av riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten
- övervaka att de av kommunfullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin följs samt att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt
- säkerställa att uppföljning sker till kommunfullmäktige från samtliga nämnder och kommunens helägda bolag om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret
- ansvara för dialogträffar med nämndspresidierna, avdelningscheferna samt VD och presidierna i bolagen
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse av, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor samt andra liknande sammanträden i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse av.

Kommunstyrelsens övriga verksamheter

Ekonomisk förvaltning

Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av kommunfullmäktige meddelade föreskrifter. Medelsför-

valtningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter, att inbetalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att

- underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom
- säkerställa att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden.

Kommunen som arbetsgivare

Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet för förtroendevalda.

Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ (personalorgan) för den personaladministrativa verksamheten, tillika kommunens löne- och pensionsmyndighet. Den har till uppgift att medverka vid utformning av kommunens personalpolitik och med denna som grund främja personaladministrationen inom kommunen.

Kommunstyrelsen ska i egenskap av löne- och pensionsmyndighet handha frågor om avlönings-, pensions- och andra anställningsvillkor för arbetstagare i kommunens tjänst samt förhållandet i övrigt mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare samt därmed sammanhängande frågeställningar.

Kommunstyrelsen ansvarar för handläggning av frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Kommunfullmäktige beslutar dock om förvaltningsorganisationens utformning, (med förvaltningsorganisationen menas organisationens indelning på myndigheter) och om inrättande, förändring, omdisponering och indragning av befattningar som kommunchef, administrativ chef, skolchef, socialchef, samt miljö- och byggchef.

Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare

- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11 - 14 och 38 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- besluta om stridsåtgärd
- lämna uppdrag som avses i lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47), 6 kap 3 §.
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare samt i sådana frågor utfärda föreskrifter och anvisningar. Detta inkluderar centrala parter avtal och överenskommelser.
- ansvara för arbetsgivarens skyldigheter angående trygghetsförsäkring och grupplivsskydd enligt Allmänna Bestämmelser 8 kap, § 39.

Övrig förvaltning

Kommunstyrelsen fullgör uppgifter som är reglerade i särskild lagstiftning.

Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd.

Kommunstyrelsen hanterar kommunens uppgift att svara för låne- och bidragsgivningen till bostadsförsörjningen. T ex statliga eller kommunala bostadsbidrag, stöd till bostadsanpassning för funktionsnedsatta, eller särskilda lån som syftar till att främja bostadsbyggandet och en god bostadsförsörjning i kommunen.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen ansvarar för de ärenden där miljö- och byggnämnden skulle ha utövat tillsyn enligt miljöbalken över sin egen verksamhet, dvs Räddningstjänsten. Ärenden som kan vara aktuella är tillsyn av t ex verkstad/tvättthall, kemikaliehantering, brandövningsplatser och hantering av släckvatten vid händelse av större brand.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens digitala anslagstavla.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande frågor gällande det samiska förvaltningsområdet.

Kommunstyrelsen ansvarar för det kommunala rådet för äldre och personer med funktionsvariation, samt folkhälsorådet.

Kommunstyrelsen beslutar i ärenden enligt lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst.

Övrig verksamhet

Kommunstyrelsen har vidare hand om

- ärenden angående kommunens heraldiska vapen
- bevakning av Malå kommuns intressen vid fastighetsbildning och fastighetsbenämning, planläggning och byggnadsväsende med mera
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.
- behandling av personuppgifter.

Styrelsen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Styrelsen är också personuppgiftsansvarig för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen, enligt vad som angivits i kommunens registerförteckning enligt artikel 30 i Dataskyddsförordningen. Styrelsen är också personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i fullmäktige samt hos fullmäktigeberedningar.

Beslutsbefogenheten framgår av kommunstyrelsens delegationsförteckning.

Delegering från kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen ska utöver vad som nämnts ovan besluta i följande grupper av ärenden.

- Vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.
- Omsättning av kommunens lån samt lån inom ramen för internbanken.
- Styrelsens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.
- Köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen (2010:900) av fastighet eller fastighetsdel.
- Köp, försäljning av skog samt skogsvårdande åtgärder.
- I sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan och på kommunens vägnar träffa överenskom-

melse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

- Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige.
- Säkerhetsfrågor som rör civil beredskap.
- Besluta om lån upp till 5 mnkr för de helägda kommunala bolagen.

Socialnämnd

Sammansättning

Nämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Socialnämnden har ett presidium som består av en ordförande samt en vice ordförande. Vice ordförande ska väljas från oppositionen.

Nämndens verksamhet

Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt lagar och förordningar inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.

Nämnden utövar också ledningen av:

- den kommunala hälso- och sjukvården (Hälso- och sjukvårdslag 2017:30)
- stöd och service till vissa funktionshindrade (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade 1993:387)
- fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som sägs i lag om socialnämnd (Socialtjänstlag 2025:400, Lag om vård av missbrukare i vissa fall 1988:870, Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga 1990:52, Föräldrabalk 1949:381).

Nämnden har ansvar för kommunens mottagande av ensamkommande barn, samt rätt att teckna avtal med länsstyrelsen och Migrationsverket angående detta.

Följande områden omfattas inom socialnämndens verksamhet.

- hemtjänst
- särskilt boende
- stöd och service till funktionshindrade
- anhörigstöd
- hälso- och sjukvård
- hemsjukvård
- individ och familjeomsorg
- öppenvård

- ensamkommande flyktingbarn.

Ytterligare områden kan tillkomma enligt lagar och förordningar.

Delegering från kommunfullmäktige

Socialnämnden ska besluta om hyror och avgifter inom nämndens verksamhetsområden inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.

Utbildningsnämnd

Sammansättning

Utbildningsnämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Utbildningsnämnden har ett presidium som består av en ordförande samt en vice ordförande. Vice ordförande ska väljas från oppositionen.

Nämndens verksamhet

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom förskoleverksamhet, fritidshem och det offentliga skolväsendet.

Nämnden ansvarar för att verksamheten genomförs enligt bestämmelserna i skollagen, 2010:800 samt de bestämmelser som kan finnas i annan lag eller förordning.

Följande områden omfattas inom utbildningsnämndens verksamhet.

- förskola och övrig barnomsorg
- det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar
- vuxenutbildning
- eftergymnasial utbildning

Ytterligare områden kan tillkomma enligt lagar och förordningar.

Delegering från kommunfullmäktige

Utbildningsnämnden ska besluta om hyror och avgifter inom nämndens verksamhetsområden inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.

Valnämnd

Sammansättning

Valnämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Valnämnden har ett presidium som består av ordförande samt en vice ordförande. Vice ordförande ska väljas från oppositionen.

Nämndens verksamhet

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter om ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen om kommunala folkomröstningar (1994:692).

Nämnden ansvarar för att val genomförs i lämpliga lokaler.

Nämnden ansvarar för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valkretsindelningen.

Nämndernas arbetsformer

Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av kommunfullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Närvarande ersättare som inte tjänstgör, har yttranderätt under sammanträdet men inte rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende, får åter tjänstgöra sedan ärendet handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

Ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till partiet. Partiet kallar den ersättare som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordförande

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Tidpunkt för sammanträdena

Nämnderna sammanträder på dag och tid som dessa bestämmer.

Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelse ska vara digital och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträde.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt utsändas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem arbetsdagar före sammanträdesdagen. Kallelsen ska även sändas till personer som upprättat medborgarförslag som ska behandlas under sammanträdet. Förslagsställaren ges därmed även närvaro- och yttranderätt i överläggningen av ärendet, men får inte delta i beslutet.

Kallelsen bör åtföljas av dagordning. Ordföranden ansvarar i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på dagordningen ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Ordföranden

Det åligger nämndens ordförande att:

- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för nämndens verksamhet, effektiviteten i den samt ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan nämnden och kommunens övriga nämnder samt bolagen
- representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall
- fullgöra de uppdrag som är denne tillskrivna i nämndens delegationsförteckning.

Nämndernas ordförande erhåller ett årsarvode. Utöver årsarvodet tillkommer även arvode för sammanträde eller motsvarande, gäller dock ej för ordförande som har ett uppdrag på 100 %.

Vice ordföranden

Det åligger nämndens vice ordförande att planera och leda sammanträde vid ordförandens frånvaro.

Vice ordförande kan även ha uppdrag på delegation enligt nämndens delegationsförteckning.

Om en andre vice ordförande är vald till nämnden har denne till uppdrag att planera och leda sammanträde vid ordförandens och vice ordförandens frånvaro.

Justering av protokoll

Protokollet justeras digitalt av ordföranden och en ledamot senast 14 dagar efter sammanträdet.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas senast 3 dagar före den tidpunkt som fastställts för justeringen av protokollet.

Delegationer

Delegationsbeslut ska anmälas till nämnden vid nästkommande sammanträde. Varje delegationsbeslut härleds genom ärendemeningen/typbeskrivningen, beslutsdatum, delegaten (funktionen) alternativt diarienummer eller löpnummer på delegationen (från delegationsförteckningen).

Delgivning

Delgivning till nämnden sker med ordföranden, avdelningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer.

Ordföranden, avdelningschefen eller annan anställd avgör vilka handlingar som ska delges nämnden.

Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutats av nämnden ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordföranden.

de eller vid förfall för denne av andre vice ordförande och kontraskasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

Beredning

Ärenden som ska avgöras av nämnder ska beredas av presidiet (ordförande samt vice ordförande) om beredning behövs.

Mandatperiod

Nämndens mandatperiod ska vara fyra (4) år räknat från den 1 januari året efter det år då allmänna val till kommunfullmäktige hållits i hela landet.

Fastställande av Bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Malå kommun

Bakgrund

I kommunfullmäktiges sammanträde 2026-06-22 fastställdes Bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroende valda förutom § 18. § 18 beslutas vid första kommunfullmäktige efter valet.

§ 18 Ej tjänstgörande närvarande ersättare

Kommunfullmäktige	1/parti *
Kommunstyrelsen	3 **
Utbildningsnämnden	2 ***
Socialnämnden	2 ***
Allmänna utskottet	1 *****
Malå/Norsjö miljö- och byggnämnd	2 *****
Valnämnd	2 ***
Kommunfullmäktiges valberedning	1 *****
Malåbostaden AB	2 ***
Malå Energi- och Industri AB	2 ***

* Minst en ersättare/parti eller högst 1/4 av partiets totala antal ordinarie ledamöter

** En ersättare för V, en ersättare för S och en ersättare för L + ML + M

*** En ersättare för S och en ersättare för L + ML + M + V

**** En ersättare från Malå kommun, en ersättare för Norsjö kommun per sammanträde. Det ska växla mellan partierna.

***** En ersättare för S

ändras till att lyda:

Kommunfullmäktige	1/parti *
Kommunstyrelsen	1 **
Utbildningsnämnden	1 **
Socialnämnden	1 **
Malå/Norsjö miljö- och byggnämnd	2 ***
Valnämnd	1 **
Kommunfullmäktiges valberedning	1 **
Malåbostaden AB	1 **
Malå Energi- och Industri AB	1 **

- * Minst en ersättare/parti eller högst 1/4 av partiets totala antal ordinarie ledamöter
- ** en ej tjänstgörande ersättare per sammanträde som ska växla mellan samtliga invalda partier i respektive nämnd/ styrelse och beredning
- *** En ersättare från Malå kommun, en ersättare för Norsjö kommun per sammanträde. Det ska växla mellan partierna

**FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE**

- *Bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Malå kommun fastställs att gälla fr o m 2027-01-01.*
- *Tidigare fastställda bestämmelser om ekonomiska förmåner för förtroendevalda upphör att gälla.*

Helen Örnberg

Beslutsexpediering

- Löner

2026-08-13

Grönmarkerad text:

§ 18 - Till beslut

Ordet "utskott" - Ska det vara kvar (redaktionell ändring)?

Ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Malå kommun

Gäller fr om 2027-01-01.

§ 1 Tillämpningsområde

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda som avses i kommunalagen (2017:725) 4 kap 1 § och 10 kap 3 § samt för förtroendevald utsedd enligt föräldrabalken (1949:381) 19 kap 5 §.

För förtroendevald som fullgör uppdrag om 100 och 40 % av heltid gäller endast 12 - 20 §§.

§ 2 Ersättningsberättigade sammanträden m m

Tjänstgörande ledamöter och andra förtroendevalda som medgetts närvarorätt har rätt till ersättning enligt vad som närmare anges i 5 - 12 §§.

- a) sammanträde med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, övriga nämnder, **utskott** och beredningar liksom revisorernas sammanträden
- b) sammanträden med utredningskommittéer, projektgrupper och arbetsgrupper
- c) digital protokolljustering, arvodet ska vara för 1 tim (inkluderar läsning och justering) då särskild tid bestämts härför. Vid förlorad arbetsförtjänst ska ersättning utgå även för detta
- d) partigruppmöten som hålls med anledning av eller i direkt anslutning till sammanträde som anges under a) med max 2 timmar
- e) konferens, informationsmöte, studiebesök, uppdrag som kontaktperson, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget
- f) förhandling eller förberedelse inför förhandling med personalorganisation eller annan motpart till kommun
- g) överläggning med företrädare för annat kommunalt organ än det den förtroendevalde själv tillhör
- h) sammankomst med kommunalt samrådsorgan/intressesammansatt organ
- i) planerad överläggning med avdelningschef eller annan anställd vid det kommunala organ den förtroendevalde själv tillhör

2026-08-13

- j) presidiemöte i kommunfullmäktige, kommunfullmäktigeberedning, utskott eller nämnd
- k) besiktning eller inspektion
- l) överläggning med utomstående myndighet eller organisation
- m) fullgörande av granskningsuppdrag inom ramen för ett revisionsuppdrag
- n) akut tjänstgöring för socialnämndens presidium.

§ 3 Månadsarvoden

- Kommunstyrelsens ordf*
- Kommunstyrelsens vice ordf*

61 957

* Utifrån uppdragets procent

§ 4 Årsarvoden

Årsarvoden utgår till kommunalt förtroendevalda enligt nedan. Beräknat utifrån del av inkomstbasbelopp, lbb (83 400 kr 2026).

	Del av lbb	Kronor
- Kommunfullmäktiges ordförande	0,44 lbb	36 696
- Kommunfullmäktiges vice ordf	0,14 lbb	11 676
- Revisorer, ordf	0,2 lbb	16 680
- Revisorer, ej ordf	0,14 lbb	11 676
- Utbildningsnämndens ordf	0,38 lbb	31 692
- Utbildningsnämndens vice ordf	0,09 lbb	7 506
- Miljö- och byggnämndens ordf	0,44 lbb	36 696
- Miljö- och byggnämndens vice ordf	0,09 lbb	7 506
- Socialnämndens ordf	0,44 lbb	36 696
- Socialnämndens vice ordf	0,14 lbb	11 676
- Allmänna utskottets ordf	0,34 lbb	28 356
- Malåbostaden AB		
* ordf	0,38 lbb	31 692
* vice ordf	0,09 lbb	7 506
* revisorer	0,04 lbb	3 336

- Malå Energi- och Industri AB		
* ordf	0,38 lbb	31 692
* vice ordf	0,09 lbb	7 506
* revisorer	0,04 lbb	3 336
- Valnämndens ordf, valår	0,07 lbb	5 838

Ersättning för sammanträde eller motsvarande tillkommer till detta arvode.

Avgår förtroendevald, som äger uppbära årsarvode, under tjänstgöringsperioden fördelas arvodet mellan honom/henne och den som inträder i hans/hennes ställe i förhållande till den tid var och en av dem innehaft uppdraget.

Om förtroendevald med årsarvode på grund av sjukdom eller annat är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för tid som överstiger två månader ska arvodet minskas i motsvarande mån.

Har ersättare utsetts enligt kommunallagen för förtroendevald med årsarvode, uppbär ersättaren arvode som motsvarar tjänstgöringstiden.

§ 5 Arvode för sammanträde m m

Förtroendevald erhåller ett timarvode för sammanträde upp till 2 timmar, därefter ett halvdagsarvode (708* kr) upp till 4 timmar, eller ett heldagsarvode över 4 timmar (1 416* kr). Övriga bokade möten erhåller ett arvode per påbörjad timme med 174* kr. För sammanträde eller resor som infaller under lördag eller helgdag utgår arvode för varje påbörjad timme med 347* kr. Pålörjad timme räknas som hel timme. Lunchtid inräknas inte i sammanträdestiden.

** Timarvodet baseras på 35 % av inkomstbasbeloppet per månad / 165. 165 är en vedertagen beräkningsnyckel för löner (antal arbetade timmar per månad).*

§ 6 Förlorad arbetsinkomst

Förtroendevald som på grund av sammanträde eller motsvarande har förlorad arbetsinkomst erhåller ersättning mot intyg från arbetsgivare, försäkringskassa eller arbetslöshetskassa. Intyget ska lämnas in en gång varje år. Vid förändrad arbetsinkomst lämnas nya uppgifter.

Till förtroendevald som är egen företagare utgår förlorad arbetsinkomst och beräknas med belopp för hel dag, med belopp utifrån den till försäkringskassan anmälda nettointäkten dividerat med 260. Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan uppgå till högst 2 425 kronor per dag.

Till förtroendevald som är egenföretagare, och där inkomst inte kan styrkas, utgår förlorad arbetsinkomst enligt en schablon - beräknad på 349 258 kronor. Timersättning för förlorad arbetsinkomst = schablonårsinkomst dividerat med 1 980 timmar.

§ 7 Förlorad semesterförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för förlorad semesterförmån med 12 procent på utbetald ersättning enligt 6 §.

§ 8 Förlorad pensionsförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån på utbetald ersättning enligt 6 § om detta styrks på intyget för förlorad arbetsförtjänst. Ersättningen är en schablonersättning på 6,0 procent av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst och utbetalas i samband med denna. Förtroendevald får själv avsätta pengar till pension.

§ 9 Särskilda arbetsförhållanden

Rätten till ersättning enligt 6 - 8 §§ omfattar nödvändig ledighet för förtroendevald med speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden i övrigt när det inte kan anses skäligt att de förtroendevalda fullgör sina ordinarie arbetsuppgifter i direkt anslutning till sammanträdet eller motsvarande.

§ 10 Restidsersättning

Restidsersättning (motsvarande sammanträdesarvodet) utgår per timme vid resa till och från förrättning enligt 2 § och ska beräknas från arbetsplats eller bostad belägen i Malå kommun, i annat fall från kommungränsen, när mötet är utanför Malå kommun.

§ 11 Resekostnadsersättning

Ersättning för resekostnader vid sammanträde eller motsvarande och protokolljustering utgår enligt Bilersättningsavtalet BIA.

Resekostnadsersättning ska beräknas från arbetsplats eller bostad belägen i Malå kommun.

Traktamente vid sammanträde eller motsvarande utgår enligt traktementsavtalet Trakt T.

2026-08-13

§ 12 Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i 11 § betalas ersättning om den förtroendevalde kan visa att särskilda skäl förelegat för dessa kostnader.

Ersättning utgår inte om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunna förhindra att kostnaderna uppkommit.

Ersättning enligt denna paragraf prövas i varje särskilt fall av kommunchef på delegation av kommunstyrelsen.

§ 13 Begäran om ersättning

För att få ersättning enligt 6 - 12 §§ ska den förtroendevalde styrka sina förluster eller kostnader. Förluster eller kostnader ska anmälas till kommunfullmäktiges eller nämndens sekreterare eller till annan som utsetts att ta emot dem.

Ersättning enligt 4 - 5 §§ betalas ut utan föregående anmälan.

§ 14 Yrkande om förlorad förmån

Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst ska framställas senast inom 6 månader från förrättningsmånadens slut eller motsvarande till vilken förlusten hänför sig.

Yrkande om ersättning för förlorad semesterförmån ska framställas senast inom två år från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken förlusten hänför sig.

Yrkande om ersättning för förlorad pensionsförmån ska framställas i samband med och senast inom två år från pensionstillfället.

Yrkande om andra ersättningar enligt dessa bestämmelser ska framställas senast inom ett år från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken kostnaden hänför sig.

§ 15 Tolkning av bestämmelserna

Frågor om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser avgörs av kommunchef på delegation av kommunstyrelsen.

§ 16 Utbetalning

Årsarvoden betalas ut med en tolfedel per månad om de överstiger 2 000 kronor. Lägre belopp utbetalas en gång per år.

2026-08-13

Övriga ekonomiska förmåner betalas ut en gång per månad.

Rätten till ersättning förfaller om reseräkning som avser förrättning inte lämnats in inom 6 månader från förrättningsmånadens slut.

§ 17 Förmåner för förtroendevald med sysselsättningsgrad om 100 % samt för förtroendevald med en sysselsättningsgrad av 40 % av heltid

Semester

Kommunala förtroendevalda är inte att anse som arbetstagare i semesterlagens mening. Någon rätt till lagenlig semester kan därför inte tillkomma dem.

Kommunalt förtroendevald är inte arbetstagare i semesterlagens mening. Hel- och deltidsarvoderad förtroendevald med en sysselsättningsgrad på minst 40 % av heltid har varje år rätt till ledighet från sina kommunala uppdrag, utan reduktion av arvodet, med max de antal dagar som regleras i Allmänna bestämmelser § 27, mom 5. Ledigheten förläggs i samråd med vice ordföranden och berörd förvaltningschef.

Förmåner vid vissa särskilda former av ledighet

Kommunala förtroendevalda är inte att anse såsom arbetstagare i den bemärkelse som avses i lagen om allmän försäkring och lagen om arbetsskadeförsäkring. Ett tillfredsställande skydd vid sjukdom m m synes dock kunna tillerkännas sådana förtroendevalda enligt följande regler.

Frånvaro p g a sjukdom, värnpliktstjänstgöring m m

Ersättning vid frånvaro på grund av:

- sjukdom
- värnpliktstjänstgöring
- civilförsvartjänstgöring
- graviditet
- barns födelse
- enskilda angelägenheter

följer bestämmelserna i Allmänna bestämmelser (AB).

Funktionsbegränsad förtroendevalds särskilda kostnader

Ersättning betalas till funktionsbegränsad förtroendevald för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. Här ingår kostna-

2026-08-13

der för t ex resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande.

Grupplivskydd

Enligt vad som anges i KPA:s försäkringsbestämmelser tecknas grupplivförsäkring för förtroendevald sysselsättningsgrad om 100 % av heltid och för förtroendevald med en sysselsättningsgrad om 40 % av heltid.

§ 18 Ej tjänstgörande närvarande ersättare

Då kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt utskott sammanträder utgår ersättning till ett förutbestämt antal ej tjänstgörande närvarande ersättare enligt följande.

(utskott)	Kommunfullmäktige	1/parti *
	Kommunstyrelsen	3 **
	Utbildningsnämnden	2 ***
	Socialnämnden	2 ***
	Allmänna utskottet	1 *****
	Malå/Norsjö miljö- och byggnämnd	2 ****
	Valnämnd	2 ***
	Kommunfullmäktiges valberedning	1 *****
	Malåbostaden AB	2 ***
	Malå Energi- och Industri AB	2 ***

* Minst en ersättare/parti eller högst 1/4 av partiets totala antal ordinarie ledamöter

** En ersättare för V, en ersättare för S och en ersättare för L + ML + M

*** En ersättare för S och en ersättare för L + ML + M + V

**** En ersättare från Malå kommun, en ersättare för Norsjö kommun per sammanträde. Det ska växla mellan partierna.

***** En ersättare för S

§ 19 Omräkning av förlorad pensionsförmån

Kommunsekreteraren har rätt att omräkna förlorad pensionsförmån i förhållande till tjänstgöring.

§ 20 Beredning

Bestämmelser om ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Malå kommun prövas varje valår av kommunfullmäktige senast i juni för de kommande 4 verksamhetsåren.

Årsarvoden (**gulmarkerade**) uppräknas den 1 januari med aktuellt inkomstbasbelopp (i dokumentet budgetförutsättningar).

Övriga ekonomiska förmåner (**gråmarkerade***) förändras den 1 januari med den lönekostnadsuppräknings som anges i dokumentet Budgetförutsättningar (PKV) för året.

Kommunfullmäktiges valberedning är beredningsorgan.

Fastställda av kommunfullmäktige 2026-10-26, § xx

Antagande av Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) med tillhörande bilagor

Bakgrund

SKR har under lång tid tagit fram standardregelverk för förtroendevaldas pensioner (Omställningsstöd och pension för förtroendevalda, OPF), som gäller först efter lokalt antagande. Kommunfullmäktige antog senast OPF-KL 2014-06-23, § 66.

Den 19 december 2025 antog SKR:s styrelse nya bestämmelser – OPF KR 26 – för omställningsstöd, pension och familjeskydd. Reglerna gäller för uppdrag som tillträds efter valet 2026.

Följande förändringar införs;

- Omställningsstöd: En ny regel införs som utesluter omställningsstöd vid fängelsedom på två år eller mer. Tid hos annan uppdragsgivare får räknas in i kvalifikationstid. Samordning med all inkomst redan från första året, med fribelopp motsvarande en tolfedel av prisbasbeloppet.
- Pension: Ingen utbetalning av belopp under 250 kronor per år. Kortare utbetalningstid (minst 10 år) möjlig. Tidigaste uttag vid 62 år, automatisk utbetalning vid 70 år. Sambobegreppet förtydligas.
- Familjeskydd: Endast ett helt familjeskydd kan betalas ut, även vid flera uppdrag. Sambobegreppet klargörs.
- En ny försäkringsteknisk bilaga med uppdaterade delningstal samt en reviderad kommentar som förtydligar och stärker dokumentets vägledande funktion är också antagna.

**FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE**

- *Reviderade bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) med tillhörande bilagor, i enlighet med Sveriges Kommuner och Regioners styrelses beslut antas.*
- *Bestämmelserna gäller fr o m 2026-10-26.*

Helen Örnberg

Bilaga

- Cirkulär 25.64. Bilaga 3 – Delningstal OPF-KR 26 slutlig.
- Cirkulär 25.64. Bilaga 2 – Kommentar till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda.
- Cirkulär 25.64. Bilaga 1 Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda.
- Cirkulär 25.64. – OPF-KR 26.

Beslutsexpediering

- Löner
- HR-chef

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATAASEN

Cirkulärnr: 25:64
Diariernr: SKR2025/03580
Handläggare: Victoria Bergner
Ämnesord: Förtroendevalda, Pension
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Extern medverkan: -
Datum: 2025-12-10
Mottagare: Kommunstyrelsen, Regionstyrelsen
Rubrik: Cirkulär - OPF-KR 26
Ersätter: -
Bilaga: Bilaga 1 - OPF-KR 26
Bilaga 2 - Kommentar till OPF-KR 26
Bilaga 3 - Delningstal OPF-KR 26

Sammanfattning

SKR:s styrelse har den 19 december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser för omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda – OPF-KR 26. Reglerna gäller för uppdrag som tillträds efter valet 2026 eller senare och är indelade i fyra kapitel: inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd.

Följande förändringar införs:

Omställningsstöd: En ny regel införs som utesluter omställningsstöd vid fängelsedom på två år eller mer.

Tid hos annan uppdragsgivare får räknas in i kvalifikationstid.

Samordning med all inkomst redan från första året, med fribelopp motsvarande en tolfedel av prisbasbeloppet.

Pension:

Ingen utbetalning av belopp under 250 kr per år.

Kortare utbetalningstid (minst 10 år) möjlig.

Tidigaste uttag vid 62 år, automatisk utbetalning vid 70 år.

Sambobegreppet förtydligas.

Familjeskydd:

Endast ett helt familjeskydd kan betalas ut, även vid flera uppdrag.

Sambobegreppet klargörs.

En ny **försäkringsteknisk bilaga** med uppdaterade delningstal samt en reviderad **kommentar** som förtydligar och stärker dokumentets vägledande funktion är också antagna.

OPF-KR 26

Sveriges Kommuner och Regioners styrelse har den 19 december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd till förtroendevalda (OPF-KR) för att kunna tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett (eller flera) uppdrag efter valet 2026 eller senare. Den nya versionen benämns OPF-KR 26.

Förslag till OPF-KR 26 är utformat med utgångspunkt att ett förtroendeuppdrag inom kommuner och regioner utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och därför kräver särskilda villkor anpassade för uppdraget.

OPF-KR 26 är fortsatt indelat i fyra kapitel; inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd.

Förslaget innehåller i korthet följande förändringar:

Kapitel 2, bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda.

En ny § 2a införs som ger rätt till att neka omställningsstöd om den förtroendevalde döms till fängelse i två år eller mer.

Tid i uppdrag hos annan uppdragsgivare som tillämpar OPF-KR 26 eller tidigare får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid för ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Samordningsreglerna gällande ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd förändras i §7. Omställningsstöden föreslås samordnas med all förvärvsinkomst och/eller annan inkomst från och med det första året med omställningsstöd. Av administrativa skäl föreslås att från samordningen undanta ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Kapitel 3, pensionsbestämmelser

Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte. I tidigare versioner av OPF-KR justerades beloppet årligen genom indexering, men denna rutin har av administrativa skäl tagits bort.

En möjlighet till kortare utbetalningstid av pensionsbehållningen om minst 10 år har införts.

Tidigaste ålder för uttag av pensionsbehållning har justerats till 62 år.

En regel om automatisk utbetalning av pensionsbehållningen vid 70 år har också införts. Detta för att pensionsbehållningen inte ska glömmas bort.

Sambobegreppet förtydligas med hänvisning till sambolagen i § 11, efterlevandeskydd.

Kapitel 4, familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

I §3 införs en regel om att endast ett helt familjeskydd kan falla ut oavsett om man har flera uppdrag hos flera uppdragsgivare.

I ny anmärkning till § 4 har sambobegreppet förtydligats.

Kommentaren till OPF-KR 26

Kommentaren till OPF-KR 26 har reviderats i syfte att förtydliga och öka dess vägledande funktion.

Övrigt

En uppdaterad försäkringsteknisk bilaga med nya delningstal har införts och ersätter den tidigare från 2014. Bilagan har moderniserats och beskriver bland annat hur pensionsbehållningen ska räknas upp i högre åldrar.

SKR rekommenderar att lokalt antagande av OPF-KR 26 görs med ikraftträdandedatum tidigast från och med 15 oktober 2026.

Förslag till lokala beslut

I enlighet med Sveriges Kommuner och Regioners styrelses beslut föreslås:

att anta bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26) med tillhörande bilagor.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Victoria Bergner.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATAASEN

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Jeanette Hedberg

Victoria Bergner

Bilagor:

Bilaga 1 - OPF-KR 26

Bilaga 2 - Kommentar till OPF-KR 26

Bilaga 3 - Delningstal OPF-KR 26

Förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Allmänt om bestämmelserna

Ett förtroendeuppdrag utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. Enligt 4 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) avses med förtroendevald den som har valts till ett uppdrag av fullmäktige, nämnd eller annan kommunal myndighet.

Uppdraget utgör inte en anställning, och den förtroendevalde har därför inte ett anställningsförhållande med kommunen eller regionen. Arbetsrättslig lagstiftning som reglerar exempelvis arbetstid, semester och anställningsskydd är därmed inte tillämplig.

Eftersom ett anställningsförhållande inte föreligger kan den förtroendevalde inte omfattas av bestämmelserna om tjänstepension, då sådan pension enligt 28 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) endast får tryggas inom ramen för ett anställningsförhållande.

Förtroendeuppdraget innebär också att den förtroendevalde verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund innehåller OPF-KR 26 bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Bestämmelserna antas lokalt av fullmäktige i kommun, region eller kommunalförbund och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald.

OPF-KR 26 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser

- Lokal pensionsmyndighet
- Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

2. Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

3. Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd pensionsbehållning
- Sjukpension
- Efterlevandeskydd

4. Familjeskydd

- Familjeskydd till efterlevande vuxen
- Familjeskydd till efterlevande barn

Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 26 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Den förtroendevalde är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd enligt §§ 3-5 i detta reglemente om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.

Anmärkning

Avseende nekad rätt till omställningsstöd utifrån ej beviljad ansvarsfrihet, se anmärkning till § 2a (sid 12) i *Kommentar till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)*.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder när den förtroendevalde lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva

omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Sida 105 av 223

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den

förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren. Sida 106 av 223

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Samtliga inkomster, med undantag för kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster.

Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller erhåller annan ersättning än förvärvsinkomst enligt första stycket, får den lokala pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som bedöms skälig.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till samt beräkna omfattningen av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har en förtroendevald obehörigen eller med för högt belopp erhållit aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd till följd av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller annan omständighet, eller om den förtroendevalde

skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig, ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från återkrav. Sida 107 av 223

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i nära anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd pensionsbehållning
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd pensionsbehållning

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt §§ 4-9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, motsvarande sammanlagt minst 40 procent av en heltid, som under ledighet till

följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med beloppet avdrag som avdragits. Sida 109 av 223

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före insjuknandetidpunkten enligt § 10. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där

den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund. Sida 110 av 223

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11. Den förtroendevalde kan erbjudas möjlighet att välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 6 sker månadsvis och livsvarigt. Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av pensionsbehållningen, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Utbetalning får tidigast påbörjas från den tidpunkt då den förtroendevalde enligt 58 kap. 1 § Socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt att ta ut allmän pension, minus två år.

Ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pensionsbehållningen utbetald inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till

pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Sida 111 av 223

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Sida 112 av 223

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Anmärkningar

Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen (2003:376).

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligt framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal (2005:104).

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte

fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten. Ställd 113 av 223 förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 26 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och
- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10,

rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Sida 115 av 223

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/ maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

Anmärkningar

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

- a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller
- b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp ^{Står 116 av 223} år 1996 vid dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

Kommentar till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Inledning

I kommentaren till OPF-KR 26 behandlas de föreslagna bestämmelserna om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda. Kommentaren följer samma struktur som OPF-KR 26.

OPF-KR 26 är utformat för att tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett eller flera uppdrag för första gången efter valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller i vissa delar även för förtroendevalda som tidigare inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda. OPF-KR 26 ersätter samtliga av de tidigare regelverken OPF-KR 25, OPF-KL 18 och OPF-KL 14.

En uppdaterad försäkringsteknisk bilaga har införts och ersätter den tidigare från 2014. Bilagan har moderniserats och beskriver bland annat hur pensionsbehållningen räknas upp i högre åldrar.

Kommuner, regioner och kommunalförbund som ännu inte har antagit OPF-KR (eller tidigare OPF-KL) bör notera att de framtagna kommentarerna och riktlinjerna för tillämpning bygger på antagandet att OPF-KL 14, OPF-KL 18 och/eller OPF-KR 25 redan är antagna.

SKR rekommenderar att OPF-KR 26 antas med ikraftträdande den 15 oktober 2026. Datumet är valt för att sammanfalla med starten av en ny mandatperiod. Syftet är att undvika förändringar av villkor under pågående mandatperiod och skapa förutsägbarhet och likvärdighet för de förtroendevalda.

Definitioner och förklaringar i OPF-KR 26

Förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen (2017:725)	<i>”Med förtroendevalda avses i denna lag ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar, de som fullgör förtroendeuppdrag som anges i 2 § första stycket samt revisorer.</i> <i>Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller någon annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund.”</i>
Fullmäktige	Med fullmäktige avses kommunfullmäktige, regionfullmäktige samt förbundsfullmäktige.

Lokal pensionsmyndighet	Det beslutande organ, eller funktion, som ska ha till uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26. Den lokala pensionsmyndigheten kan vara fullmäktige eller kommunstyrelsen men kan också delegeras till exempelvis arvodesberedningen eller tjänstefunktion.
Fullgör uppdrag på betydande del av heltid	Med <i>betydande del av heltid</i> , avses sammanlagt minst 40 procent av en heltidstjänst. Att <i>betydande del</i> anges till 40 procent är en uttolkning av kommunallagen.
Förvärvsinkomst	Med förvärvsinkomst, och andra inkomster som ersätter förvärvsinkomst, avses sådana inkomstslag som anges - i 59 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) t.ex. sjukpenning, föräldrapenningförmåner, inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning samt enligt Skatteverkets definition av förvärvsinkomst. All annan inkomst än kapitalinkomst är förvärvsinkomst. De vanligaste förvärvsinkomsterna är en på basis av ett arbetsförhållande erhållen lön och en inkomst som ska jämföras med denna samt pension. Även en i stället för denna inkomst erhållen inkomst, förmån eller ersättning, t.ex. arbetslöshetsdagpenning och dagtraktamente av olycksfallsförsäkring, är förvärvsinkomst. Förvärvsinkomsten ansluter sig dock inte alltid till utförande av arbete, eftersom även t.ex. en förtäckt dividend är förvärvsinkomst. Förvärvsinkomst är enligt rättspraxisen också en garantiprovision (HFD 1994/2895). Av resultatet av näringsverksamhet och jordbruk kan även en del vara

	förvärvsinkomst. Av dessa inkomster avskiljs först kapitalinkomstandelen och resten beskattas som förvärvsinkomst. Även inkomstandelen för en delägare i en sammanslutning och den dividend som ett annat bolag än ett börsbolag har utbetalat indelas i en kapital- och förvärvsinkomstandel.
Pensionsgrundande inkomst	Den förtroendevaldes årsarvoden, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.
Mandatperiod	En mandatperiod är den period den förtroendevalde har sitt uppdrag. I Sverige utgör en politisk mandatperiod oftast fyra år och mandatperioden för kommunfullmäktige löper mellan valen från och med den 15 oktober valåret (kap 5 § 9 första stycket kommunallagen).

Cirkulär och övrig information avseende OPF-KR/KL

Cirkulär 25:64 – OPF-KR 26

Cirkulär 24:63 – OPF-KR 25

Cirkulär 18:31 – OPF-KL 18

Cirkulär 13:75 – OPF-KL 14

Arbetsgivarnytt nr 31/14

Arbetsgivarnytt nr 28/12

Övergripande om bestämmelserna

OPF-KR 26 omfattar förtroendevald som avses 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommun, region eller kommunalförbund.

OPF-KR 26 är utformat för tillämpning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund. För att bestämmelserna ska äga giltighet krävs ett lokalt antagande av fullmäktige. OPF-KR 26 utgår från den enskilda kommunen, regionen eller kommunalförbundet. Med ”tidigare uppdrag” avses i kommentaren uppdrag hos samma uppdragsgivare och ska inte sammanblandas med uppdrag hos annan uppdragsgivare.

Bestämmelserna i OPF-KR 26 ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Kommunala aktiebolag

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag omfattas inte av bestämmelserna i OPF-KR 26, villkor för styrelseledamöter regleras i första hand genom aktiebolagslagen. Det är dock möjligt att besluta om en modell som ger förmåner eller nivåer liknande OPF-KR 26 även för kommunala aktiebolag. Om ett sådant beslut fattas måste man beakta att aktiebolagslagen och kommunallagen är två separata regelverk med olika krav och principer. Konsekvenserna av att införa OPF-KR 26-liknande villkor inom ramen för aktiebolagslagen har inte utretts, vilket innebär att rättsliga och praktiska effekter är mycket osäkra.

Om en kommun eller region ändå väljer att slå samman uppdrag och ersättningar för förtroendeuppdrag och styrelsearbete i kommunala aktiebolag rekommenderas att en ersättningspolicy utarbetas och dokumenteras som tillägg till OPF-KR 26. Tillägget bör tydligt beskriva hur OPF-KR 26 ska tillämpas, inklusive om förmåner som omställningsstöd omfattar hela uppdraget – även den del som avser styrelsearbete i kommunala aktiebolag.

Bestämmelserna är indelade i fyra kapitel; inledande bestämmelser, bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd.

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

Att inneha ett förtroendeuppdrag är förenat med särskilda förutsättningar. Ett politiskt uppdrag utgör inte en anställning, och den förtroendevalde är således inte anställd av kommunen, regionen eller kommunalförbundet. Den förtroendevalde omfattas därför inte av bestämmelser i lagstiftning som reglerar arbetsmarknaden, exempelvis semester, arbetstid, anställningsskydd eller tjänstepension. Förtroendeuppdraget innebär att den förtroendevalde verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund är det rimligt att den som lämnar ett förtroendeuppdrag också erbjuds stöd för att hitta en ny väg tillbaka till arbetslivet. Med hänsyn till att de förtroendevalda har olika bakgrund och varierande förutsättningar är det av vikt att säkerställa att adekvata stöd- och återgångsmöjligheter finns.

Omställningsbestämmelserna i OPF-KR 26 syftar till en aktiv omställning genom riktade insatser och tidsbegränsade ekonomiska stöd, med målet att öka möjligheterna för individen att utvecklas och gå vidare i sin karriär efter slutfört uppdrag.

I OPF-KR 26 justeras samordningsreglerna gällande ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Omställningsstöden ska samordnas med

all förvärvsinkomst och/eller annan inkomst från och med det första året med omställningsstöd.

I OPF-KR 26 införs även förslag till regler om nekad rätt till omställningsstöd. Fullmäktige ges möjlighet att besluta att en förtroendevald inte ska ha rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5 i bestämmelserna.

Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna för sektorns förtroendevalda klassificeras inte som tjänstepensionsförsäkring eftersom det inte föreligger något anställningsförhållande mellan kommunen, regionen eller kommunalförbundet och den förtroendevalde. För att möjliggöra tjänstepension för förtroendevalda krävs en ändring av nuvarande skattelagstiftning. Förmånerna i pensionsbestämmelserna motsvarar i stora delar pensionsavtalet AKAP-KR och strukturen i regelverket följer av AKAP-KR. Intjänandet till den avgiftsbestämda pensionsbehållningen bygger på en livsinkomstprincip i uppdraget.

Någon nedre åldersgräns för att omfattas av bestämmelserna finns inte. Bestämmelserna gäller inte om den förtroendevalde tillträder ett uppdrag efter motsvarande i 32 a § lagen om anställningsskydd (LAS) angiven ålder.

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

I OPF-KR 26 finns också ett familjeskydd. Familjeskyddet syftar till att de förtroendevalda i huvudsak ska ha samma skydd för efterlevande som anställda i sektorn.

Tidigare pensionssystem och övergångsbestämmelser

Förtroendevaldas pensionsvillkor i kommuner och regioner regleras utifrån olika pensionsbestämmelser som har förändrats över tid.

Vilket regelverk som gäller beror både på när uppdraget påbörjades och när och hur kommunen eller regionen antog nya bestämmelser. Äldre reglementen, såsom PBF (Pensionsbestämmelser för förtroendevalda) och PRF-KL (Pensionsreglemente för förtroendevalda i kommuner och landsting), bygger på förmånsbestämda principer där pensionen baseras på slutlig inkomst och tid i uppdraget. Senare regelverk, exempelvis OPF-KR 26, utgår istället från en livsinkomstprincip i uppdraget/uppdragen.

Tillämpning

Intjänande enligt äldre reglementen och OPF-KR 26 är kopplat till den organisation där uppdraget utförs. Vid nytt uppdrag hos ny uppdragsgivare bör OPF-KR 26 tillämpas.

De äldre reglerna upphör att gälla för en förtroendevald som frånträder sitt uppdrag utan att vara berättigad till pensionsförmån enligt dessa. Om rätt till pensionsförmån föreligger, fortsätter de äldre bestämmelserna att gälla (t.ex. PBF § 1 mom. 3).

Bestämmelserna bör inte medföra att det är mer förmånligt att helt avstå från fortsatta politiska uppdrag än att kvarstå som förtroendevald i mindre omfattning. Därför bör uppbärande av avgångsersättning inte hindra att den förtroendevalde omfattas av OPF-KR 26 och tjänar in förmåner parallellt. Om rätt till egenpension enligt äldre reglementen föreligger på grund av uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund, bör frågan om denna rätt utgöra hinder för intjänande enligt OPF-KR 26 regleras i tillämpningsanvisningar.

En förtroendevald som före införandet av OPF-KR 26 omfattades av äldre reglementen och hade ett uppdrag om minst 40 procent av heltid, kan fortsätta att omfattas av dessa så länge uppdraget kvarstår med minst samma omfattning. Om uppdraget minskar till under 40 procent och den förtroendevalde saknar rätt till visstidspension, sjukpension eller ålderspension enligt de äldre reglerna, kan den förtroendevalde istället omfattas av OPF-KR 26.

Övergång från äldre regelverk till OPF-KR 26

De tidigare förmånsbestämda regelverken, såsom PBF och PRF-KL, skiljer sig väsentligt från det nuvarande avgiftsbestämda regelverket OPF-KR 26. I ett förmånsbestämt system är pensionen kopplad till en viss nivå baserad på slutlön (arvode) och tjänstetid, medan pensionen i ett avgiftsbestämt system styrs av storleken på ”inbetalda” avgifter (till en pensionsbehållning) och värdeutveckling över tid.

En förtroendevald som omfattas av äldre regelverk kan, efter att tidigare pensionsförmåner har värderats och en noggrann bedömning av lämpligheten har gjorts, övergå till OPF-KR 26 genom överenskommelse med uppdragsgivaren. Det rekommenderas att en skriftlig överenskommelse upprättas mellan uppdragsgivaren och den förtroendevalde, där konsekvenserna av övergången tydligt framgår.

Eftersom regelverken bygger på olika grundprinciper bör ett byte mellan dessa endast ske på initiativ av den enskilde förtroendevalde och med stor försiktighet. En övergång kan få betydande konsekvenser för den framtida pensionsförmånen.

Kommunen eller regionen bör tillsammans med den förtroendevalde värdera tidigare intjänade pensionsrättigheter och jämföra med OPF-KR 26. Resultatet bör redovisas till den förtroendevalde. En sådan redovisning ska baseras på individuella förutsättningar, såsom ålder, tjänstetid och planerade framtida uppdrag.

SKR kommer under våren 2026 att ta fram ett förslag till riktlinjer för hur en övergång mellan regelverken kan genomföras.

OPF-KR/KL har tidigare inte samordnats med äldre reglementen, men vissa äldre reglementen kan samordnas med OPF-KR 26 (samt tidigare versioner), exempelvis PBF § 2 mom. 3.

Detaljerad genomgång av paragrafer i OPF-KR 26

Kapitel 1 Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

Fullmäktige beslutar om en lokal ”pensionsmyndighet” som ansvarar för att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26. Den lokala pensionsmyndigheten kan utgöras av fullmäktige eller kommunstyrelsen, men uppgiften kan även delegeras till exempelvis arvodesberedningen eller en tjänstefunktion.

Syftet med en lokal pensionsmyndighet är att säkerställa en enhetlig, rättssäker och transparent hantering av frågor som rör de förtroendevaldas pensionsrätt, familjeskydd och eventuella omställning. Eftersom OPF-KR 26 tillämpas lokalt och kan ge upphov till individuella bedömningar – till exempel vid avgångar, övergångar mellan uppdrag eller tolkning av särskilda villkor – behöver det finnas en tydligt angiven instans som fattar beslut i sådana ärenden.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Gällande ändringar och tillägg till bestämmelserna så är den förtroendevalde som tillträtt vid valet 2014 eller senare skyldig att följa de ändringar som följer av OPF-KR 26 samt de eventuella ändringar och tillägg till bestämmelserna som fullmäktige beslutar.

Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

Bestämmelserna om omställningsstöd syftar till att stärka den förtroendevaldes möjligheter att övergå mellan uppdragstid och arbetsliv. Grundprincipen är att samtliga omställningsstöd ska betraktas som tidsbegränsade insatser som underlättar återgång i arbete.

Omställningsfonden (organisationsnummer 802012-0963) kan uppdras att hantera den förtroendevaldes omställning. Fonden har till uppgift att stödja förtroendevalda som lämnar sina politiska uppdrag, med särskilt fokus på att underlätta återgången till arbetslivet efter uppdragstiden.

Varje kommun, region och kommunalförbund svarar för kostnaden för de olika omställningsstöden. I händelse av att förtroendevald går från uppdrag i kommun till region eller kommunalförbund, eller vice versa, kan det vara lämpligt att det överenskomms om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

Administrationn av aktivt omställningsstöd kan över tid komma att utvecklas eller kompletteras. Det pågår en utredning kring möjligheten att införa en försäkringslösning.

Kommunen, regionen eller kommunalförbundet kan även uppdra åt annan aktör än Omställningsfonden att tillhandahålla motsvarande stöd.

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om de olika omställningsstöden gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommun, region eller kommunalförbund på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid. Olika kommuner, regioner och kommunalförbund har olika förutsättningar, exempelvis beroende på storlek, för omfattningen av förtroendeuppdragen vilket kan beaktas i samband med fastställandet av det lokala regelverket.

Ytterligare regler/kriterier kan framgå nedan under specifik ersättning.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Rätt till omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde aktivt medverkar i omställningsarbetet i syfte att så snart som möjligt erhålla en ny försörjning genom

anställning eller eget företagande. Medverkan innefattar bland annat att söka arbete, delta i relevanta insatser samt i övrigt vidta åtgärder som kan främja återgång i arbete eller etablering av näringsverksamhet. Om pensionsmyndigheten finner att den förtroendevalde inte uppfyller dessa krav får myndigheten besluta att omställningsstödet ska reduceras eller upphöra.

§ 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5

Rekommendationen är att rätten till omställningsstöd ska vara starkt skyddad och stå helt fri från otillbörlig påverkan. Det är inte tillåtet, varken direkt eller indirekt, att påverka en förtroendevalds tjänsteutövning, exempelvis genom att försöka få den förtroendevalde att fatta andra beslut eller kringgå regler genom utnyttjande av rätten till omställningsstöd.

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte har rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5, om det finns särskilt skäl i enlighet med 4 kap. 9 § kommunallagen. Sådant särskilt skäl föreligger om den förtroendevalde dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft. Förtroendevald är skyldig att meddela lagakraft vunnen dom till den lokala pensionsmyndigheten.

Om den förtroendevalde genom lagakraftvunnen dom dömts till fängelse i lägst två år, ska utbetalt omställningsstöd återbetalas. Överenskommelse kan träffas om att utbetalning av stöd tills vidare ska anstå till dess att dom har meddelats och vunnit laga kraft. Det föreslagna tillägget avseende nekad rätt till omställningsstöd syftar till att ge fullmäktige ett handlingsutrymme i sådana mycket särskilda fall.

Nekad rätt till omställningsstöd ställer höga krav på:

- att brott ska vara fastslaget genom dom som vunnit laga kraft.
- att beslut om nekad rätt till omställningsstöd ska föregås av beredning och att den förtroendevalde ska få möjlighet att yttra sig.
- att beslutet om nekad rätt till omställningsstöd kan överklagas enligt kommunallagen.

SKR: s anmärkning till § 2a

SKR bedömer att det föreligger svårigheter att koppla en förtroendevalds rätt till omställningsstöd till nekad ansvarsfrihet, även i de fall ansvarsfrihet har nekats på grund av allvarliga brister i uppdraget, såsom ekonomiska oegentligheter, brottsliga handlingar av lägre grad eller andra betydande regelöverträdelser.

SKR:s bedömning är att det finns flera omständigheter som talar emot att nekad ansvarsfrihet ska kunna utgöra grund för nekad rätt till omställningsstöd.

Ansvarsprövningen innebär som huvudregel en kollektiv bedömning, vilket innebär att ett beslut om att inte bevilja ansvarsfrihet normalt omfattar samtliga ledamöter i det

politiska organet. Det är således ovanligt att beslutet enbart riktas mot enskilda ledamöter.

SKR bedömer vidare att en ordning där nekad ansvarsfrihet leder till nekad rätt till omställningsstöd kan innebära risk för otillbörlig användning. En sådan bestämmelse skulle kunna komma att tillämpas av andra skäl än att hantera faktiska brister i uppdraget.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Bestämmelserna om aktiva omställningsinsatser gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid och som lämnat sitt uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid hos (samma) kommun, region eller kommunalförbund och som inte uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder när han eller hon lämnar sitt (sina) uppdrag.

Vid eventuell bedömning av *sammanhängande uppdragstid* är föräldraledighet, sjukdom och liknande inte att bedöma som att det bryter uppdragstiden.

I händelse av att förtroendevald går från uppdrag i kommun till region eller kommunalförbund, eller vice versa, kan det vara lämpligt att det överenskomms om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

Det finns inte fastställt vilka aktiva insatser en förtroendevald kan få eller hur mycket en insats får kosta. Tanken med aktiva omställningssinsatser är att de ska vara individuellt anpassade och kan exempelvis bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Det är upp till respektive fullmäktige att fastställa eventuell kostnadsram och vad som ska gälla utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar. Ledning kan hämtas från Omställningsfonden eller andra system för omställning på arbetsmarknaden avseende exempelvis typ av insatser och kostnadsram.

Omställningsfonden kan ges i uppdrag att ombesörja den aktiva omställningsinsatsen. Kontaktuppgifter till Omställningsfonden är 08-452 79 98 eller info@omstallningsfonden.se.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Omfattning och syfte

Bestämmelser om ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid hos (samma) kommun, region eller kommunalförbund.

Vid eventuell bedömning av *sammanhängande uppdragstid* är föräldraledighet, sjukdom och liknande inte att bedöma som att det bryter uppdragstiden.

Syftet med omställningsstöd enligt OPF-KR 26 är att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Det är därför viktigt att det ekonomiska omställningsstödet tillämpas så att det inte motverkar detta syfte.

Utbetalning och samordning

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd kan utbetalas som längst under tre år och ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomst, se § 6 nedan.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder .

Ekonomiskt omställningsstöd är att jämställa med inkomst av tjänst och är pensionsgrundande till allmän pension.

Beräkning

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode under det senaste året gånger tolv. Om det inte finns månadsarvode för 12 månader bakåt så kan pensionsmyndigheten fatta beslut om beräkning baserad på det genomsnittliga månadsarvodet under uppdragstiden eller det månadsarvode som den förtroendevalde hade haft om denne inte hade varit ledig på grund av sjukdom eller föräldraledighet.

Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd och nytt uppdrag

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

Även om det ekonomiska omställningsstödet som huvudregel ska upphöra om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av ett uppdrag överstigande 40 procent av en heltid så är inte syftet att det ekonomiska omställningsstödet ska hindra att ta nya politiska uppdrag. Om en förtroendevald med ekonomiskt omställningsstöd på nytt blir innehavare av uppdrag hos kommun, region eller kommunalförbund med en lägre omfattning eller lägre ersättning än i tidigare uppdrag så kan omställningsstödet i sådana fall justeras i motsvarande omfattning. Pensionsmyndigheten kan således fatta

beslut om att istället för att omställningsstödet helt ska upphöra omreglera det ekonomiska omställningsstödet.

Exempel 1: Kommunalråd A hade uppdrag med omfattning om 100 % och får därefter ekonomiskt omställningsstöd i motsvarande omfattning. Efter ett drygt år får kommunalrådet A ett nytt uppdrag med en omfattning av 100 % men med väsentligt lägre ersättning i jämförelse med det ursprungliga uppdraget. Det ekonomiska omställningsstödet kan då samordnas enligt samordningsreglerna i § 6 och fortsatt utbetalas.

Exempel 2: Kommunalråd B hade uppdrag med omfattning 100 % och får därefter ekonomiskt omställningsstöd i motsvarande omfattning. Efter ett drygt år får kommunalrådet B ett nytt uppdrag med en omfattning av 40 % av en heltid. Det ekonomiska omställningsstödet kan då justeras utifrån det nya uppdraget samt i övrigt samordnas enligt samordningsreglerna i § 6.

Uppdrag hos tidigare uppdragsgivare

I händelse av att förtroendevald går från uppdrag i kommun till region eller kommunalförbund, eller vice versa, kan det vara lämpligt att det överenskoms om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning. SKR ser att tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26 (eller tidigare OPF-KR/KL) bör kunna tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid för ekonomisk- samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd, under förutsättning att det tidigare uppdraget innehafts inom två år före det pågående uppdraget. Det åligger den förtroendevalde att i samband med ansökan och redovisning skriftligen begära tillgodoräkning av tidigare uppdrag samt styrka dessa med relevanta underlag. Tillgodoräkning kan beviljas endast under förutsättning att omställningsstöd inte har utgått från den tidigare uppdragsgivaren, detta i syfte att säkerställa att dubbla förmåner inte uppstår.

När tillgodoräkning beviljas bör kostnadsansvaret fördelas mellan nuvarande och tidigare uppdragsgivare. Denna konstruktion bidrar till en rättvis och balanserad förmån och säkerställer att kostnaderna fördelas på ett ansvarsfullt sätt.

Genom att möjliggöra tillgodoräkning skapas förutsättningar för ökad rörlighet mellan uppdrag, vilket gör det enklare för förtroendevalda att byta uppdragsgivare utan att förlora intjänade rättigheter. Detta bidrar till att behålla och utveckla erfarenhet och kunskap inom det politiska systemet. På så sätt främjas kvaliteten i det demokratiska arbetet och bidrar till att säkra tillgången på engagerade och kompetenta förtroendevalda.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Omfattning och syfte

Bestämmelser om förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid hos (i första hand samma uppdragsgivare) kommun, region eller kommunalförbund.

Vid eventuell bedömning av *sammanhängande uppdragstid* är föräldraledighet, sjukdom och liknande inte att bedöma som att det bryter uppdragstiden.

I händelse av att förtroendevald går från uppdrag i kommun till region eller kommunalförbund, eller vice versa, kan det vara lämpligt att det överenskoms om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

Syftet med omställningsstöd enligt OPF-KR 26 är att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Viktigt är därför att det förlängda ekonomiska omställningsstödet tillämpas så att det inte motverkar detta syfte.

Villkor

För att få rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs att den förtroendevalde årligen inkommer med ansökan och kan styrka att han eller hon har försökt att hitta annan försörjning.

Utbetalning och samordning

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört.

Det innebär att förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan sökas av och utges till förtroendevald:

- a. som fyllt motsvarande lägsta ålder för uttag av allmän pension,
- b. lämnat sitt (sina) uppdrag och
- c. i direkt anslutning fått ekonomiskt omställningsstöd utbetalt från avgångstidpunkten.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomst, se § 6 nedan.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder .

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd är att jämställa med inkomst av tjänst och är pensionsgrundande till allmän pension.

Beräkning

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd och nytt uppdrag

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

Uppdrag hos tidigare uppdragsgivare

Samma principer som anges i § 4 om ekonomiskt omställningsstöd bör tillämpas även vid förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Det innebär att hantering av kvalifikationstid och eventuell kostnadsfördelning bör överenskommas vid byte av uppdragsgivare. För detaljerade regler om tillgodoräkning hänvisas till § 4.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Samordning bör ske enligt kontantprincipen, dvs. det år inkomsten erhålls eller är tillgängligt för lyftning.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst enligt ovan, kan pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp, motsvarande den inkomst som kan anses vara skälig.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd, enligt §§ 4 och 5.

En förtroendevald är även skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna aktiva omställningsinsatser enligt § 3.

För att pensionsmyndigheten ska kunna bedöma samordningsbelopp enligt § 6 ska den förtroendevalde lämna uppgifter om samordningsbara ersättningar, inkomster m.m. Denna uppgiftsskyldighet gäller under hela den tid som omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 betalas ut. Ändrade inkomstförhållanden m.m. ska anmälas så att rätt belopp kan betalas ut. Om uppgifter inte lämnas, eller felaktiga uppgifter lämnas, kan pensionsmyndigheten besluta att minska stödet i skälig omfattning eller att rätten till omställningsstöd ska upphöra.

Har en förtroendevald obehörigen eller med för högt belopp erhållit aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd till följd av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller annan omständighet, eller om den förtroendevalde skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig, ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

För att få rätt till de olika omställningsstöden enligt §§ 3-5 krävs skriftlig ansökan, enligt de anvisningar som den lokala pensionsmyndigheten tagit fram.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3–5 ska lämnas i nära anslutning till att uppdraget avslutas eller reduceras. Med nära anslutning avses en tidsperiod om högst sex månader från uppdragets avslut eller reduktion.

För att få rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs även att den förtroendevalde årligen inkommer med ansökan och kan styrka att han eller hon har försökt att hitta annan försörjning.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3 Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna kännetecknas av följande principer:

Avgiftsbestämd pensionsbehållning innebär en samlad pensionsbehållning som grundar sig på årliga insättningar av "pensionsavgifter" och att dessa avgifter uttrycks som en procentuell andel av den förtroendevaldes pensionsgrundande årsinkomst. Den avgiftsbestämda pensionsbehållningen benämns även som avgiftsbestämd ålderspension.

Livsinkomstprincipen är utgångspunkt för pensionsintjänandet exempelvis beräknas pensionsavgifterna på årsarvode och sammanträdesersättning oavsett uppdragets/uppdragens omfattning.

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Pensionsbestämmelserna gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Förtroendevald omfattas av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 3 samt efterlevandeskydd enligt § 11 oavsett uppdragets omfattning. Sjukpension enligt § 10 gäller dock endast för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Någon nedre åldersgräns för att omfattas av pensionsbestämmelserna finns inte. Däremot så gäller inte pensionsbestämmelserna för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Ytterligare regler/kriterier kan framgå nedan under specifik ersättning.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmånerna omfattar avgiftsbestämd pensionsbehållning, sjukpension samt efterlevandeskydd.

§ 3 Avgiftsbestämd pensionsbehållning

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt §§ 4-9.

Ingen samordning görs med andra pensionssystem avseende den avgiftsbestämda pensionsbehållningen.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

I den pensionsgrundande inkomsten ingår den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar. Pensionsgrundande inkomst begränsas, på samma sätt som i pensionsavtalet AKAP-KR, till 30 inkomstbasbelopp.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning. Utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst är inte en pensionsgrundande inkomst men det är dock inte ovanligt att denna ersättning schablonmässigt räknas upp för att kompensera den enskildes pensionsförlust i hans eller hennes ordinarie anställning (se Arbetsgivarnytt nr 28/12). Detta procentuella påslag ska inte förväxlas med en pensionsavsättning som görs i enlighet med OPF-KR 26.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, som fått avdrag från sitt arvode på grund av ledighet för sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet ska den pensionsgrundande inkomsten omräknas/höjas med vad som avdragits.

Det finns inget hinder för att förtroendevald kan avstå en del av arvodet och i stället få motsvarande belopp tillgodoräknat i sin pensionsbehållning (s.k. arvodesväxling).

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. I det fall förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

Någon nedre åldersgräns för tillgodoräknande av pensionsavgift finns inte och det finns heller inte någon övre åldersgräns. Men observera att pensionsbestämmelserna i OPF-KR 26 inte gäller om den förtroendevalde tillträder ett uppdrag efter motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den

förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

Pensionsavgiften beräknas varje kalenderårsskifte och ska avsättas till en pensionsbehållning (§ 6) som förvaltas i kommunen, regionen eller kommunalförbundet. På grund av de begränsningar som finns enligt inkomstskattelagen kan förtroendevald inte välja en placering av pensionsavgiften till en tjänstepensionsförsäkring. Med tjänstepensionsförsäkring avses en pensionsförsäkring som har samband med tjänst och som den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att betala samtliga premier för.

Det är möjligt att göra bruttoavdrag på arvodet i syfte att göra en större avsättning till pensionsbehållningen.

Vid avsättning till pensionsbehållningen kostnadsförs den särskilda löneskatten, men betalas först när pensionen betalas ut.

Pensionsavgift vid sjuk- eller aktivitetsersättning

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen) d.v.s. avgiften avsätts proportionellt till graden av arbetsoförmåga. Formuleringen ”nedsatt arbetsförmåga i uppdraget” ska inte anses vara en begränsning av denna princip.

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före insjuknandetidpunkten enligt § 10.

Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning (§ 6).

För förtroendevald som får rätt till partiell sjuk- eller aktivitetsersättning, och på grund av detta måste lämna ett uppdrag vars omfattning överstiger den grad av sjuk- eller aktivitetsersättning som beviljats, är det möjligt att genom lokalt beslut avsätta pensionsavgift i förhållande till det inkomstbortfall som frånträdandet orsakar. Det bör beaktas att en avsättning som inte grundar sig på graden till arbetsoförmåga kan, om den förtroendevalde påbörjar en anställning i vilken han eller hon får pensionsavsättning, resultera i avsättningar som överstiger vad som skulle intjänats vid heltidsarbete. Av den anledningen rekommenderas att beslut om avsättning i förhållande till inkomstbortfallet tidsbegränsas till att omfatta enbart mandatperioden.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Det innebär att avgifterna behålls av respektive kommun, region eller kommunalförbund och att ett kapital byggs upp. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11.

Uppräkning innan utbetalning

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet (IBB). Regleringen utgör en värdesäkring och är inte avsedd att ge en relativ utveckling. Således ska beloppet endast räknas upp och inte ned om förändringen är negativ.

För tid innan pensionsbehållningen börjar betalas ut ska pensionsbehållningen räknas upp för ett kalenderår (t) genom att multipliceras med kvoten av inkomstbasbeloppet (IBB) för kalenderåret (t+1) dividerat med inkomstbasbeloppet för kalenderåret (T). Uppräkning sker vid utgången av kalenderåret (t+1).

Börjar pensionsbehållningen betalas ut under kalenderåret (t+1) ska pensionsbehållningen istället räknas upp genom att multipliceras med en tolfedel av det enligt ovan beräknade värdet multiplicerat med antalet kalendermånader under kalenderåret (t+1) innan pensionsbehållningen börjar betalas ut. Uppräkningen sker vid utgången av den kalendermånad som närmast föregår den då pensionsbehållningen börjar betalas ut. Pensionsbehållning enligt OPF-KR 26 ska därefter räknas om i samma grad som gällande IBB ändrats i förhållande till IBB för det kalenderår då pensionen började betalas ut.

För omräkning/uppräkning under utbetalningstid se § 8 nedan.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning

Uttagsålder/tidpunkt

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning, dvs. pensionsbehållningen enligt § 6, kan göras tidigast från den tidpunkt då allmän pension enligt SFB minus två år kan utbetalas. Utbetalningstidpunkt av avgiftsbestämd pensionsbehållning kommer på så

sätt att följa de eventuella ändringar som sker i lagstiftning om tidigaste uttagstidpunkt av allmän pension.

Ansökan

Ansökan om avgiftsbestämd pensionsbehållning ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Utbetalningstid

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning sker månadsvis och livsvarigt till och med den månad den förtroendevalde avlider.

Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Omräkning/uppräknings

När den avgiftsbestämda pensionsbehållningen ska betalas ut ska det totala kapitalet räknas om till ett månadsbelopp. Vid omräkningen ska man bland annat beakta en förväntad ränta/avkastning under utbetalningstiden samt hur länge individen förväntas leva (själva förmånen utbetalas dock i normalfallet livsvarigt). Den antagna räntan är 1,6 % per år (samma räntesats som tillämpas vid beräkning av allmän pension).

För att förenkla omräkningen har SKR tagit fram så kallade delningstal, som är beräknade utifrån dessa antaganden. Dessa delningstal är könsneutrala.

Vid beräkningen av pensionen under uttagsåret räknas först pensionsbehållningen upp i takt med förändringen av inkomstbasbeloppet (med tolfte delar fram till uttagstidpunkten). Därefter delas den uppräknade behållningen med delningstalet, i vilket förskottsrentan redan är inräknad.

Om det tillkommer en pensionsavgift räknas även denna först upp i förhållande till inkomstbasbeloppets förändring. Därefter divideras den tillkommande pensionsbehållningen med delningstalet (inklusive förskottsrentan) och det framräknade beloppet läggs till på utbetalande pensionen.

Engångsersättning

Avgiftsbestämd pensionsbehållning kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension gäller endast för förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Dessutom krävs att den förtroendevalde i samband med detta befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Beräkning

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag. Om det inte finns månadsarvode för 12 månader bakåt så kan pensionsmyndigheten fatta beslut om beräkning baserad på det genomsnittliga månadsarvodet under uppdragstiden eller det månadsarvode som den förtroendevalde hade haft om denne inte hade varit ledig på grund av sjukdom eller föräldraledighet.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utbetalas till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension bör utges i proportion till den tidigare uppdragsgraden med hänsyn till sjuk- eller aktivitetsersättningens omfattning. Vid beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning måste således även ursprunglig och eventuellt kvarvarande omfattning på uppdraget fastställas.

Om en förtroendevald har ett uppdrag på 100 procent och sedan avgår p.g.a. att sjuk- eller aktivitetsersättning beviljats med 50 procent så ska sjukpensionen baseras på halva årsarvodet.

Om sjuk- eller aktivitetsersättningens omfattning är mindre än uppdragets omfattning så bör sjukpension beräknas i relation till sjuk- eller aktivitetsersättningens omfattning dividerat med uppdragets omfattning.

Om sjuk- eller aktivitetsersättningens omfattning är högre än uppdragets omfattning så kan sjukpensionen inte överstiga uppdragets omfattning.

Beräkning av pensionsgrundande inkomst

Den pensionsgrundande inkomsten fastställs året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Därefter indexeras den pensionsgrundande inkomsten med prisbasbeloppet och beloppet ska endast räknas upp och inte ned om förändringen är negativ.

Värdesäkring

Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Efterskydd

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p.g.a. sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Pensionsbehållningen enligt § 6 innehåller ett obligatoriskt efterlevandeskydd. Med "efterlevandeskydd" avses att vid dödsfall så får den förtroendevaldes efterlevande värdet av intjänad pensionsbehållning utbetalt. Beloppets storlek bestäms av hur stor pensionsbehållningen är innan dödsfallet och om den avgiftsbestämda pensionsbehållningen har börjat betalas ut till den förtroendevalde eller inte. Efterlevandeskyddet liknar det återbetalningsskydd som anställda kan välja för det pensionskapital som är inbetalt i en tjänstepensionsförsäkring. På grund av de begränsningar som finns enligt inkomstskattelagen kan dock efterlevandeskyddet inte tecknas i en faktisk tjänstepensionsförsäkring.

Vid förtroendevalds dödsfall betalas det sparade kapital som finns i pensionsbehållningen ut under fem år till i första hand make/maka, registrerad partner, sambo och i andra hand till barn. Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Engångsersättning

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

För den som uppsåtligt framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal (FAL) angående påföljd i pensionsförmånshänseende.

§ 13 Finansiering

Kommun, region och kommunalförbund svarar för utfästelser enligt dessa pensionsbestämmelser.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd.

Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall syftar till att ge de förtroendevalda ett liknande skydd vid dennes dödsfall som de anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund har. Med ”familjeskydd” avses en fastställd förmån som vid dödsfall utbetalas till den förtroendevaldes efterlevande.

§ 2 Rätt till familjeskydd

Familjeskydd består av två delar, dels familjeskydd till efterlevande vuxen, dels familjeskydd till efterlevande barn. Med barn avses arvsberättigat barn eller det barn som den förtroendevalde tagit emot i sitt hem i adoptionssyfte.

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall bör ses som en ”försäkringsliknande” konstruktion. Annan kan uppdras att administrera familjeskyddet.

Om den förtroendevalde har en samtidig anställning med rätt till annat motsvarande skydd ska rätten till familjeskydd bedömas av den lokala pensionsmyndigheten.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/maka, registrerad partner eller sambo som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller

b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

Delningstal OPF-KR 26

Sida 143 av 223

Förskottsränta 1,6%, inga belastningar

Finansinspektionens livslängdsantaganden enligt RIPS 2021

Generation 60 tal

Hänsyn till linjär dödlighet från 97

Dödsfall före pensionsålder garanterad utbetalning i 5 år

Delningstal

4,8067

Livsvarig utan

återbetalnings-

skydd/garanti

Livsvarig med 20 års

utbetalnings-garanti

Kvinna 50% Man

50%

Kvinna 50% Man 50%

Uttagsålder

Delningstal

Delningstal

6011	22,2576	23,264
6100	22,2092	23,2242
6101	22,1608	23,1845
6102	22,1124	23,1449
6103	22,0639	23,1053
6104	22,0154	23,0658
6105	21,9669	23,0263
6106	21,9183	22,9868
6107	21,8697	22,9475
6108	21,821	22,9081
6109	21,7724	22,8688
6110	21,7236	22,8296
6111	21,6749	22,7904
6200	21,6261	22,7513
6201	21,5773	22,7123
6202	21,5284	22,6733
6203	21,4796	22,6344
6204	21,4306	22,5955
6205	21,3817	22,5567
6206	21,3327	22,5179
6207	21,2837	22,4793
6208	21,2346	22,4406
6209	21,1855	22,4021
6210	21,1364	22,3636
6211	21,0873	22,3252
6300	21,0381	22,2869
6301	20,9889	22,2486

6302	20,9397	22,2104
6303	20,8904	22,1722
6304	20,8411	22,1342
6305	20,7918	22,0962
6306	20,7424	22,0583
6307	20,693	22,0205
6308	20,6436	21,9827
6309	20,5941	21,945
6310	20,5446	21,9075
6311	20,4951	21,8699
6400	20,4456	21,8325
6401	20,396	21,7952
6402	20,3464	21,7579
6403	20,2968	21,7207
6404	20,2472	21,6836
6405	20,1975	21,6466
6406	20,1478	21,6097
6407	20,0981	21,5729
6408	20,0483	21,5362
6409	19,9985	21,4995
6410	19,9487	21,463
6411	19,8989	21,4265
6500	19,849	21,3902
6501	19,7991	21,3539
6502	19,7492	21,3178
6503	19,6993	21,2817
6504	19,6493	21,2457
6505	19,5994	21,2099
6506	19,5494	21,1741
6507	19,4993	21,1385
6508	19,4493	21,1029
6509	19,3992	21,0675
6510	19,3491	21,0321
6511	19,299	20,9969
6600	19,2489	20,9618
6601	19,1987	20,9268
6602	19,1485	20,8919
6603	19,0983	20,8571
6604	19,0481	20,8224
6605	18,9978	20,7879
6606	18,9476	20,7534
6607	18,8973	20,7191
6608	18,847	20,6849
6609	18,7967	20,6509
6610	18,7464	20,6169
6611	18,696	20,5831
6700	18,6456	20,5493

6701	18,5952	20,5158
6702	18,5448	20,4823
6703	18,4944	20,449
6704	18,444	20,4158
6705	18,3935	20,3827
6706	18,343	20,3497
6707	18,2926	20,3169
6708	18,2421	20,2843
6709	18,1915	20,2517
6710	18,141	20,2193
6711	18,0905	20,187
6800	18,0399	20,1549
6801	17,9894	20,1229
6802	17,9388	20,0911
6803	17,8882	20,0593
6804	17,8376	20,0278
6805	17,787	19,9963
6806	17,7363	19,9651
6807	17,6857	19,9339
6808	17,635	19,9029
6809	17,5844	19,8721
6810	17,5337	19,8414
6811	17,483	19,8109
6900	17,4323	19,7805
6901	17,3817	19,7503
6902	17,331	19,7202
6903	17,2802	19,6903
6904	17,2295	19,6605
6905	17,1788	19,6309
6906	17,1281	19,6014
6907	17,0773	19,5721
6908	17,0266	19,543
6909	16,9759	19,514
6910	16,9251	19,4852
6911	16,8744	19,4566
7000	16,8236	19,4281
7001	16,7728	19,3998
7002	16,7221	19,3716
7003	16,6713	19,3436
7004	16,6205	19,3158
7005	16,5698	19,2882
7006	16,519	19,2607
7007	16,4682	19,2334
7008	16,4175	19,2063
7009	16,3667	19,1794
7010	16,3159	19,1526
7011	16,2651	19,126

7100	16,2144	19,0996
7101	16,1636	19,0733
7102	16,1129	19,0472
7103	16,0621	19,0214
7104	16,0113	18,9956
7105	15,9606	18,9701
7106	15,9098	18,9448
7107	15,8591	18,9196
7108	15,8084	18,8946
7109	15,7576	18,8698
7110	15,7069	18,8452
7111	15,6562	18,8208
7200	15,6055	18,7966
7201	15,5548	18,7725
7202	15,5041	18,7486
7203	15,4534	18,725
7204	15,4027	18,7015
7205	15,3521	18,6782
7206	15,3014	18,6551
7207	15,2508	18,6322
7208	15,2001	18,6094
7209	15,1495	18,5869
7210	15,0989	18,5646
7211	15,0483	18,5424
7300	14,9977	18,5205
7301	14,9471	18,4987
7302	14,8966	18,4772
7303	14,846	18,4558
7304	14,7955	18,4346
7305	14,745	18,4136
7306	14,6945	18,3929
7307	14,6441	18,3723
7308	14,5936	18,3519
7309	14,5432	18,3317
7310	14,4927	18,3117
7311	14,4423	18,2919
7400	14,392	18,2723
7401	14,3416	18,2529
7402	14,2913	18,2337
7403	14,2409	18,2147
7404	14,1906	18,1959
7405	14,1404	18,1773
7406	14,0901	18,1589
7407	14,0399	18,1407
7408	13,9897	18,1227
7409	13,9395	18,1049
7410	13,8894	18,0873

7411	13,8392	18,0699
7500	13,7891	18,0527
7501	13,7391	18,0357
7502	13,689	18,0189
7503	13,639	18,0023
7504	13,589	17,9859
7505	13,539	17,9697
7506	13,4891	17,9537
7507	13,4392	17,9379
7508	13,3894	17,9222
7509	13,3395	17,9068
7510	13,2897	17,8916
7511	13,2399	17,8766
7600	13,1902	17,8617
7601	13,1405	17,8471
7602	13,0908	17,8326
7603	13,0412	17,8184
7604	12,9916	17,8043
7605	12,942	17,7905
7606	12,8925	17,7768
7607	12,843	17,7633
7608	12,7936	17,7501
7609	12,7441	17,737
7610	12,6948	17,7241
7611	12,6454	17,7113
7700	12,5962	17,6988
7701	12,5469	17,6865
7702	12,4977	17,6743
7703	12,4485	17,6624
7704	12,3994	17,6506
7705	12,3503	17,639
7706	12,3013	17,6276
7707	12,2523	17,6164
7708	12,2033	17,6053
7709	12,1544	17,5945
7710	12,1056	17,5838
7711	12,0568	17,5733
7800	12,008	17,563
7801	11,9593	17,5528
7802	11,9107	17,5429
7803	11,862	17,5331
7804	11,8135	17,5235
7805	11,765	17,514
7806	11,7165	17,5048
7807	11,6681	17,4957
7808	11,6198	17,4867
7809	11,5714	17,478

7810	11,5232	17,4694
7811	11,475	17,461
7900	11,4269	17,4527
7901	11,3788	17,4446
7902	11,3308	17,4367
7903	11,2828	17,4289
7904	11,2349	17,4212
7905	11,187	17,4138
7906	11,1393	17,4065
7907	11,0915	17,3993
7908	11,0439	17,3923
7909	10,9962	17,3854
7910	10,9487	17,3787
7911	10,9012	17,3721
8000	10,8538	17,3657

RIPS 21 (version 2021) Ett nytt livslängdsantagande infördes 2021 genom beslut i SKR:s styrelse 23 april. Det nya antagandet bygger på data för kommunsektorns egna anställdas dödlighet och inkomster. Vid skattning av dödlighetsparametrar har också en annan metod tillämpats, så kallad ekonomisk dödlighet, vilken beaktar skillnader i dödlighet för anställda i olika inkomstskikt.

Dödlighet och efterlevandepension

Dödlighetsintensiteten μx per år vid åldern x år antas vara given av följande formler:

$$\mu_x = a + b * e^{cx} \quad \text{för } x \leq 97$$

$$\mu_x = \mu_{97} + 0,03 * (x - 97) \quad \text{för } x > 97$$

De så kallade Makehamparametrarna a , b och c beror på kön och födelseår enligt:

Tabell 1: Makehamparametrar för kvinnor respektive män

Födelseår	-1919	1920 -1929	1930 -1939	1940 -1949	1950 -1959	1960 -1969	1970 -1979	1980-
Kvinnor								
$a * 10^3$	13,0	13,0	5,6	1,9	1,1	1,0	0,9	0,8
$b * 10^6$	0,530	0,530	0,793	1,219	1,382	1,161	0,846	0,781
c	0,137	0,137	0,132	0,126	0,123	0,123	0,125	0,125

Födelseår**-1919****1920
-1929****1930
-1939****1940
-1949****1950
-1959****1960
-1969****1970
-1979****1980-**

Sida 149 av 223

Män

$a \cdot 10^3$	61,5	20,5	8,9	3,2	1,5	1,0	0,8	0,8
$b \cdot 10^6$	0,206	0,206	0,334	0,528	0,622	0,575	0,587	0,552
c	0,148	0,151	0,145	0,138	0,134	0,133	0,131	0,130

Per Bertilsson, Teknisk chef

Medborgarförslag angående byggande av brygga med staket.

Bakgrund

Ett medborgarförslag har inkommit om att Malå kommun bör bygga en brygga med staket nedanför skräddargatan och vid kommunhuset.

Bedömning

Tekniska enheten har tagit del av inkommet förslag om att anlägga en brygga där äldre ges möjlighet att vistas utomhus och sitta vid vattnet. Tekniska enheten bedömer att förslaget är positivt och att åtgärden skulle kunna bidra till ökad trivsel och förbättrad utemiljö för de äldre. Trots detta föreslår tekniska enheten att förslaget avslås. Skälet är att åtgärden inte ryms inom beslutad budgetram och att det för närvarande inte finns avsatta investeringsmedel för liknande projekt.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av ovanstående föreslår tekniska enheten att ärendet avslås.

*FÖRSLAG TILL ALLMÄNNA UTSKOTTET/KOMMUNSTYRELSEN/
KOMMUNFULLMÄKTIGE*

- Medborgarförslag avslås.

Per Bertilsson

Beslutsexpediering

Förslagsställare
Per Bertilsson
André Önnertlov

Ankomstaämbe	
MALÅ KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN	
2026-04-02	
DNR.	DNR.PL.BET.

Förslagställare

Namn [REDACTED]	
Gatuadress [REDACTED]	Postadress [REDACTED]
Telefon dagtid (även riktnummer) [REDACTED]	Telefon kvälltid (även riktnummer) [REDACTED]
E-postadress [REDACTED]	

Förslaget

Presentera här kort ditt medborgarförslag. OBS! Medborgarförslaget får endast innehålla ett (1) konkret förslag.

Hej,

Jag har arbetat länge inom äldreomsorgen och vad jag har tänkt på är att när vi går ut med våra gäster så borde det finnas ett mysigt ställe att vara nån timme utomhus.

Så mitt förslag är;

En brygga med staket(nedanför gamla glasmästeriet),Skräddargatan ,och en brygga vid Kommunhuset med samma utrustning,det ska finnas utemöbler också. Gärna en cementring för att grilla korv där också.

Man kan ta med sig ett metspö för att förgylla dagen.

Motivering

Här kan du lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motivera gärna varför du anser att förslaget ska genomföras och hur det skulle kunna genomföras.

Det finns inte så mycket att göra för dem äldre och det är tungt att bara gå runt i samhället med rullstolar .

Det skulle vara så mysigt att sitta på en brygga och titta ut över Malån.Dricka kaffe kokat över en eld och kanske Brukarna får dra upp en Abborre,Att grilla en korv är väl inte så dumt,

Jag fick iden när jag såg pensionärer på bryggan i Nyborgstjärn i Arvidsjaur,helmysigt. Att genomföra detta är ju att anställa någon som kan bygga en brygga med staket, bryggan måste kunna rymma 5-6 stycken rullstolar.

Namnteckning

Ort och datum 2026-03-31	Namnteckning [REDACTED]
-----------------------------	----------------------------

Malan
Málage
Málagegeiddur

4 m bred, 3 m djup

Daniel Burman, Folkhälsosamordnare

Remiss Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten**Bakgrund**

Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten har, inom ramen för Forum för folkhälsa i Västerbotten, tagit fram ett förslag till en uppdaterad avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten avseende perioden 2026–2031.

Malå kommun har en lång tradition av att prioritera folkhälsofrågor och ställde sig ursprungligen bakom den första versionen av avsiktsförklaringen genom beslut i kommunfullmäktige den 15e mars 2021 (§ 9, dnr KF Dnr2021.3/77).

Den uppdaterade avsiktsförklaringen syftar till att fortsätta stärka det strategiska, långsiktiga och kunskapsbaserade folkhälsoarbetet i länet. Nytt för denna period är bland annat att civilsamhället, akademien och näringslivet bjuds in att ansluta sig till samarbetet

Malå kommun genom Folkhälsorådet ser positivt på att arbetet med avsiktsförklaringen fortsätter och utvecklas för perioden 2026–2031. Det gemensamma arbetet i länet utgör ett viktigt stöd för kommunens egna hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Bedömning

Folkhälsorådet genom Folkhälsosamordnaren har granskat remissförslaget i dess helhet.

De föreslagna åtagandena och rollfördelningarna bedöms som ändamålsenliga och välbalanserade för att möta de utmaningar som finns i länet.

Malå kommun har inga ytterligare synpunkter att anföra till remissyttrandet.

Folkhälsosamordnaren föreslår därför att kommunen lämnar remissförslaget utan synpunkter och bekräftar sin avsikt att fortsättningsvis ställa sig bakom och aktivt bidra till avsiktsförklaringens målsättningar under perioden 2026–2031.

Daniel Burman, Folkhälsosamordnare

Förslag till beslut:

FÖRSLAG TILL (Allmänna

utskottet/KOMMUNSSTYRELSEN/KOMMUNFULLMÄKTIGE)

- Att Malå kommun inte har några synpunkter på remissen och återkopplar detta till Länsstyrelsen Västerbotten
- Att Malå kommun har som avsikt att ställa sig bakom den kommande avsiktsförklaringen för ett fortsatt arbete för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Daniel Burman Folkhälsosamordnare Malå kommun

Bilaga:

Beslutsexpediering

Cecilia Festin Stenlund Ordförande Folkhälsorådet

Marie Önnertlov Näslund administrativ chef Malå kommun

Länsstyrelsen Västerbotten

.

From: "Waenerlund Anna-Karin" <anna-karin.waenerlund@lansstyrelsen.se> Sida 161 av 223
Sent: 5/29/2026 2:31:54 PM
Cc: "Sofia Elwér Region Västerbotten" <sofia.elwer@regionvasterbotten.se>
Subject: Inbjudan att lämna synpunkter – Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten 2026–2031, Diarienummer 4947-2026
Attachments: Följebrev remiss Avsiktsförklaring för god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten.pdf, Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten Remissversion.pdf

Du får inte ofta e-post från anna-karin.waenerlund@lansstyrelsen.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej,

Vi skickar härmed ut remissversionen av *Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten* men gemensamma åtaganden för perioden 2026-2031.

Arbetet med remissversionen har skett i dialog och samverkan mellan Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och flera av länets centrala folkhälsoaktörer:

- Ledningsgruppen för Forum för folkhälsa som består av Landshövding Länsstyrelsen Västerbotten, Regionstyrelsens ordförande, Region Västerbotten, Ordförande, Samforma samt kommunalråd från Dorotea kommun, Nordmaling kommun och Skellefteå kommun.
- Arbetsgruppen inom Forum för folkhälsa med representanter från Samforma, Skellefteå kommun, Umeå Universitet, Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten
- Västerbottens folkhälsonätverk med folkhälsosamordnare från länets kommuner

All information om bakgrund, syfte, remissperiod och hur ni lämnar synpunkter finns i bifogat följebrev.

Vi ser fram emot era synpunkter.

Vänliga hälsningar,

Sofia Elwér, Region Västerbotten

Anna-Karin Waenerlund, Länsstyrelsen Västerbotten

Anna-Karin Waenerlund

Landsbygd och regional utveckling / ANDTS-samordnare & folkhälsostrateg

Länsstyrelsen Västerbotten

010-225 43 12

070-662 71 70

Kontaktuppgifter Länsstyrelsen Västerbotten

Växel: 010-225 40 00

[Central e-post](#)

Följebrev till remiss ”Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten”

Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och samverkande aktörer inom Forum för folkhälsa i Västerbotten har tagit fram ett förslag till uppdaterad avsiktsförklaring för perioden 2026–2031. Den bygger vidare på samarbetet som etablerades 2020 och syftar till att stärka det långsiktiga och gemensamma arbetet för en god, jämlik och jämställd hälsa i länet.

Avsiktsförklaringen tydliggör gemensam inriktning, aktörernas roller och gemensamma åtaganden. I den uppdaterade versionen ges också fler aktörer, såsom civilsamhälle, akademi och näringsliv möjlighet att ansluta sig.

Vi skickar nu förslaget på avsiktsförklaring på remiss för att inhämta synpunkter från er som är viktiga aktörer i Västerbottens folkhälsoarbete. Era perspektiv är avgörande för den slutliga utformningen och för att säkerställa att avsiktsförklaringen blir ett relevant och användbart stöd i det gemensamma arbetet.

Vi önskar särskilt era synpunkter på följande delar:

- de gemensamma åtaganden som föreslås
- möjligheten för fler aktörer att ansluta och underteckna avsiktsförklaringen
- hur aktörernas roller och ansvar beskrivs

Vi ser gärna att remissen behandlas i en för er relevant lednings- eller beslutsstruktur för att skapa god förankring i er organisation.

Vi ser fram emot era synpunkter och ert fortsatta engagemang i arbetet för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten.

Remissperiod

29 maj – 30 september 2026

Återkoppling på remissen skickas till vasterbotten@lansstyrelsen.se

Ange 4947-2026 i ämnesraden

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format för diarieföring (t.ex. pdf). Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissinstanser

Sida 164 av 223

Vi välkomnar alla att ta del av och lämna synpunkter på remissen.

Remissen skickas ut till följande aktörer:

Västerbottens kommuner

Region Västerbotten

Länsstyrelsen Västerbotten

Samforma

Funktionsrätt

RF-SISU

Bris

Rädda Barnen

RFSL

Youth up-north

Umeå Universitet

Skellefteå Universities Alliance

SPF

PRO

SKPF

Friluftsrämjandet

Svenska Samernas Riksförbund

Sáminuorra

Företagarna Västerbotten

Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Remissversion

Titel: Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten
Författare: Länsstyrelsen Västerbotten och Region Västerbotten
Diarienummer: 4947-2026
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Matilda Hall
Adress: Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå
Telefon: 010 – 225 40 00

E-post: vasterbotten@lansstyrelsen.se

Remissversion

Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Västerbotten har lång tradition av att arbeta framgångsrikt med hälsofrämjande arbete. Många aktörer i länet har möjlighet att bidra till länets förutsättningar för en god, jämlik och jämställd hälsa. För att lyckas krävs ett lokalt förankrat strategiskt och långsiktigt arbete med en gemensam inriktning.

Bakgrund

Forum för folkhälsa i Västerbotten utgör en gemensam plattform för länets folkhälsosamverkan där nyckelaktörer samarbetar för att möta lokala behov. Avsiktsförklaringen för en god, jämlik och jämställd hälsa är en del av detta arbete och fungerar som ett stöd för att skapa samsyn och driva det gemensamma folkhälsoarbetet framåt.

Den första versionen av avsiktsförklaringen togs fram under 2020 och undertecknades av samtliga kommuner i Västerbotten, Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten. Sedan dess har avsiktsförklaringen fungerat som en utgångspunkt för kommunala styrdokument, regionala konferenser, nätverk, folkhälsodialoger och ett kollegialt folkhälsoarbete i länet.

Denna avsiktsförklaring är en uppdaterad version och omfattar nya gemensamma samverkansfrågor för perioden 2026–2031. En viktig förändring jämfört med tidigare version är att även fler aktörer, såsom civilsamhället, akademien och näringslivet, ges möjlighet att ansluta sig till avsiktsförklaringen och bidra till arbetet för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten. I slutet av dokumentet redovisas en översikt över de insatser och aktiviteter som genomförts inom ramen för samarbetet.

Syfte

Syftet med avsiktsförklaringen är att ge ett konkret stöd för Västerbottens folkhälsoaktörer att skapa en långsiktig och kunskapsbaserad samverkan. Avsiktsförklaringen ska:

- stärka aktörernas möjligheter att tillsammans arbeta för en god, jämlik och jämställd hälsa i hela befolkningen.
- vara ett verktyg för att integrera folkhälsoperspektiv såväl i politiska beslut som i praktisk verksamhet.
- ge vägledning i aktörernas egna arbeten med handlingsplaner eller motsvarande.

Framgångar och utmaningar

I Västerbotten så ser vi både utmaningar och framgångar inom folkhälsoområdet och i texten nedan så lyfter vi fram några av dem.

En positiv utveckling är att obesitas minskar bland 4-åringar, vilket går emot den nationella och globala trenden och tyder på värdet av långsiktiga hälsofrämjande insatser. Tobaksrökningen har minskat kraftigt och totalkonsumtionen av alkohol sjunker över tid. Västerbotten har ett starkt civilsamhälle som vi bland annat märker genom att en hög andel unga deltar i idrottsföreningar och många når rekommenderad nivå av fysisk aktivitet. Tilliten och tryggheten är högre än i riket och i länet finns inga utsatta områden eller områden med stora socioekonomiska utmaningar. Närheten till natur och friluftsliv är något som värdesätts högt i dialoger om folkhälsa i länet liksom möjligheten att skapa och utöva kultur som ett sätt att delta i samhällslivet.

Vi står också inför betydande utmaningar. Ojämlighet i hälsa syns tydligt i Västerbotten i relation till både livsvillkor, levnadsvanor och hälsoutfall. Längre utbildning hänger ihop med bättre hälsa inom en rad områden. Att säkerställa att så många som möjligt klarar av skolan är en viktig förutsättning för god hälsa. Vi ser en negativ utveckling i riket och i länet där fler elever än tidigare går ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Den negativa utvecklingen är mer markant för flickor än för pojkar och sedan 2023 är det en högre andel flickor än pojkar som lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet.

Vi ser också skillnader i hälsa mellan kvinnor och män där kvinnors sjukskrivningar är betydligt högre än mäns. Psykiska besvär är vanligt förekommande i befolkningen och särskilt uttalat bland unga. I alla åldersgrupper är psykiska besvär mer vanligt för kvinnor än för män, samtidigt är män överrepresenterade vad gäller suicid. Stillasittandet är relativt högt, särskilt bland kvinnor, och ensamhet är vanligt både bland unga och äldre. Nikotinbruket förändras också, där rökning minskar men snusandet ökar bland unga, särskilt bland flickor.

Utgångspunkter

Avsiktsförklaringen har fem utgångspunkter för det gemensamma arbetet för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten. Utgångspunkterna bygger på den nationella folkhälsopolitiken och knyter an till flera andra politikområden, såsom mänskliga rättigheter, barnrätt, jämställdhet, nationella minoriteters och urfolks rättigheter samt arbetet med Agenda 2030 för hållbar utveckling.

1. Folkhälsa som samhällsbygge

En god, jämlik och jämställd hälsa är grunden för välfärd och en förutsättning för regional utveckling och hållbarhet och behöver finnas med i arbetet med aktuella samhällsutmaningar som till exempel beredskapsarbete, industri- och infrastruktursatsningar samt klimatförändringar.

2. Hälsofrämjande genom hela livet

Hälsofrämjande och förebyggande insatser stärker hälsan samt förebygger ohälsa och sjukdom och bidrar till ett hållbart samhälle. Rätten till en god, jämlik och jämställd hälsa är en grundläggande mänsklig rättighet som följer individen i alla livets faser. Särskild hänsyn ska tas till barns rättigheter, enligt barnkonventionen, så att alla barn ges möjlighet till bästa möjliga hälsa och utveckling.

3. Hälsa för alla

Folkhälsoarbetet strävar efter att hälsan är så god som möjligt och samtidigt så jämnt fördelad som möjligt mellan olika grupper i samhället. Jämlikhet och jämställdhet behöver prägla folkhälsoarbetet på alla nivåer för att kompensera utsatta grupper. Basen för folkhälsoarbetet är generella satsningar som når alla, men det är också viktigt att prioritera grupper som generellt riskerar sämre hälsa.

4. Villkor för hälsan

Individens hälsa påverkas av hälsans bestämningsfaktorer som omfattar allt från strukturella faktorer såsom livsmiljö, livsvillkor och levnadsförhållanden till levnadsvanor.

5. Folkhälsa i allt vi gör

Hälsan i befolkningen påverkas av de beslut som fattas i alla organisationer. Folkhälsoperspektiv behöver därför integreras i organisationers ordinarie uppdrag och planeringsmodeller samtidigt som förutsättningar för ett mer konkret folkhälsoarbete skapas.

Prioriterade områden

För att kraftsamla folkhälsoarbetet lyfter avsiktsförklaringen fram tre prioriterade områden; en jämlik och jämställd hälsa, psykisk hälsa och hälsosamma levnadsvanor. Dessa baseras både på den nationella folkhälsopolitiken och de prioriterade områdena i det folkhälsopolitiska programmet för de fyra norra regionerna.

Jämlik och jämställd hälsa

Skillnader i livsvillkor mellan olika grupper har stor påverkan på hälsoklyftor. För att överbrygga dessa klyftor krävs därför kompensatoriska insatser från samhället. Hälsan skiljer sig mellan grupper bland annat utifrån utbildningsnivå, ålder, kön, sexualitet, födelseland, ekonomiska förutsättningar, geografiska områden, om man tillhör en nationell minoritet eller urfolk, eller lever med en funktionsnedsättning. Mäns våld mot kvinnor och barn är förknippat med omfattande fysisk och psykisk ohälsa. Att synliggöra skillnader i hälsa och förutsättningar mellan grupper är centralt för att förstå och kunna förändra. Exempel på viktiga verktyg i arbetet:

- könsuppdelad statistik och genusanalyser
- barnkonsekvensanalyser till exempel "Prövning av barnets bästa"
- analyser av socioekonomiska förutsättningar och förutsättningar utifrån geografiska områden
- rättighetsanalyser och arbete med universell utformning, att utforma tjänster, miljöer och insatser så att de kan användas av alla, oavsett ålder eller funktionsförmåga

Psykisk hälsa

Begreppet psykisk hälsa innefattar både psykiskt välbefinnande och psykisk ohälsa. Den psykiska ohälsan präglas av ojämlikhet och ojämställdhet. Ekonomisk sårbarhet, arbetslöshet, våldsutsatthet, funktionsnedsättning och utanförskap är några av de faktorer som kan påverka den psykiska hälsan negativt. Begränsande normer kring till exempel kön, könsidentitet och sexualitet påverkar också möjligheten för individer att berätta om sitt mående vilket försvårar för omgivningen att ge hjälp och stöd.

Psykisk hälsa avser ett tillstånd av psykiskt välbefinnande som innebär att kunna förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till samhället. Psykisk hälsa är alltså inte detsamma som frånvaron av psykisk sjukdom. Sedan 2025 finns det en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention som implementeras på länsnivå. Strategin understryker vikten av att arbetet ingår i det breda folkhälsoarbetet med hälsofrämjande insatser. Exempel på främjande insatser:

- Att skapa trygga och inkluderande sammanhang för barn och unga i förskola, skola, hemmet, fritid och lokalsamhälle.

- Att möjliggöra meningsfull sysselsättning och skapa ett inkluderande och hållbart arbetsliv.
- Att stärka social gemenskap och delaktighet i samhället genom att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid med till exempel kultur, idrott och friluftsliv.

Hälsosamma levnadsvanor

Hälsosamma levnadsvanor vad gäller matvanor, fysisk aktivitet, alkohol, tobak och andra nikotinprodukter samt sömn och stress har stark koppling till hälsa. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors handlingsutrymme och möjligheter till hälsosamma levnadsvanor och så långt som möjligt ta hänsyn till hur olika sociala grupper påverkas. För att bidra till en god och jämlik hälsa behöver insatser inom området levnadsvanor vara både främjande och förebyggande.

Exempelvis genom:

- begränsad tillgänglighet till alkohol, tobak och nikotin bland barn och unga.
- ökad tillgänglighet till hälsosam mat, meningsfull fritid och rörelse i vardagen för alla samhällsgrupper.
- att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet med levnadsvanor genom exempelvis ANDTS-policy, riktlinjer kopplade till måltider och hälsosamtal.

Aktörernas roller och ansvar

Forum för Folkhälsa i Västerbotten är ett regionalt nav för länets strategiska folkhälsoarbete. Folkhälsoarbete kräver arbete från olika aktörer, där alla kan bidra och göra skillnad utifrån sina respektive förutsättningar.

Nedan beskrivs några roller och ansvarsområden för undertecknande aktörerna i Västerbottens folkhälsoarbete.

Länsstyrelsen i Västerbotten

- Initiera och möjliggöra folkhälsodialoger tillsammans med regionala och lokala aktörer.
- Arrangera samverkanskonferenser där aktörer från kommuner, region, myndigheter och civilsamhälle möts.
- Medverkar i att ta fram och förvalta överenskommelser mellan olika aktörer i länet.
- Medverka i regional samverkan inom prevention utifrån aktuella uppdrag.

Region Västerbotten

- Initiera och möjliggöra folkhälsodialoger tillsammans med regionala och lokala aktörer.
- Arrangera samverkanskonferenser där aktörer från kommuner, region, myndigheter och civilsamhälle möts.
- Medverkar i att ta fram och förvalta överenskommelser och handlingsplaner mellan olika aktörer i länet.
- Initiera och stödja regionala utvecklingsinsatser för främjad folkhälsa inom det regionala ansvarsområdet.
- Stödja det lokala folkhälsoarbetet bland annat genom att ta fram och sprida folkhälsodata om livsvillkor, levnadsvanor och hälsoutfall ur jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Västerbottens kommuner

- Initiera lokala utvecklingsinsatser för främjad folkhälsa.
- Medverka i regional samverkan inom prevention och folkhälsa till exempel brottsförebyggande, våldsprevention, suicidprevention och ANDTS.
- Utveckla och stärka samarbete med organisationer som verkar inom folkhälsoområdet.

Civilsamhället

Civilsamhället utgör det som fyller mellanrummet mellan det offentliga och marknaden och har goda förutsättningar att främja och organisera hälsofrämjande insatser, såväl inom den organiserade ideella sektorn som riktade till allmänheten.

- Organisera eller samverka kring hälsofrämjande verksamhet i civilsamhället.
- Verka för att stärka delaktighet och engagemang i civilsamhället.
- Delta i erfarenhetsutbyte och dialog i utvecklandet av gemensamma insatser, liksom verka för inkludering och tillgänglighet i dessa.
- Identifiera och synliggöra behov och perspektiv från civilsamhället.
- Sprida information om gemensamma initiativ i egna kanaler.
- Delta i uppföljande dialoger kring genomförda insatser.

Akademien

- Bidra genom forskning, utbildning och kunskapsutveckling i samverkan med regionala och lokala aktörer, som underlag för fortsatt arbete och gemensamt lärande inom folkhälsoområdet

Andra aktörer

Andra aktörer som vill bidra till en god jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten kan omfatta både näringsliv och arbetsmarknadens parter, nationella myndigheter med regional närvaro med flera.

- Organisera eller samverka kring hälsofrämjande verksamhet.
- Identifiera och synliggöra behov och perspektiv.
- Sprida information om gemensamma initiativ i egna kanaler.

Gemensamma åtaganden 2026–2031

Genom att ansluta till avsiktsförklaringen bekräftar vi vår gemensamma ambition att bidra till dessa åtaganden, utifrån respektive aktörs uppdrag, ansvar och förutsättningar.

Detta innebär att:

- Integrera avsiktsförklaringen i organisationens arbete från policynivå till specifika aktiviteter.
- Bidra till gemensamt lärande och kunskapsutbyte genom att dela erfarenheter, goda exempel och lärdomar samt att delta i gemensamma forum, dialoger och nätverk kopplade till avsiktsförklaringen.
- Synliggöra, uppmärksamma och analysera skillnader i hälsa och levnadsvanor mellan grupper, med särskilt fokus på hur kön, socioekonomiska villkor, geografi och livsvillkor samverkar.
- Sträva efter att minska påverkningbara skillnader i hälsa mellan grupper genom att bland annat arbeta med kompensatoriska insatser.
- Stärka samverkan över organisatoriska och sektoriella gränser genom att delta och bidra i gemensamma insatser och aktiviteter.
- Arbeta kunskapsbaserat och långsiktigt genom att utgå från aktuell kunskap, statistik och forskning samt att bidra till gemensam kunskapsutveckling och lärande i länet.

Att ansluta till avsiktsförklaringen

Avsiktsförklaringen omfattar prioriterade områden och nya gemensamma åtaganden för perioden 2026–2031. Aktörer som har undertecknat avsiktsförklaringen sedan tidigare kommer att bjudas in att ställa sig bakom de nya gemensamma åtagandena. Aktörer som inte tidigare undertecknat avsiktsförklaringen bjuds in att underteckna avsiktsförklaringen i sin helhet.

Anslutna aktörer kan bland annat erbjudas:

- Inbjudan till regionala konferenser
- Medverkan i folkhälsodialoger
- En synlighet i Forum för folkhälsas sammanhang

Insatser och aktiviteter 2020 – 2025

Här nedan finns en beskrivning av de insatser och aktiviteter som genomförts inom ramen för Forum för folkhälsas arbete under perioden 2020 till 2025.

Kunskapshöjande insatser:
Folkhälsovetenskap och praktiskt folkhälsoarbete - en introduktion, 2 hp. Fysisk, Umeå universitet Webbutbildning: Folkhälsovetenskap och praktiskt folkhälsoarbete - en introduktion
Samverkanskonferenser:
Så gör vi nu! Samverkanskonferens om lokalt och regionalt folkhälsoarbete i Västerbotten. 2021 Tillsammans för psykisk hälsa 2022 Tillsammans för jämlik och jämställd hälsa 2023 Tillsammans stärker vi hälsosamma levnadsvanor. 2024 Tillsammans för jämställd hälsa- en regional konferens om genus, hälsa i arbetslivet, och psykisk hälsa. 2025
Dialoger:
Folkhälsodialogerna är en arena för dialog utifrån aktuell statistik och kunskap och indikatorer som visar på framgångar och utmaningar. Folkhälsonätverksträffar 2020–2025 Folkhälsodialoger 2023 Tema: Hälsa på lika villkor Folkhälsodialog 2025 Tema: Barn och ungas hälsa
Kommunikation:
Nyhetsbrev 2020-2024
Överenskommelser:
Avsiktsförklaring för en god , jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten Länsgemensam Suicidpreventiv strategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030

Remissversion

2026-08-31

Sida 178 av 223

Per Bertilsson, teknisk chef, Teknisk enhet. Maria Larsson, handläggare
Utveckling- och arbetsmarknadsenheten.

Medfinansiering av genomförandeprojekt om civilsamhällets ansvar för
att få fler människor att stanna i lands- och glesbygd – Sensus
studieförbund

2025-02-18 fattade Kommunstyrelsen beslut om att medfinansiera Sensus studieförbunds projekt kopplat till den förstudie som genomförts i Malå kommun under förutsättning att övrig finansiering också ordnas, §12 Dnr 2025.3/04. Malå kommuns medfinansiering 25% sker med tjänstepersonstid, fördelad på Teknisk enhet och Utveckling- och arbetsmarknadsenheten.

Projektet har sedan beslut bytt projektägare till Studieförbundet Bilda Nord. Lycksele kommun, som var en samverkanspart och medfinansiär i projektet har klivit av. Projektledningen har arbetat med förändring av budget utifrån det nya läget. Projektet har pågått sedan 1 augusti 2025 och ska fortsätta till den 31 juli 2028. Finansiering kommer från Europeiska socialfonden (ESF), Region Västerbotten, Studieförbundet Bilda samt kommunerna Skellefteå, Norsjö och Malå. Projektets totala budget är 18 675 040, varav 92% är kostnader för personal, varav stor del i form av medfinansiering.

Projektet har följande mål:

1. Stärka civilsamhället som samhällsaktör för att färre människor ska flytta från gles- och landsbygd.
2. Stärka civilsamhället kopplat till den sociala ekonomin för att bygga en ny arbetsmarknad.
3. Stärka strukturer inom det offentliga samhället som verkar för att stärka civilsamhällets insatser.

Sedan projektstart har följande aktiviteter genomförts i Malåbygden:

2025-09-10, Malå kommun signerar samarbetsavtal, Per Bertilsson, teknisk chef utses att sitta i styrgruppen och Maria Larsson, landsbygdsutvecklare/verksamhetsansvarig Kultur utses att medfinansiera projektet i form av tid.

2025-11-24, Lokal öppen träff i Malå, föreläsning med Malin Ackermann och information från föreningen Park Malåborg

2025 nov/dec. enkät rörande behov, möjligheter och utmaningar för föreningar (11 svar från Malåbygden)

2026-03-05 För ett livligare Västerbotten, träff för föreningsaktiva i Malåbygden.

2026-05-09 Föreningslabb i Jörn (ingen deltagande förening från Malåbygden)

2026-08-31

Sida 179 av 223

Per Bertilsson, teknisk chef, Teknisk enhet. Maria Larsson, handläggare
Utveckling- och arbetsmarknadsenheten.

2026-06-08 För ett livligare Västerbotten, träff för föreningsaktiva i Malåbygden.

För närvarande finns inga aktiviteter anslagna med datum i Malåbygden under hösten 2026. I planeringen ligger en digital träff för hela geografien och en fysisk träff för föreningsaktiva och intresserade i Malå samt ett samtal med beslutsfattare efter valet. Under hösten arbetas det också med en civilsamhälleskarta för hela västerbotterbottens län.

Bedömning

Genomförandeprojektet har ny projektägare och Lycksele kommun som medfinansiär och partner har klivit av. Bedömningen är att projektets högt ställda mål är svåra att nå med de aktiviteter som projektet har möjlighet att genomföra. De behov som föreningsaktiva uttryckt bedöms inte heller kunna mötas inom ramen för projektet.

FÖRSLAG TILL AU/KOMMUNSTYRELSEN

- Samarbetsavtalet med Studieförbundet Bilda Nord sägs upp och Malå kommun upphör att medfinansiera projekt Civilsamhället i samverkan.

Per Bertilsson/Maria Larsson

Bilaga

- Bilaga 1: *Ansökan om stöd Civilsamhälle i samverka*
- Bilaga 2: *Samarbetsavtal*

Beslutsexpediering

- Studieförbundet Bilda Nord

1. Parter

Detta avtal tecknas mellan Studieförbundet Bilda (nedan "Bilda") och [Kommunens namn] (nedan "Kommunen").

2. Bakgrund och syfte

Parterna ingår detta avtal inom ramen för projektet *Civilsamhället i samverkan* som genomförs 20250801–20280531. Projektet syftar till att stärka civilsamhällets roll i samhällsutvecklingen, utveckla långsiktiga samverkansstrukturer samt bidra till ökad delaktighet, integration och social hållbarhet.

Den gemensamma avsikten är att genom samverkan skapa förutsättningar för långsiktig nytta för både civilsamhälle och offentlig sektor.

Projektansökan, som bifogas som bilaga 1, utgör grund för detta avtal. Bilaga 2 består av beslutet rörande ansökan. Till detta avtal finns också ett förtydligande av samverkan i bilaga 3. Denna bilaga kan förändras utan att samverkansavtalet behöver uppdateras.

3. Övergripande mål och förväntade effekter

Målen med projektet framgår av bilaga 1 (projektansökan). Kommunens medverkan syftar särskilt till att:

- bidra till utvecklingen av nya samverkansmodeller mellan civilsamhälle och offentlig sektor,
- delta i kompetenshöjande insatser för tjänstepersoner och beslutsfattare,
- medverka till att projektets resultat kan integreras i kommunens ordinarie strukturer,

Förtydliganden kring indikatorarbete, resurser och kompetensöverföring återfinns i bilaga 3.

4. Roller och ansvar

Bilda ansvarar för genomförandet av projektet i form av projektledning, huvudansvar för aktiviteter i projektet, administration, rapportering till finansiär, utvärdering samt kallelser till styrgruppen.

Kommunens åtaganden är tydligt definierade i ansökan (bilaga 1). De åtaganden som finns är också mer konkretiserade i bilaga 3. Kommunens åtaganden har en mer operativ karaktär, där ansvar ligger på att möjliggöra projektets aktiviteter, delta i dessa samt bidra till lokal förankring och implementering.

5. Samverkan och styrning

Parterna ingår i en gemensam styrgrupp som följer projektets genomförande, fattar strategiska beslut inom ramen för projektet och säkerställer förankring i respektive organisation.

Styrgruppen ansvarar också för att utvärdering och rapportering sker enligt ansökan (bilaga 1). Kommunen äger själva rätt att utse representant i styrgruppen.

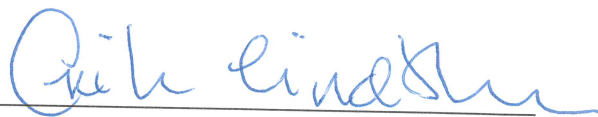

Ort och datum: _____

Malå 250910

Studieförbundet Bilda

Kommunen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Syfte med bilagan

Syftet med denna bilaga är att skapa en gemensam spelplan för hur projektets resurser, uppföljning, kompetensöverföring och förankring ska gå till i praktiken. Bilagan kan uppdateras under projektets gång efter beslut i styrgruppen, utan att huvudavtalet behöver omförhandlas.

Denna bilaga konkretiserar vissa delar av samarbetsavtalet mellan Studieförbundet Bilda och **[kommunen]**, där samverkansavtalet utgör grunddokument medan själva ansökan (bilaga 1), beslutet (bilaga 2) och denna bilaga (bilaga 3) utgör konkretisering av samverkansavtalet.

1. Indikatorer och uppföljning

Indikatorerna är de svar på de i ansökan uppsatta målen. Samtliga aktiviteter och insatser i projektet ska syfta till att uppfylla dessa indikatorer. För att uppfylla dessa indikatorer finns resurser i form av personal och material. Resurserna fördelas enligt punkt 2 i denna bilaga. Det är kommunens ansvar att tydligt dokumentera och följa upp de indikatorer som berör det ansvarsområde som kommunen tilldelats i projektet.

- Indikatorer enligt ansökan följs upp löpande och återrapporteras kvartalsvis till styrgruppen.
- Kommunen bidrar med underlag för uppföljning, exempelvis antal deltagare, genomförda aktiviteter och erfarenheter från lokala insatser.
- Uppföljningen ska utformas så att resultat kan jämföras mellan olika kommuner och vara tydligt relaterat till indikatorerna i ansökan (bilaga 1).

2. Resursfördelning

Resurserna i projektet är tydligt definierade i projektansökan. Resurserna baserar sig dels på medfinansiering från deltagande parter, dels på bidrag från Region Västerbotten och ESF.

- Kommunen bidrar med medfinansiering enligt ansökan. Medfinansieringen omfattar del av tjänst anställd hos kommunen.
- Som motprestation tilldelas kommunen en projektfinsierad tjänst (kontaktperson/möjliggörare) som knyts till kommunen. Denna resurs ska stödja lokalt genomförande, samordning och förankring av projektets insatser utifrån ansökan, beslut i styrgruppen samt överenskommelser med projektledning.
- Exakt omfattning av denna resurs (tjänstgöringsgrad, uppdragets innehåll m.m.) fastställs gemensamt inför projektstart och kan vid behov justeras genom beslut i styrgruppen.

3. Åtaganden för Kommunen

Kommunen åtar sig särskilt att:

- möjliggöra och aktivt delta i projektets aktiviteter, såsom nätverksträffar, utbildningar, workshops, samverkansmöten och policyarbete,

6. Förankring i ordinarie verksamhet

Sida 183 av 223

- Kommunen åtar sig att aktivt arbeta för att projektets metoder och arbetssätt prövas i den egna organisationens ordinarie strukturer.
- Projektet stödjer förankringen genom att ta fram mallar, riktlinjer och exempel som kan anpassas lokalt.
- Erfarenheter från lokalt arbete återförs till projektet och delas i styrgruppen som underlag för gemensamt lärande.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Datum:
2025-02-17

Diarienummer
24-053-S12

1 (36)

Sida 184 av 223

Ansökan om stöd

Civilsamhället i samverkan, 24-053-S12

Utllysning: Kapacitetsförstärkning i Norrbotten och Västerbotten, 24-053

Uppgifter om stödsökanden

Organisationsnamn: STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD

Organisationsnummer: 894002-7942

Utdelningsadress: BOX 38076, 100 64 STOCKHOLM

Kontonummer: 5301-5210

Behörig företrädare med behörighet att signera ansökan om stöd: Göran Rönnbäck

E-post: goran.ronnback@bilda.nu

Telefonnummer: +46720838900

Uppgifter om projektet

Namn på projektet: Civilsamhället i samverkan

Specifikt mål: D1

Projektperiod: 2025-08-01 - 2028-07-31

Region: Övre Norrland

Antal deltagare: 0

Ansvarig enhet: Umeå

Utdelningsadress: Kungsgatan 36, 903 25 Umeå

Besöksadress: Kungsgatan 36, 903 25 Umeå

Behörig företrädare med behörighet att signera ansökan om utbetalning: Göran Rönnbäck

E-post: goran.ronnback@bilda.nu

Telefonnummer: +46720838900

Kontaktpersoner för projektet

Projekt

Namn: Kristoffer Fredriksson
E-post: kristoffer.fredriksson@bilda.nu
Telefonnummer: +46728541299

Namn: Simon Miderfjäll
E-post: simon@miderfjall.se
Telefonnummer: +46706547767

Ekonomi

Namn: Elisabeth Odenius Lundgren
E-post: elisabeth.odenius.lundgren@bilda.nu
Telefonnummer: +46700769064

Problemformulering

Beskriv det problem som projektet vill lösa.

Lands- och glesbygden i Norr- och Västerbotten avfolkas. Enligt statistik från SCB minskade befolkningen i Västerbottens samtliga kommuner, bortsett från Skellefteå, Vännäs och Umeå, med 610 personer år 2023. Det ska jämföras med minskningen 2022 på 515 personer, Skellefteå och Umeå exkluderat. Den totala minskningen är betydligt högre än den genomsnittliga minskningen per år under de senaste 25 åren. Med andra ord ökar takten i avfolkningen i Västerbottens mindre kommuner. Sett ur detta negativa perspektiv finns det en intressant siffra i SCB:s statistik, nämligen att invandringsnettot i Västerbotten är +1340 personer. År 2023 flyttade alltså 1340 fler personer med utländskt medborgarskap in till Västerbotten än antalet från samma grupp som flyttade därifrån. Faktum är att det varje år flyttar in cirka 10 000 personer till Västerbotten. Men de allra flesta som flyttar till Västerbotten väljer att bosätta sig i Umeå eller Skellefteå, och de allra flesta som väljer att flytta från Västerbotten kommer från övriga kommuner.

Utifrån den relativt stora inflyttningen till Västerbotten har vi dragit slutsatsen att de flertalet inflyttningsprojekt som har genomförts under den senaste tiden har gett resultat. Olika projekt har motiverat människor att flytta till Västerbotten. Den stora utmaningen ligger alltså inte i att få människor att flytta till Västerbotten. Den stora utmaningen är att få människor att stanna kvar, framför allt i de mindre kommunerna.

Under andra halvan av 2024 har en förstudie, "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun", genomförts med finansiering från ESF för Övre Norrland. Utifrån den kartläggning som gjorts i förstudien kan vi konstatera att det finns ett antal projekt som arbetar med att få fler människor att flytta till lands- och glesbygd. Majoriteten av dessa projekt har också en inriktning på att få människor att flytta till Västerbotten genom att skapa en mer attraktiv arbetsmarknad med fokus på privat och offentlig sektor. Samtidigt kan vi konstatera att arbetslösheten i Malå kommun år 2024 var 2,9 %. I Norsjö var arbetslösheten 4,3 % och i Lycksele kommun 4,4 %. Dessa siffror ligger en bra bit under rikssnittet. Kompetensförsörjningen i dessa kommuner är en stor utmaning. Det finns nästan inga människor som är arbetslösa i Västerbottens små och medelstora kommuner. I detta läge är såklart inflyttning en väg för att stärka kompetensförsörjningen, men vi har valt en annan väg. I den förstudie vi refererade till ovan har man studerat hur civilsamhället kan ta ett större ansvar för integration och arbetsmarknad i lands- och glesbygd. Man såg en stor möjlighet i det civila samhället och i den sociala ekonomin. Mot den bakgrunden undersökte förstudien om civilsamhället har möjlighet att arbeta för att fler ska välja att stanna kvar i kommuner med stor utflyttning genom att skapa ett bättre boendeklimat. Förstudien kunde konstatera att civilsamhället både var intresserat av att utveckla sin verksamhet och bli mer attraktivt för nya människor som flyttar till gles- och landsbygd. Samtidigt kunde man också konstatera att det fanns ett intresse från civilsamhället och föreningslivet att utvecklas mot en social ekonomi och därmed skapa en ny arbetsmarknad som inte i första hand bygger på tillväxt och vinst utan har till syfte att gagna samhället. Ett annat syfte med denna typ av arbetsmarknad är att samordna resurser för att civilsamhället ska kunna fungera bättre och mer effektivt. Det kan handla om att samordna administrativa resurser eller resurser kopplade till projekt.

Syftet som lyftes fram i förstudien kunde kopplas till de utmaningar som gles- och landsbygden har, med behov av att kombinera civilsamhällets och föreningslivets tillgångar som en integrerande kraft med möjligheten att skapa arbetstillfällen genom utveckling och förnyelse av arbetsmarknaden och den sociala sektorn. Förstudien identifierade dock ett antal utmaningar kopplade till denna fråga. Efter samtal med

cirka 150 organisationer inom civilsamhället samt med kommunerna i Skellefteå, Norsjö, Malå och Sorsele kunde förstudien lyfta fram ett antal punkter som skulle stärka civilsamhället i samverkan med det offentliga. Bland annat nämndes arbete för att skapa strukturer för genomförande av mötesplatser, stöd till kommuner och regionen i arbetet med en struktur för kommunikation samt att lyfta fram olika aktörers roll i att stärka civilsamhället och stödja dessa aktörer i att hitta en hållbar strukturell lösning som möjliggör adekvata insatser inom civilsamhället. Förstudien lyfte också fram behovet av utveckling inom både civilsamhället och den offentliga sektorn.

En allvarlig fråga som tas upp i den nämnda förstudien är den upplevda orättvisan som civilsamhället känner relaterat till olika stödstrukturer. Det finns en känsla av att stödorganisationer som på olika sätt ska finnas till för att utveckla civilsamhället koncentreras till länets större städer. Det går att finna stöd för denna uppfattning i bland annat studieförbundens etablering i länet. Studieförbunden har en central roll i att stödja civilsamhället i demokratisering och utveckling. Stora besparingar under de senaste åren har lett till att ett antal kontor i inlandet stängdes ner under 2024. Denna utveckling ser ut att fortsätta under 2025.

Förstudien lyfter också fram att väldigt få av de cirka 150 föreningarna och organisationerna man mötte hade fått stöd från en annan stödjande aktör, oavsett om det var ett studieförbund eller en annan stödorganisation. Det samarbete som nästan alla organisationer refererade till var med kommunen.

Forskning och olika rapporter visar att civilsamhället kan spela en avgörande roll för social inkludering, lokal ekonomisk utveckling och demokratisk delaktighet i samverkan. Civilsamhället kan komplettera både offentlig sektor och näringsliv genom att skapa verksamheter som fokuserar på samhällsnytta snarare än vinst. Genom att stärka civilsamhällets kapacitet kan vi bidra till att fler väljer att bo kvar i regionen och att nya arbetsmarknader växer fram.

Beskriv de huvudsakliga orsakerna till problemet.

Det är svårt att lyfta fram enskilda orsaker till att människor flyttar från gles- och landsbygd. Det går dock att konstatera att urbaniseringen av Sveriges landsbygd har pågått länge. Initialt, i slutet av 1800-talet, berodde en flytt från landsbygd till stad nästan uteslutande på ekonomiska faktorer. Det fanns fler möjligheter till sysselsättning, vilket snabbt ökade befolkningen i städerna och minskade den på landsbygden. Forskning vid Umeå universitet visar att övergången från jordbrukssamhälle till industrisamhälle påskyndade flytten. Runt 1930-talet bodde ungefär lika många människor på landsbygden som i tätorter. I mitten av 1900-talet hade effektiviseringen av jordbruket lett till ett minskat behov av arbetskraft på landsbygden, medan industrialiseringen skapat ett ökat behov av arbetskraft i centralorter. Detta ledde till politiska beslut om bland annat ekonomiskt stöd till dem som valde att flytta till staden från landsbygden. En allt starkare norm kring utbildningens betydelse gjorde att fler också valde att flytta till städer med universitet, såsom Umeå. Idag är förhållandet att cirka 90 % av befolkningen bor i tätorter och 10 % på landsbygden. En trend under de senaste tio åren är dock att tätorternas tillväxt i allt mindre grad beror på inflyttning från landsbygden. Snarare beror tillväxten i tätorterna på barnafödande och invandring. Inflyttning av människor från andra länder har också påverkat landsbygden positivt, men den kraftigt minskade asylmottagningen under de senaste åren har gjort att detta tillskott av människor har minskat. År 2023 var det åttonde året i rad som antalet asylsökande i Sverige minskade. Vi ser att denna förändring kan påverka gles- och landsbygden negativt. Dels kommer färre människor till de mindre kommunerna via asylmottagande, dels kommer de större städernas behov av kompetens inte kunna tillgodoses av egen mottagning av asylsökande vilket kan leda till att mer resurser flyttar från de mindre kommunerna. Att människor däremot stannar i glesbygd tillskrivs delvis digitalisering och andra fysiska anpassningar som gör att man kan bo kvar på orter som tidigare avfolkades.

Utifrån detta ser vi stora utmaningar i Västerbottens inland. Minskningen av invånare i Västerbottens samtliga kommuner, exklusive Umeå, Vännäs och Skellefteå, var år 2023 610 personer. Försörjningskvoten, dvs. hur många personer utanför arbetsför ålder som bor i en kommun i förhållande till hur många som är i arbetsför ålder, är i kommuner som Bjurholm, Dorotea, Malå, Norsjö och Åsele alla över 100, dvs. det finns fler personer som är utanför arbetsför ålder än innanför. Snittsiffran i Sverige som helhet är cirka 77. I förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" har en kartläggning av projekt som arbetar med syftet att öka befolkningmängden i Västerbotten gjorts. Förstudien konstaterar att det finns ett antal projekt som syftar till att öka inflyttningen till Västerbotten genom ett nära samarbete med näringslivet. Förstudien har dock inte funnit lika många projekt som arbetar med att få människor att stanna kvar. Förstudien konstaterar ett stort stöd för civilsamhällets insatser. Region Västerbotten tecknade 2024 en avsiktsförklaring med Samforma i syfte att strategiskt utveckla civilsamhället för att göra Västerbotten till en mer hållbar plats, och SKR, Sveriges kommuner och regioner, lyfter i ett antal rapporter fram vikten av civilsamhället. I kartläggningen av de fyra medverkande kommunerna i förstudien konstateras dock att stöden för utveckling av näringslivet är många gånger högre än stödet för att utveckla civilsamhället. Vi ser utmaningar i denna fördelning relaterat till förstudiens citat: "Näringslivet får människor att flytta till Västerbotten, civilsamhället får människor att stanna kvar."

Det är svårt att peka på exakta orsaker till att enskilda individer väljer att inte stanna kvar i gles- och landsbygd i den omfattning som skulle vara önskvärd. Vi har tagit del av undersökningar som pekar på utmaningar kopplade till karriärmöjligheter, att människor väljer att flytta på grund av bristande service i kommunen eller att de ansett att utbudet av aktiviteter utanför arbetet har varit för dåligt. I förstudiens sammanställning av rapporter kopplade till civilsamhällets utmaningar kan vi dock konstatera att Samforma i sin rapport "Civilsamhället i samhällsomvandlingen" fastslår att civilsamhället har en vital roll i att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer. Ett samhälle som nedmonteras riskerar, enligt rapporten, att tappa acceptans och delaktighet, försämma demokratin och minska möjligheterna för individer att bo och leva på en mindre ort.

Efter pandemin kan Bilda som studieförbund se stora utmaningar i att återuppbygga det nätverk av aktiviteter och mötesplatser som civilsamhället och föreningslivet hade innan pandemin. Vi ser att många valt att inte återuppta sitt engagemang, men vi ser också att många föreningar inte når den nya befolkning som flyttar in i kommunen. Förstudien bekräftar också detta. Civilsamhället uppger i förstudien ett stort behov av stöd för att nå en ny målgrupp utifrån de nya förutsättningar som delvis uppstått till följd av pandemin. Vi ser också att avfolkningen av gles- och landsbygd har ökat efter pandemin. Ett minskat engagemang i föreningslivet och i civilsamhället i stort riskerar att ytterligare minska utbudet i gles- och landsbygden och därmed spä på den utflyttning som sker. Förstudien konstaterar att civilsamhället och föreningslivet har en stor roll att fylla för att få fler människor att stanna i gles- och landsbygd, inte minst genom insatser som stärker demokratin, jämställdheten och utvecklar kulturella och sociala arenor på gles- och landsbygden.

Förstudien är tydlig i sin slutsats: det behövs fler insatser för att stödja civilsamhällets olika aktörer för att på så vis få fler människor att stanna i Västerbottens mindre kommuner.

Beskriv konsekvenserna av problemet.

Utflyttningen från gles- och landsbygd leder till avfolkade samhällen och sämre samhällsservice. Enligt en forskningsrapport från Linköpings universitet, som också publicerats i tidskriften Science Advances, kan man se att det i första hand är personer med högre utbildning och yngre personer som väljer att flytta från

landsbygden till större tätorter. Detta leder till en åldrande befolkning, vilket ökar trycket på de kvarvarande samhällstjänsterna, exempelvis vård och omsorg. Detta har vi också visat i ovan angiven statistik, där vi kan konstatera att försörjningsgraden i många mindre kommuner i Västerbotten visar att det är för få skattebetalare i förhållande till icke skattebetalande. En minskad och åldrande befolkning kan också göra det svårare att locka till sig nya invånare och företag, och den negativa spiralen är igång.

Men är avfolkningen negativ? Enligt Charlotta Mellander, professor i nationalekonomi vid Jönköpings universitet, är urbanisering inte ett enbart svenskt fenomen. Faktum är att nästan alla världens länder går mot en mer urban livsstil. Det går också att se att länder med hög urbanisering, däribland Sverige, har en högre BNP per capita, högre konkurrenskraft och en högre utbildningsnivå. Mellander lyfter dock fram nackdelarna med urbanisering. För den del av befolkningen som väljer att stanna i gles- och landsbygd, i Sverige cirka 10 %, minskar tillgången till grundläggande rättigheter som skola, sjukvård och samhällsservice - trots att de betalar lika mycket i skatt som andra. Livskvaliteten för dem som bor i gles- och landsbygd blir som en konsekvens av detta sämre. Mellander lyfter också fram utmaningar kopplade till jämställdhet, jämlikhet och demokratisering. Vi kan i vårt förarbete till detta projekt konstatera att dessa frågor ofta lyfts fram som viktiga av civilsamhället. Mellander menar i sin kommunikation att lösningen inte är att stoppa urbaniseringen, utan att förstå de utmaningar urbaniseringen medför och istället adressera dem.

En annan konsekvens av urbaniseringen är den kompetensbrist som uppstår i många mindre kommuner och samhällen. I många av gles- och landsbygdskommunerna ser vi att framtida arbetsmarknader, exempelvis inom den gröna omställningen, finns. Möjligheter till en grön omställning återfinns ofta på gles- och landsbygd. Batterifabriker, projekt inom miljö och hållbarhet samt stora omställningsprojekt från fossila bränslen till mer hållbara alternativ är alla representerade i de norra delarna av Sverige. Om de grundläggande strukturerna relaterade till skola, service och föreningsliv inte kan upprätthållas, ser vi stora risker med att dessa framtida arbetstillfällen inte kommer att gynna kommunerna. Vi måste helt enkelt bryta den negativa spiralen för att kunna utvecklas i framtiden.

Vi ser vidare att en annan stor konsekvens av avfolkningen är den stora förlusten av kulturellt och socialt välbefinnande. Med färre invånare och nedläggningar av samlingspunkter som skolor, föreningsliv och affärer kan den sociala och kulturella sammanhållningen i ett samhälle försämrats. Detta kan leda till en känsla av isolering och minskad livskvalitet för dem som bor kvar. En nedmontering av civilsamhället och föreningslivet gör också att en utvecklingskraft försvinner. Ett levande civilsamhälle och dess föreningsliv har stor påverkan på arbetsmarknaden och den ökade livskvaliteten. Kan man, utöver att utveckla civilsamhället och föreningslivet i dess ordinarie verksamhet, addera en utveckling mot en social arbetsmarknad som bygger på en social ekonomi, har vi tagit ett stort steg mot att vända den negativa spiralen.

Beskriv vilka tidigare insatser som gjorts för att hantera eller lösa problemet.

Underlaget till denna ansökan är i många delar hämtat från förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun", som genomförts med finansiering av ESF för Övre Norrland. Förstudien har kartlagt tidigare initiativ som verkat för att öka befolkningen i Västerbotten. Vidare har förstudien kartlagt insatser i fyra kommuner i Västerbotten samt cirka 150 organisationer och föreningar inom civilsamhället. Vi har tidigare redogjort för vissa slutsatser i förstudien och kommer framöver att koppla insatser i detta genomförandeprojekt till dessa slutsatser. Precis som förstudien konstaterar sker en fortsatt hög utflyttning från många västerbottniska kommuner. Det finns insatser och projekt som syftar till att få människor att flytta till Västerbotten. Dessa är ofta kopplade till näringslivet och har också gett goda resultat. Dock flyttar många också från Västerbotten, och där menar förstudien att civilsamhället har en stor roll att fylla

för att minska denna utflyttning. I förstudien lyfter man fram civilsamhällets egen vilja att verka för att lösa utmaningarna. Vidare lyfter man fram det offentliga samhällets stöd till civilsamhället, bland annat genom den avsiktsförklaring som Region Västerbotten har tecknat med Samforma för att stärka civilsamhället och uppnå den regionala utvecklingsstrategins mål att skapa ett hållbart samhälle för hela Västerbotten. Förstudien lyfter också upp ett antal åtgärder som ligger till grund för att denna utveckling ska vara möjlig.

I förstudien och i förarbetet till detta genomförandeprojekt har vi också tagit del av ett antal forskningsrapporter rörande utmaningen med urbanisering och de konsekvenser detta medför för gles- och landsbygd. Universiteten i Umeå, Jönköping och Linköping lyfter alla fram urbaniseringens påverkan på samhället. Forskning visar att det finns positiva aspekter av urbanisering, men för gles- och landsbygd ser man återkommande utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, demokrati, jämlikhet och samhällsservice.

Utifrån vår roll som studieförbund ser vi inget projekt som på ett övergripande plan har initierat frågan om hur föreningslivet och civilsamhället kan spela en avgörande roll i att utveckla arbetslivet och den sociala ekonomin för att på så vis få fler människor att stanna i gles- och landsbygd. Som vi ovan nämnt har en avsiktsförklaring tecknats mellan Region Västerbotten och Samforma. Samforma är en organisation som arbetar för att främja den idéburna sektorn i Norr- och Västerbotten. Vi ser denna avsiktsförklaring som en viktig del i genomförandeprojektet och har i förarbetet till detta genomförandeprojekt haft återkommande kontakter med Samforma för att utreda hur genomförandet av detta projekt kan bli en del i Samformas arbete med att värna om och utveckla civilsamhället. Vi är glada över dessa samtal och ser att Samformas inblandning i genomförandeprojektet är viktig, inte minst i arbetet med att implementera projektets slutsatser i ordinarie verksamhet efter projektets slut.

Beskriv projektets målgrupp. Beskriv om och i så fall hur målgruppen har varit involverad i framtagandet av projektiden. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Projektets huvudmål är att stärka civilsamhället för att kunna ta en större roll i att bryta en negativ samhällsutveckling på gles- och landsbygd. Det innebär också att civilsamhället utgör en av projektets huvudsakliga målgrupper.

Civilsamhällets tillkomst härrör från framväxten av 1900-talets folkrörelser. I Västerbotten hade arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen, väckelserörelsen och idrottsrörelsen en framskjuten ställning. Folkrörelsen och därmed också civilsamhället har en stark ställning. I Västerbotten finns det drygt 7 000 organisationer inom civilsamhället. Det motsvarar 3 % av samtliga civilsamhällesaktörer i Sverige, vilket är mer än Västerbottens befolkningsandel i relation till hela Sveriges befolkning. Idrottsrörelsen är idag den överlägset största rörelsen. Knappt 20 000 personer arbetar inom civilsamhället, och det råder en jämn fördelning av anställda mellan män och kvinnor. Sett till fördelningen av organisationer över Västerbottens kommuner är de flesta organisationerna baserade i Umeå eller Skellefteå (62 % av organisationerna), men hela 81 % av dem som arbetar inom civilsamhället gör det från Umeå eller Skellefteå.

En statlig utredning från 2016 ledde till en tydligare politik kopplad till civilsamhället. Idag lyfter regeringen framför allt fram det civila samhällets ansvar för utvecklingen av demokratin. Regeringen menar att det är viktigt att utveckla civilsamhället för att individer ska kunna utveckla sig själva och samhället i stort samt för att det civila samhället ska kunna bidra till samhällsutvecklingen och välfärden. Vidare lyfter regeringen fram vikten av att fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället. Som vi tidigare nämnt har samverkan med civilsamhället i Västerbotten också formaliserats. I en avsiktsförklaring tecknad mellan

Region Västerbotten och Samforma lyfts civilsamhällets viktiga roll för Västerbotten fram. Den regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten är också tydlig med behovet av ett utvecklat civilsamhälle för att kunna erbjuda hållbara livssituationer i Västerbotten.

Utifrån ovan ser vi de kommuner som medverkar i projektet, tillsammans med Region Västerbotten, som en annan målgrupp till projektet. I projektets problembakgrund, men också tydligt definierat i delmål tre, "Stärka strukturer inom det offentliga samhället som verkar för att stärka civilsamhällets insatser", menar vi att både civilsamhället och det offentliga har en vilja att lära sig mer om varandra, fördjupa diskussionen och ta fram hållbara strategier för att stärka civilsamhällets roll i syfte att ta ett större samhällsansvar. För en vidare implementering av projektet i ordinarie verksamhet är medverkan av både kommuner och Region Västerbotten avgörande.

En av civilsamhällets viktigaste uppgifter är att utveckla demokratin. Varje dag träffas tusentals människor i någon aktivitet eller samling som arrangeras av en aktör inom det civila samhället. Det kan vara på en träning, ett styrelsemöte, en studiecirkel eller en mötesplats. Vi menar att civilsamhällets olika aktiviteter och arrangemang tydligt kan kopplas till grundläggande värderingar som jämställdhet, jämlikhet och alla människors lika värde. Idrottsplanen, scoutstugan, stallet och ungdomsgruppen är alla platser där unga lär sig att interagera med varandra och visa hänsyn. Det är i ungdomsgruppens styrelse, i idrottsföreningens medlemsträffar eller i planeringen av kyrkans resa till Tanzania som unga människor tar sina första steg mot praktiskt demokratiskt engagemang. Det är i det politiska förbundet, i bostadsrättsföreningens styrelse eller i vägföreningen som vuxna praktiskt kan använda sina kunskaper och se hur viktig demokratin är. Det är också i pensionärsföreningen, på den digitala mötesplatsen eller via matlagningskursen som äldre kommer ut och ensamheten botas. Civilsamhället fostrar, tar hand om och låter unga, medelålders och äldre - kvinnor, män, icke-binära och människor med olika etniska och sexuella bakgrunder - utvecklas och lära känna varandra. Civilsamhället har en naturlig och viktig roll i vårt samhälle, men då måste stödet finnas för att civilsamhället ska utvecklas, ta nya steg och hitta nya vägar framåt.

Civilsamhället självt bär det största ansvaret för att ta in nya möjligheter och göra sin verksamhet tillgänglig och anpassad till andra människor och deras omständigheter. Övriga samhället måste dock fungera som möjliggörare för att civilsamhället ska kunna fungera så bra som möjligt.

Beskriv projektets aktörer. Beskriv hur dessa aktörer har varit involverade i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Projektet har ett brett spann av aktörer kopplade till sig. Vi har som huvudmål att stärka civilsamhället i syfte att ta ett större samhällsansvar, och därför är civilsamhällets medverkan i projektet såklart grundläggande. I förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" har cirka 100 föreningar och organisationer svarat på frågan om de är villiga att delta i ett projekt som på olika sätt arbetar för att stärka civilsamhället. 55 % svarade ja på den frågan. Ytterligare 36 % svarade att de inte visste, eftersom de var för lite insatta i frågan. Endast 10 % av de svarande föreningarna och organisationerna menade att de inte var intresserade av att vara en del av projektet. I den besvarade frågan ser vi ett tydligt mandat från civilsamhället och en bred förankring av projektets intentioner. En utmaning som lyfts i förstudien är att det inte finns någon organisation som samlar civilsamhället. Vi har därför valt att inte lyfta fram någon specifik aktör från civilsamhället i projektets formella struktur. Under framtagandet av projektet har vi fört samtal med Samforma, en organisation som har ambitionen att samla det idéburna samhället. Vi har sett dessa samtal som oerhört givande och ser Samforma som en viktig aktör i projektet.

Som samverkansparter har vi lyckats koppla kommunerna i Skellefteå, Norsjö, Malå och Lycksele till

projektet. Vi har också med Region Västerbotten som en samverkanspart. Relaterat till projektets mål att stärka civilsamhället och utifrån resultaten i ovan nämnda förstudie ser vi de kommuner som deltar som viktiga för projektet. Det är kommunerna som främst arbetar stödjande mot civilsamhället genom bidrag, lokalstöd och annat stöd via nätverk m.m. Vi ser också kommunerna som viktiga lokala aktörer för att förankra projektets slutsatser. Kommunerna har också ett avgörande ansvar för tillväxt och utveckling på orten, vilket gör det oerhört viktigt att ha Skellefteå, Norsjö, Malå och Lycksele med i projektet. På en mer strategisk nivå har vi även lyckats koppla Region Västerbotten till projektet som en samverkanspart. Regionen är en motor för utveckling i Västerbotten och har en stor möjlighet att stödja projektet i sitt förankringsarbete på en strategisk nivå. Vi ser stora möjligheter till samverkan med regionen i olika nätverksutbyten, fortbildningsinsatser och strategiska diskussioner för att utveckla civilsamhällets roll.

Samtliga samverkanspartner är också med och medfinansierar projektet genom att tillföra personella resurser. Region Västerbotten tillför även utvecklingsmedel i kontanta medel som en del av medfinansieringen. Den enskilt största delen av medfinansieringen står dock studieförbundet Bilda Nord för.

I projektet ser vi också andra projekt som syftar till tillväxt, samt andra organisationer som på olika sätt arbetar stödjande för utveckling av företag och organisationer, som tilltänkta samarbetspartner. Vi har ovan nämnt Samforma, men vi ser även andra stödorganisationer, lärosäten, studieförbund och regionala organisationer kopplade till civilsamhället som samarbetspartner.

Bilda Nord har som projektägare tagit ansvar för att genomföra projektet. Bilda ser dock att en bred samverkan mellan olika aktörer är det som kommer att göra detta projekt framgångsrikt i det långa loppet. Utifrån detta går Bilda in i projektet med öppna ögon och ser fram emot många nya samarbeten som på olika sätt kan leda till utveckling av civilsamhället i gles- och landsbygd!

Deltagande aktörer

Stödmottagare (samverkanspartner)

Organisationsnamn: LYCKSELE KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2635
Utdelningsadress: 921 81 LYCKSELE
Behörig företrädare: Jenny Lidqvist
E-post: jenny.lidqvist@lycksele.se
Telefonnummer: 0761469217

Organisationsnamn: MALÅ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2866
Utdelningsadress: STORGATAN 13, 939 31 MALÅ
Behörig företrädare: Ethel Caven
E-post: ethel.caven@mala.se
Telefonnummer: 095314074

Organisationsnamn: NORSJÖ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2858
Utdelningsadress: 935 81 NORSJÖ
Behörig företrädare: Eric Karlsson
E-post: eric.karlsson@norsjo.se
Telefonnummer: 091814146

Organisationsnamn: REGION VÄSTERBOTTEN
Organisationsnummer: 232100-0222
Utdelningsadress: 901 89 UMEÅ
Behörig företrädare: Stina Karlgren
E-post: stina.karlgrén@regionvasterbotten.se
Telefonnummer: 0708575765

Organisationsnamn: SKELLEFTEÅ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2643
Utdelningsadress: 931 85 SKELLEFTEÅ
Behörig företrädare: Ulrika Rönnlund
E-post: ulrika.ronnlund@skelleftea.se
Telefonnummer: 0706045314

Deltagande organisationer i kompetensutveckling

Medfinansierare

Organisationsnamn: LYCKSELE KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2635
Utdelningsadress: 921 81 LYCKSELE
Behörig företrädare: Jenny Lidqvist
E-post: jenny.lidqvist@lycksele.se
Telefonnummer: 0761469217
Typ av aktör: Bidrag i annat än pengar

Organisationsnamn: MALÅ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2866
Utdelningsadress: STORGATAN 13, 939 31 MALÅ
Behörig företrädare: Ethel Caven
E-post: ethel.caven@mala.se
Telefonnummer: 095314074
Typ av aktör: Bidrag i annat än pengar

Organisationsnamn: NORSJÖ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2858
Utdelningsadress: 935 81 NORSJÖ
Behörig företrädare: Eric Karlsson
E-post: eric.karlsson@norsjo.se
Telefonnummer: 091814146
Typ av aktör: Bidrag i annat än pengar

Organisationsnamn: REGION VÄSTERBOTTEN
Organisationsnummer: 232100-0222
Utdelningsadress: 901 89 UMEÅ
Behörig företrädare: Stina Karlgren
E-post: stina.karlgrén@regionvasterbotten.se
Telefonnummer: 0708575765
Typ av aktör: Bidrag i annat än pengar

Organisationsnamn: SKELLEFTEÅ KOMMUN
Organisationsnummer: 212000-2643

Utdelningsadress:	931 85 SKELLEFTEÅ
Behörig företrädare:	Ulrika Rönnlund
E-post:	ulrika.ronnlund@skelleftea.se
Telefonnummer:	0706045314
Typ av aktör:	Bidrag i annat än pengar
Organisationsnamn:	REGION VÄSTERBOTTEN
Organisationsnummer:	232100-0222
Utdelningsadress:	901 89 UMEÅ
Behörig företrädare:	Stina Karlgren
E-post:	stina.karlgrén@regionvasterbotten.se
Telefonnummer:	0708575765
Typ av aktör:	Deltagarersättning, kontant medel

Projektmål

Beskriv vad projektet ska uppnå. Sätt projektmål utifrån de problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering. Beskriv på vilket sätt projektmålen svarar mot utlysningens förväntade resultat. Vi vill i detta projekt adressera utmaningen med att för många människor väljer att flytta från gles- och landsbygd i Västerbotten, vilket i sin tur leder till svårigheter vid rekrytering och utveckling. I utlysningen som ESF har publicerat lyfter man fram utmaningar kopplade till den glesa geografin i Norr- och Västerbotten. Långa avstånd, en gles befolkning och bristande infrastruktur är några av de utmaningar som lyfts upp. ESF betonar behovet av insatser som på olika sätt kan arbeta för att öka kompetensförsörjningen utifrån de utmaningar som Norr- och Västerbottens glesa geografi innebär. Vidare lyfter ESF fram vikten av hållbarhetsperspektiv såsom jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Dessutom framhålls vikten av att samtliga aktörer som deltar i projektet ska känna ett ägarskap över problemet. Utlysningen kopplar därefter det övergripande resonemanget till förväntade resultat utifrån tre valbara inriktningar. Vi ser att det genomförandeprojekt som vi här ansöker om adresserar inriktning 1 och 2, samt till viss del även inriktning 3.

I problemformuleringen har vi lyft fram de utmaningar som avfolkningen av gles- och landsbygd medför. Vi har visat att insatser för att få människor att flytta till Västerbotten har gett resultat, men att omfattningen av utflyttningen fortfarande är för stor. Den inflyttning som sker tillgodogörs dessutom främst i Umeå och Skellefteå, medan utflyttningen i större utsträckning drabbar de mindre kommunerna. Konsekvenserna av avfolkningen är kännbara för de mindre kommunerna. Kompetensförsörjningen drabbas, samhällsservicen försämras och intresset för demokratifrågor minskar. I förlängningen riskerar avfolkningen att leda till att Region Västerbottens mål i den regionala utvecklingsstrategin - om ett hållbart samhälle att bo och verka i - inte uppfylls.

Utifrån förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" samt vårt eget förarbete har vi kunnat identifiera tre delmål för att uppnå utlysningens syfte och huvudmål. Projektets tre delmål är:

1. Stärka civilsamhället som samhällsaktör för att färre människor ska flytta från gles- och landsbygd
I detta mål adresserar vi utmaningar som den glesa geografin innebär i relation till kompetensförsörjning och hållbara levnadsmiljöer. Vi ser en tydlig koppling till inriktning 1 i utlysningen, då vi i arbetet med detta mål kommer att genomföra insatser som möter arbetsmarknadens behov genom att ett stärkt civilsamhälle kan få fler att stanna och därmed öka urvalet av kompetens i samhället.

2. Stärka civilsamhället kopplat till den sociala ekonomin för att bygga en ny arbetsmarknad
I detta mål adresserar vi utmaningar som lyfts fram i inriktning 2, det vill säga utmaningar som den glesa geografien medför i form av hinder för val av arbete. Genom att stärka den sociala ekonomin öppnas nya möjligheter till arbetstillfällen i kommuner som annars är starkt präglade av offentlig sektor.

3. Stärka strukturer inom det offentliga samhället som verkar för att stärka civilsamhällets insatser
I detta mål möter vi de strategiska utmaningar som finns för att utveckla civilsamhället. Här adresserar vi till viss del utmaningarna i inriktning 3, men genom att aktivt arbeta med dessa frågor skapar vi en ökad medvetenhet hos både civilsamhället och det offentliga samhället, det vill säga "ägarna till problemet". Genom ett aktivt arbete inom detta målområde skapar vi goda möjligheter för implementering av lösningar i ordinarie verksamhet efter projektets avslut.

Beskriv hur ni planerar att följa upp projektet. Ange de indikatorer ni kommer att använda för att mäta projektmålen.

I ovanstående avsnitt om projektmål har vi på en övergripande nivå förklarat vad vi vill uppnå i projektet och hur detta är kopplat till utlysningens prioriteringar. Vi har identifierat tre strategiska delmål, vilka i sin tur är direkt kopplade till de inriktningar som vi valt att arbeta med i utlysningstexten.

För att säkerställa att dessa mål är uppföljningsbara, har vi kopplat mätbara indikatorer till respektive mål enligt SMART-modellen. SMART-modellen säkerställer att målen är Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska och Tidsbundna, vilket möjliggör en tydlig utvärdering av projektets genomförande och effekter.

1. Stärka civilsamhället som samhällsaktör för att färre människor ska flytta från gles- och landsbygd
Projektet ska etablera och förstärka civilsamhällets roll i samhällsutvecklingen genom att bygga långsiktiga samverkansstrukturer, öka civilsamhällets kapacitet och förbättra förutsättningarna för att attrahera och behålla invånare i gles- och landsbygd.

- Specifikt: Projektet ska genomföra insatser för att stärka civilsamhällets roll i att skapa attraktiva och hållbara lokalsamhällen.
- Mätbart: Målet har fem mätbara indikatorer som redovisas nedan.
- Accepterat: Målet är väl förankrat hos civilsamhällets organisationer och relevanta offentliga aktörer i och med förstudien.
- Realistiskt: Bygger på behov och intresse identifierade i förstudien.
- Tidsbundet: Målet uppnås inom projektets genomförandetid.

Kopplat till detta mål har vi valt att arbeta mot dessa mätbara indikatorer:

1.1 Etablera långsiktiga samverkansstrukturer

- 1.1.1 Minst 15 nätverk skapas för att stärka civilsamhällets roll i lokal utveckling.
- 1.1.2 Minst 10 digitala eller fysiska lösningar eller plattformar etableras eller förbättras för att underlätta samverkan mellan civilsamhället, kommuner, näringsliv och regionen.
- 1.1.3 Minst 3 kommuner antar handlingsplaner eller likande för att inkludera civilsamhället i sitt arbete med befolkningsutveckling.

1.2 Skapa strukturer som stärker civilsamhällets kapacitet

- 1.2.1 Minst 500 personer från civilsamhället deltar i arbetet att skapa hållbara strukturer och hållbara insatser för att förbättra civilsamhällets möjligheter att spela en aktiv roll i samhällsutvecklingen.

1.3 Arbeta fram strukturer för att nå fler och nya medlemmar

- 1.3.1 Minst 70 föreningar och organisationer utvecklar och implementerar strategier för att nå nya målgrupper.

2. Stärka civilsamhället kopplat till den sociala ekonomin för att bygga en ny arbetsmarknad

Projektet ska stärka den sociala ekonomin genom att skapa långsiktiga strukturer för sysselsättning och affärsutveckling inom civilsamhället. Genom social ekonomi kan nya arbetsmarknadsmöjligheter skapas i kommuner.

- Specifikt: Projektet ska skapa förutsättningar för en ökad social ekonomi genom att stödja civilsamhället i att utveckla nya affärsmodeller och arbetsformer.
- Mätbart: Målet har fyra mätbara indikatorer som redovisas nedan.
- Accepterat: Aktörer inom civilsamhället har i förstudien uttryckt intresse och engagemang för att delta.
- Realistiskt: Bygger på identifierade behov i förstudien och erfarenheter från andra liknande projekt.
- Tidsbundet: Målen ska vara uppnått och verksamhet ska vara i drift vid projektets slut.

Kopplat till detta mål har vi valt att arbeta mot dessa indikatorer:

2.1 Skapa strukturella förutsättningar för civilsamhället att bidra till en inkluderande arbetsmarknad genom social ekonomi

2.1.1 Minst 10 nya initiativ inom social ekonomi kopplat till civilsamhället etableras genom samverkan mellan civilsamhälle och det offentliga eller näringslivet.

2.1.2 Minst 40 organisationer inom civilsamhället genomgår utbildning i socialt företagande, affärsutveckling eller projektledning.

2.1.3 Minst 5 föreningar tar fram egna affärsmodeller för hur de kan skapa arbetstillfällen genom social ekonomi.

2.2 Etablera och förstärka samverkansmodeller mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle för att skapa fler hållbara arbetstillfällen.

2.2.1 Minst 10 kommunala tjänster eller funktioner utvärderar möjligheten att delvis upphandlas eller samverkas med civilsamhället istället för att hanteras inom den offentliga sektorn.

3. Stärka strukturer inom det offentliga samhället som verkar för att stärka civilsamhällets insatser

Projektet ska utveckla policyer och strukturer inom offentlig sektor för att skapa långsiktig samverkan med civilsamhället. Genom att formalisera samverkansmodeller kan civilsamhällets potential som utvecklingskraft tas tillvara på ett mer effektivt sätt.

- Specifikt: Projektet ska utveckla långsiktiga stödstrukturer för att möjliggöra ett starkt civilsamhälle och ökad samverkan med det offentliga.
- Mätbart: Målet har sex mätbara indikatorer som redovisas nedan.
- Accepterat: Kommuner och regioner har i förstudien och i förarbetet till denna ansökan visat intresse att delta i utvecklingen av strukturer.
- Realistiskt: Bygger på redan identifierade behov och existerande initiativ inom kommuner och regioner.
- Tidsbundet: Nya långsiktiga stödstrukturer ska vara på plats och testade inom projektets tidsram.

Kopplat till detta mål har vi valt att arbeta mot dessa indikatorer:

3.1 Stärka de offentliga aktörernas kapacitet att förstå, inkludera och stödja civilsamhället som en viktig del i samhällsutvecklingen

3.1.1 Minst 3 kommuner utvecklar och implementerar nya samverkansmodeller med civilsamhället vid projektets slut.

3.1.2 Minst 200 tjänstepersoner och beslutsfattare genomgår utbildning och/eller fortbildning om samverkan med civilsamhället.

3.2 Skapa strukturer för dialog och samverkan mellan det offentliga och civilsamhället som säkerställer att civilsamhällets insatser blir långsiktiga

3.2.1 Minst 2 nya samverkansplattformar (fysiska och digitala) etableras för kontinuerlig dialog mellan civilsamhälle och offentlig sektor.

3.2.2 Minst 70% av deltagande kommuner och organisationer ska uppge att samarbetet mellan det offentliga och civilsamhället har förbättrats enligt en utvärderingsenkät vid projektets slut.

3.3 Utveckla nya policyer och samverkansmodeller som formaliserar civilsamhällets roll i relation till offentlig sektor

3.3.1 Minst 100 politiker och beslutsfattare deltar i seminarier eller workshops för att öka förståelsen för civilsamhällets roll i lokal utveckling.

3.3.2 Minst 1 policyförslag eller riktlinje tas fram för att formalisera civilsamhällets roll i en långsiktig samverkan.

För att säkerställa att arbetet i projektet fortgår med ovan satta mål och indikatorer i åtanke ligger det ett stort ansvar på styrgruppen och i förlängningen projektledare. Aktiviteter kopplat till projektet ska alltid kopplas till uppsatta mål och indikatorer. För att säkerställa att arbetet genomförs på ett effektivt sätt blir projektets kontinuerliga utvärdering viktig att säkerställa.

Beskriv hur projektet ska utvärderas.

Utvärderingen ska säkerställa att projektets insatser är effektiva, att målen uppnås och att resultaten bidrar till långsiktig utveckling inom de deltagande organisationerna. Vi har valt en metod som inte bygger på att en extern utvärderare används, utan istället integreras utvärderingsarbetet i projektets genomförande med tydliga roller och ansvarsområden, som vi ska försöka beskriva i detta avsnitt.

Utvärderingen syftar till att :

1. Följa upp projektets måluppfyllelse - säkerställa att indikatorerna uppnås enligt plan.
2. Bidra till lärande och utveckling - identifiera framgångsfaktorer och förbättringsområden under projektets gång.
3. Stärka implementering och långsiktighet - säkerställa att projektets resultat leder till varaktiga förändringar i de deltagande organisationerna.
4. Återföra kunskap till projektets aktörer - skapa en iterativ process där resultat och insikter används för att justera och förbättra insatser under projektets gång.

För att uppnå utvärderingens syfte har vi valt att genomföra utvärderingen i en kombination av formativ och summativ utvärdering. Den formativa utvärderingen sker succesivt under projektets gång medan den summativa utvärderingen görs i slutet av projektet. Genom att kombinera dessa två metoder ser vi att vi både kan fånga upp avvikelser under projektets gång samt få ett tydligt dokument som beskriver projekts utveckling och förslag till implementering i ordinarie verksamhet.

Den formativa utvärderingen genomförs kvartalsvis och följer upp projektets framsteg i relation till uppsatta mål och indikatorer. Utvärderingarna kommer att bygga på årliga intervjuer eller enkäter med representanter från civilsamhället och offentliga aktörer, dokumentation från projektledning och styrgrupp rörande insatser och utmaningar samt utvärdering av styrgruppens arbete för att analysera de instinkter och åtgärder som vidtagits. Genom återkommande utvärdering ges projektet möjlighet att justera och förbättra aktiviteter löpande under projektet och träffsäkerheten för projektets genomförande ökar.

Projektet avslutas med en summativ utvärdering som genomförs under projektets sista sex månader. I den

summativa utvärderingen ska projektets övergripande effekt analyseras för att identifiera långsiktiga effekter efter projektets avslut samt ge rekommendationer för fortsatt arbete. Den summativa utvärderingens slutsatser ska bygga på kvantitativ uppföljning av indikatorer för att visa hur väl målen har uppnåtts, djupintervjuer med nyckelaktörer för att identifiera upplevd förändring och effekt samt en slutenkät till deltagande organisationer för att få en bild över hur projektets har påverkat civilsamhället och dess arbete.

Redan i projektets uppstart är det viktigt att avsätta resurser och dela ut ansvar för utvärderingen så att resultatet kan återföras på ett korrekt sätt. Då vi valt att inte ta in en extern utvärderare så har vi försökt att göra en grov fördelning av arbetsuppgifter och ansvar kopplat till de resurser som finns i projektet. Vi är väl medvetna om att resurserna kan omfördelas under projektets gång, men vi vill med detta visa att det finns en grundtanke om hur resurser ska tillsättas i projektet för utvärdering.

Projektledaren ansvarar för att samordna och genomföra utvärderingsmoment, sammanställa resultat och analysera data. För detta avsätts cirka 10% av projektledarens tjänst.

Styrgruppen fungerar som referensgrupp för utvärderingen och ger återkoppling på insamlade data. Detta sker återkommande och utvärdering är en stående punkt på styrgruppens dagordning.

Deltagande organisationer, kommuner och Region Västerbotten deltar genom intervjuer, enkäter och workshops kopplat till utvärderingen.

Vi har aktivt valt att använda oss av en formativ utvärderingsmetod för att på ett tydligt och strukturerat sätt kunna återkoppla tillbaka till projektet så att det, under projektens gång, kan använda ett utvärderat resultat till att utveckla genomförandet av projektet. Genom att aktivt arbeta med en agil projektstyrning menar vi att vi ökar möjligheterna att justera insatser för att på ett bättre och effektivare sätt nå projektets uppsatta mål. En viktig del i den formativa utvärderingen är att identifiera framgångsfaktorer som visa på vad som fungerar bra och vilka insatser som ger bäst effekt. För att säkerställa att resultatet av den formativa utvärderingen kommer projektet till godo kommer vi att regelbundet redovisa utvärderingsresultat för styrgruppen, bjuda in projektets primära och sekundära målgrupp till workshops där lärdomar och rekommendationer kan spridas och använda resurser kopplat till projektets kommunikationsplan för att sprida rapporter och framsteg kopplat till projektet. Projektens slutresultat, som är en produkt av den summativa utvärderingen, kommer att presenteras på en slutkonferens eller avslutande seminarium där projektets resultat kommer att presenteras och diskuteras med relevanta aktörer.

Vi vill inte se utvärderingen av projektet enbart som ett sätt att analysera projektets resultat. Vi menar att utvärderingen också kan vara med och bidra till en långsiktig utveckling hos deltagande organisationer. Genom att involvera deltagarna i utvärderingsprocessen stärker vi deras förmåga att använda uppföljnings- och utvärderingsverktyg i sitt eget arbete. Utvärderingen kan också användas som grund för att utveckla långsiktiga policyförslag och strategier inom kommunerna och regionen. Vi ser också att de aktiviteter och arbetssätt som visar sig mest effektiva tidigt kan skalas upp och bli en del av ordinarie verksamhet i civilsamhället och offentlig sektor även under projektets gång. Till sist menar vi att genom att ge löpande återkoppling på samverkansinsatser bidrar utvärderingen till att skapa mer effektiva och långsiktiga partnerskap mellan civilsamhälle och kommuner som bygger på en ömsesidig känsla att det vi gör tillsammans gör vi för varandras bästa.

Beskriv vilka som är mottagare av projektets tänkta resultat.

För att säkerställa att projektets resultat får långsiktig effekt och spridning är det avgörande att identifiera

de huvudsakliga mottagarna av insatserna. Projektet syftar till att stärka civilsamhällets roll i samhället genom att skapa bättre samverkan mellan olika samhällssektorer, utveckla hållbara affärsmodeller inom social ekonomi och förbättra strukturer inom offentlig sektor för att långsiktigt stärka civilsamhällets insatser. Därför riktas projektets resultat till flera nyckelaktörer som på olika sätt kan ta till sig, implementera och vidareutveckla insikterna och metoderna.

En av de främsta mottagarna av projektets resultat är civilsamhällets organisationer och föreningar, eftersom de står i centrum för projektets aktiviteter. Genom projektet får civilsamhället tillgång till verktyg, metoder och strategier som stärker deras förmåga att påverka och delta i samhällsutvecklingen. Med hjälp av nya samverkansmodeller, plattformar och kapacitetshöjande insatser kan föreningar utveckla sin verksamhet och bli mer långsiktigt hållbara. Resultaten bidrar även till att stärka civilsamhällets ekonomiska stabilitet genom social ekonomi, där föreningar kan utveckla nya affärsmodeller och hitta nya möjligheter att finansiera sin verksamhet genom exempelvis projektverksamhet. Ett annat viktigt resultat är de förbättrade strategierna för medlemsrekrytering och kommunikation, vilket gör det lättare för föreningar att nå ut till nya målgrupper och öka engagemanget i samhället, vilket i sin tur kan leda till att fler väljer att stanna kvar på orten.

Utöver civilsamhället är även kommuner och regionala offentliga aktörer centrala mottagare av projektets resultat. Kommuner och regioner spelar en nyckelroll i hur civilsamhället inkluderas i samhällsplaneringen, och genom projektet får de tillgång till konkreta modeller och verktyg för att utveckla sitt samarbete med det civila samhället. De samverkansmodeller och policyförslag som tas fram inom projektet ger kommuner och regioner möjlighet att stärka sina relationer med civilsamhället på ett strategiskt och långsiktigt sätt. Genom att delta i utbildningar och seminarier får tjänstepersoner och beslutsfattare bättre förståelse för civilsamhällets potential och behov, vilket kan leda till mer inkluderande och hållbara utvecklingsstrategier. Ett annat viktigt resultat är de riktlinjer och verktyg som hjälper kommuner att utvärdera och förbättra sin samverkan med civilsamhället.

Även politiker och beslutsfattare på kommunal och regional nivå är mottagare av projektets resultat. Genom att ta del av de policyförslag och analyser som utvecklas inom projektet får beslutsfattare ett bättre underlag för att formulera strategier som stärker civilsamhällets roll i samhället. De riktlinjer och samverkansmodeller som tas fram kan användas som grund för att utveckla nya styrdokument och satsningar som gynnar civilsamhällets utveckling. Vidare ger projektet möjlighet för politiker att delta i dialoger och samverkansforum där de får en djupare förståelse för civilsamhällets utmaningar och potential. Genom att integrera projektets resultat i den politiska planeringen kan beslutsfattare bidra till mer långsiktiga och hållbara lösningar för civilsamhällets delaktighet i samhällsutvecklingen.

Civilsamhällets paraplyorganisationer, nätverk och stödorganisationer är också en viktig mottagargrupp, eftersom de har en central roll i att sprida projektets resultat till sina medlemsorganisationer och i förlängningen också implementera projektets resultat. Genom att använda de metoder och verktyg som utvecklas i projektet kan dessa organisationer fortsätta att stödja civilsamhället genom att bygga starkare och mer hållbara verksamheter. Projektets policyförslag och samverkansmodeller kan även användas som underlag för opinionsbildning och politisk påverkan, vilket gör att resultaten kan få genomslag på en bredare nivå.

Slutligen är projektets deltagare och målgrupper inom lokalsamhället viktiga mottagare av resultaten. Genom att stärka civilsamhällets organisationer och skapa bättre strukturer för samverkan mellan föreningar, offentlig sektor och näringsliv får individer inom lokalsamhället ökade möjligheter att delta i

och påverka sin närmiljö. Projektets insatser inom social ekonomi kan bidra till att skapa fler sysselsättningsmöjligheter och alternativa vägar in på arbetsmarknaden. Genom att föreningar utvecklar bättre strategier för medlemsrekrytering och inkludering kan fler människor få möjlighet att engagera sig i civilsamhället och delta i aktiviteter som bidrar till ökad social sammanhållning och demokratisk delaktighet. I förlängningen ser vi att dessa insatser kan vara viktiga för att öka utbudet av kompetens i små kommuner.

Vi ser alltså att projektets resultat tas emot av bland andra civilsamhället, offentlig sektor och beslutsfattare. För att säkerställa att resultatet används hållbart och inkluderande ser vi det som av största vikt att genomföra och presentera projektet som ett initiativ som bidrar till jämställdhet, jämlikhet, icke-diskriminering, tillgänglighet och demokratisk utveckling.

Civilsamhällets organisationer stärks genom nya samverkansmodeller och kapacitetsbyggande insatser. För att främja jämställdhet och jämlikhet behöver de säkerställa att deras verksamheter är öppna för alla och att makt och resurser fördelas rättvist. Genom att använda projektets resultat för att nå fler kvinnor, unga och underrepresenterade grupper kan organisationerna bidra till en mer inkluderande samhällsutveckling. Tillgänglighet är en viktig aspekt, vilket innebär att möten, digitala plattformar och kommunikation ska vara utformade så att personer med funktionsvariationer har lika stor möjlighet att delta.

Kommuner och regionala aktörer kan använda projektets policyförslag och samverkansmodeller för att skapa mer jämlika och inkluderande offentliga tjänster. Det är avgörande att de arbetar med intersektionella perspektiv så att olika grupper får samma möjlighet att delta i samverkansprocesser och beslutsfattande. Genom att integrera civilsamhället i strategiska utvecklingsplaner stärks demokratin och medborgardelaktigheten. För att projektets resultat ska vara tillgängliga behöver projektets parter säkerställa att lokaler, digitala resurser och kommunikationsvägar är anpassade för personer med olika behov.

Projektets fokus på samverkan bidrar till en mer demokratisk samhällsutveckling där fler grupper får inflytande. Genom att skapa öppna beslutsprocesser och transparenta samverkansstrukturer säkerställs att civilsamhället kan påverka samhällsutvecklingen på lika villkor. Offentlig sektor kan använda projektets resultat för att förbättra dialogen med civilsamhället och inkludera fler röster i policyutveckling. Civilsamhällets olika stödstrukturer görs också mer tillgängliga genom projektet. Därför är det viktigt att stödjande organisationer involveras och kan ta med sig projektets resultat efter projektets slut.

Metod och tillvägagångssätt

Beskriv de metoder eller tillvägagångssätt som projektet kommer att använda för att lösa det problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering, samt möta de projektmål som ni formulerat i avsnittet Projektmål.

För att genomföra projektet på ett effektivt sätt och uppnå de uppsatta målen används en kombination av evidensbaserade metoder och beprövade arbetssätt. Dessa metoder har stöd i forskning, utredningar och tidigare erfarenheter inom civilsamhällets utveckling och offentlig samverkan.

Projektet har tagit inspiration från Quadruple Helix-modellen, en samverkansmetodik där civilsamhälle, offentlig sektor, näringsliv och akademi samverkar för att skapa hållbara lösningar. Genom denna modell har vi sett andra långsiktiga nätverk och strukturer som stärker civilsamhällets roll i samhällsutvecklingen byggas. Metoden används framgångsrikt i både nationella och internationella projekt för att främja

innovation och social hållbarhet. I vårt projekt ser vi att metoden kan hjälpa oss att etablera regionala och lokala nätverk, där representanter från olika sektorer deltar i dialog och samverkan kring civilsamhällets utveckling syfte att uppnå projektets mål. Offentlig sektor bidrar med policyutveckling och stödstrukturer, näringslivet tillför resurser och affärskompetens, civilsamhället representerar medborgarnas perspektiv och akademien bidrar med forskning och analys.

För att stärka civilsamhället som samhällsaktör och skapa långsiktigt hållbara samverkansstrukturer är Community Organizing ett centralt ramverk i projektet. Ramverket fokuserar på att mobilisera och stärka lokala aktörer genom att bygga relationer, identifiera gemensamma intressen och skapa strukturer för kollektivt handlande. I projektet används särskilt metoden Weaving Trust från ramverket. Weaving Trust betonar vikten av att skapa och stärka förtroendebaserade relationer mellan aktörer i civilsamhället, offentlig sektor, näringsliv och akademi. Studieförbundet Bilda har framgångsrikt arbetat med ramverket i andra liknande processer vilket vi tar med oss in i projektet. Förtroende är en grundförutsättning för hållbar samverkan och långsiktigt engagemang, och genom att arbeta med Weaving Trust kan projektet säkerställa att samverkan bygger på tillit, transparens och gemensamma mål. I praktiken innebär detta att projektet integrerar relationella metoder och dialogprocesser i samtliga insatser, från nätverksbyggande till policyutveckling. Genom att aktivt arbeta med tillitsskapande processer säkerställs att projektets resultat blir långsiktigt förankrade och att civilsamhället får stärkt inflytande i samhällsutvecklingen.

För att stärka civilsamhällets kapacitet tillämpas empowerment-metoden, där kunskapsöverföring, strategisk utveckling och ledarskapsstöd ger det civila samhället verktyg för att bli mer självständigt och långsiktigt hållbart. Denna metod är central för att säkerställa att civilsamhällets organisationer inte bara blir mottagare av stöd utan själva aktiva aktörer i utvecklingen av gles- och landsbygdsområden.

För att säkerställa att civilsamhället får en tydligare roll i offentlig planering och samhällsstyrning inspireras vi av Co-Governance Approach, en metod där civilsamhället och offentlig sektor utvecklar gemensamma samverkansmodeller och beslutsprocesser. Genom att implementera policyförslag och riktlinjer för hur civilsamhället kan inkluderas i kommunala och regionala utvecklingsplaner säkerställs att projektets resultat får en långsiktig påverkan.

Alla dessa metoder är kopplade till principerna om jämställdhet, jämlikhet, icke-diskriminering, tillgänglighet och demokrati. Genom att aktivt arbeta med inkluderande processer säkerställs att alla grupper i samhället ges möjlighet att delta och påverka. Samverkansplattformar och digitala verktyg utvecklas med ett tillgänglighetsperspektiv, vilket innebär att personer med funktionsvariationer och andra grupper med särskilda behov kan delta på lika villkor.

Utöver tydliga metoder kommer vi också att använda oss av folkbildningens beprövade metoder för att skapa delaktighet, bildning och engagemang tillsammans med andra. Som folkbildande aktör har studieförbundet Bilda, självt och i samverkan med andra, i över 75 år varit en del av civilsamhället och dess utveckling. I detta projekt lyfter vi in vår erfarenhet och kunskap för att uppnå projektets syfte och mål.

Beskriv de huvudsakliga aktiviteter som projektet ska genomföra och hur dessa förväntas bidra till att uppfylla projektets angivna mål.

För att genomföra projektet på ett effektivt sätt kommer vi att utforma aktiviteterna utifrån de identifierade målen och indikatorerna. Aktiviteterna ska vara praktiska, strategiskt relevanta och bidra till hållbara strukturer efter projektets slut. I detta kapitel presenterar vi de övergripande aktiviteterna som vi tänker behöver göras för att uppnå de mål som är satta för projektet. Det är dock viktigt att påpeka att

projektet valt en utvärderingsmodell som uppmuntrar till agila arbetssätt vilket innebär att aktiviteter kan förändras under projekttidens gång.

Kopplat till projektets första delmål, "Stärka civilsamhället som samhällsaktör för att färre människor ska flytta från gles- och landsbygd" ser vi ett antal huvudaktiviteter som syftar till att skapa nya samverkansstrukturer, bygga strukturer som ökar civilsamhällets kapacitet och hitta nya sätt för civilsamhället att hitta målgrupper. Relaterat till att skapa nya samverkansstrukturer ser vi aktiviteter som att etablera och utveckla nätverk mellan civilsamhället, offentlig sektor och näringsliv genom att anordna regionala och lokala nätverksträffar där civilsamhälle, kommuner och näringsliv samlas för att identifiera gemensamma utmaningar och lösningar och upprätta lokala utvecklingsnätverk i samverkan med kommuner och föreningar. Vidare ser vi aktiviteter där plattformar för att öka civilsamhällets samverkan skapas. Kopplat till denna aktivitet ser vi aktiviteter som att kartlägga befintliga digitala verktyg och anpassa eller utveckla nya lösningar för samverkan, etablera eller förbättra digitala och fysiska plattformar eller resurser som underlättar dialog och samarbete mellan civilsamhället och offentliga aktörer och genomföra utbildningar för föreningar i digital samverkan och kommunikation. För att stärka civilsamhället och säkerställa att civilsamhället inkluderas i långsiktiga strategiska utvecklingsinsatser ser vi också aktiviteter som främjar kommuners arbete med civilsamhället genom utveckling av policy och handlingsplaner. För att uppnå detta ser vi att insatser som att initiera dialoger med kommunledningar om hur civilsamhället kan integreras i lokala utvecklingsstrategier samt arbeta fram fungerande samverkansmodeller som är väl förankrade i civilsamhället som viktiga aktivitet. I syfte att skapa strukturer för att stärka civilsamhällets kapacitet ser vi aktiviteter som kompetensutveckling inom föreningsutveckling genom workshops och utbildningar, men vi ser också aktiviteter som på ett strategiskt plan ger organisationer egna verktyg för utveckling. Det kan bland annat innebära individuellt stöd och rådgivning för en organisation. En annan viktig aktivitet är att koppla befintliga stödstrukturer till projektet och därmed också till civilsamhällets utveckling. För att implementera strukturen kommer vi också arbeta fram metoder för att sprida arbetssätt för organisationsutveckling. Ett tredje aktivitetsområde för att uppnå projektets första delmål är att arbeta fram strukturer för att nå fler och nya målgrupper. Här kommer vi tillhandahålla civilsamhället fortbildning i kopplat till föreningsutveckling, rekryteringsstrategier, inkludering utifrån jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering samt marknadsföring och kommunikation. Vi ser också aktiviteter där projektet initierar mötesplatser mellan civilsamhället och kommunen, men också mellan organisationer och medborgare.

För att uppnå ovan har projektet kopplat resurser till aktiviteterna i budgeten. Vi ser framförallt resurser kopplat till projektets verksamhetsutvecklare och kommunernas egna resurser som adekvata för att genomföra dessa aktiviteter.

Projektets andra delmål är "Stärka civilsamhället kopplat till den sociala ekonomin för att bygga en ny arbetsmarknad". Här ser vi aktiviteter som bygger föreningarnas kapacitet, skapa strukturella förutsättningar för en ny arbetsmarknad och etablerar nya samverkansmodeller mellan civilsamhället och det offentliga. Det första aktivitetsområdet som vi ser kopplat till detta delmål relaterar till att skapa strukturella förutsättningar för civilsamhället för att bidra till en social arbetsmarknad. Inom området ser vi aktiviteter där vi öppnar upp civilsamhällets ögon för möjligheten att via samverkan eller projekt skapa strukturer som via en ökad ekonomi och kunskap stärker civilsamhället. Exempel på aktiviteter är workshop, utbildning i att skriva och genomföra projekt och utvecklingsstrategier för att bli en bra arbetsgivare. Vi ser det också som en viktig punkt att sammankoppla civilsamhället med befintliga stödstrukturer. Ett andra aktivitetsområde kopplat till detta delmål är att etablera och förstärka samverkansmodeller kopplat till den sociala ekonomin. Vi ser här aktiviteter som kartlägger möjligheter till

nya områden som kan upphandlas av kommunen, kunskapshöjande insatser om modeller som kan gynna både kommuner och civilsamhälle, men också praktisk vägledning för kommuner om hur man kan använda sig av olika modeller för att hitta nya sätt att via affärsmässiga verktyg stödja civilsamhället. Aktiviteter inom detta område måste genomföras i nära samverkan mellan kommunen och civilsamhället så att inte felaktiga förväntningar uppstår.

För att uppnå ovan har projektet kopplat resurser till aktiviteterna i budgeten. Vi ser framförallt resurser kopplat till projektets verksamhetsutvecklare och kommunernas egna resurser som adekvata för att genomföra dessa aktiviteter.

För att säkerställa långsiktig samverkan mellan civilsamhället och offentlig sektor behöver vi aktiviteter som utvecklar och implementerar samverkansmodeller, stärker offentlig sektors kapacitet och skapar policyer och riktlinjer som förankrar civilsamhällets roll i samhällsutvecklingen. Dessa aktiviteter kopplar vi till projektets tredje delmål, "Stärka strukturer inom det offentliga samhället som verkar för att stärka civilsamhällets insatser"

Även dessa aktiviteter har vi delat in i underkategorier. Den första aktivitetskategorin kopplat till delmålet syftar till att stärka möjligheterna till samverkan. Vi kommer att implementera samverkansmodeller för att skapa möjlighet till långsiktiga modeller för samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället. Kopplat till detta ser vi också aktiviteter som stärker kompetensen hos det offentliga samhällets beslutsfattare och tjänstepersoner.

Den andra underkategorin av aktiviteter kopplat till delmålet handlar om att hitta strukturer för samverkan. Här ser vi en koppling till det första aktivitetsområdet inom detta delmål. Vi kommer att initiera aktiviteter som på en strategisk nivå uppmuntrar dialoger och samverkan mellan aktörer i syfte att stärka civilsamhället. Det kan ske genom medvetandegörande av och inbjudan till varandras mötesplatser, men också skapande av nya eller utvecklade mötesplatser för dialog och samverkan. Till detta vill vi också synliggöra hur samverkan uppfattas genom att återkommande under projektet mäta hur samverkansklimatet är och utvecklas genom enkäter och intervjuer. Aktiviteter som formaliserar samverkan mellan civilsamhället och det offentliga samhället kopplar vi till det tredje delmålet. En formaliserad samverkan som bygger på en ömsesidig kunskap och respekt för varandras verksamheter är en grund för att arbetet kan fortsätta efter projektets avslut. Kopplat till detta ser vi ovan nämnda seminarier och workshops för beslutsfattare och tjänstepersoner som en viktig aktivitet. Vidare ser vi också kompetensutveckling hos civilsamhället om dess möjligheter och begränsningar i samverkan med det offentliga som en nyttig aktivitet.

För att uppnå ovan har projektet kopplat resurser till aktiviteterna i budgeten. Vi ser framförallt resurser kopplat till projektets projektledning, styrgrupp, kommunernas egna resurser samt personella resurser från Region Västerbotten som adekvata för att genomföra dessa aktiviteter.

Vi har ovan lyft upp kända aktiviteter som vi har i relation till projektets uppsatta mål och indikatorer. Varje aktivitet som genomförs i projektet ska genomföras med projektets övergripande mål att stärka civilsamhället i syfte att bli en starkare samhällsaktör som ledstjärna. Aktiviteterna kommer utvärderas och analyseras under projektets gång och vara föremål för förändring och utveckling om vi ser att dom inte leder till den förändring som vi vill uppnå. Men det ligger i ett projekts natur att nya utmaningar och insikter förändrar inriktningar och aktiviteter. Under projektets gång kan stora utmaningar kopplat till strukturer och kompetens upptäckas. I projektets budget har vi därför kopplat speciella utvecklingsmedel till respektive medfinansiar i projektet i form av lokala tjänster. Dessa medel ska kunna användas av medfinansiar i syfte att utveckla civilsamhället eller sig själv i riktning mot projektets syfte. Varje

medfinansier har egna utmaningar som relaterar till dess verklighet. Det kan vara brist på kompetens, avsaknad av adekvata föreningsregister eller behov av extra fortbildning utifrån just ens egna förutsättningar. Vi tror inte att det finns en allmän lösning för alla att utveckla civilsamhället. Däremot kan vi lära av varandra och varandras kunskap och erfarenhet. I syfte att lyfta varje medfinansierars möjlighet att prestera så bra som möjligt i projektet har dessa medel avsatts och ses som en stor möjlighet i projektet i syfte att uppnå huvudmålet.

Beskriv de aktiviteter som behöver genomföras i projektets inledande fas för att starta upp och rigga projektet.

Vi är glada över det stora arbete som är gjort i förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" under hösten 2024. Förstudien har skapat en bra grund att stå på och besparat detta genomförandeprojekt mycket tid som nu inte behöver läggas på kartläggning och skapa grundläggande kontakter. I den enkät som skickades ut svarade cirka 90 föreningar och organisationer att man till någon grad är intresserad av att vara delaktig i ett genomförandeprojekt. Genom medfinansiering och ett aktivt deltagande i styrgruppen har vi också knutit till oss ett antal kommuner som är väl insatta i utmaningarna kring civilsamhället och alla ser möjligheter i att civilsamhället får en större roll.

Även om projektet har mycket förspänt behöver vi vidta ett antal inledande aktiviteter för att få projektet att komma igång. Vi måste rekrytera den personal som behövs för genomförandet och i projektets ledningsgrupp och styrgrupp förankra sättet vi vill arbeta med projektet under projekttiden. Vidare behöver vi initialt ta kontakt med projektets samtliga samverkansparter för att initiera dem i arbetet och upprätta ett gott kommunikationsklimat med syfte att uppnå målen i projektet som är relaterat till just den samverkansparten.

Parallellt med de strategiska besluten i samband med uppstarten av projektet är det viktigt att vi som projektägare sätter upp en tydlig administrativ resurs för att på ett effektivt sätt svara upp mot de krav som projektfinansieraren ställer på exempelvis redovisning, tidrapporter och annan återkoppling. I detta arbete är det också viktigt att en tydlig kommunikationsplan upprättas för projektet.

Efter att projektets medarbetare, strategiska planering och administrativa resurser finns på plats kan vi övergå till att mer i detalj planera de aktiviteter som ska genomföras i projektet. Ett initialt arbete blir att se över projektets angivna tidsramar och planerade aktiviteter och utifrån det planera och prioritera projektets resurser för att på ett effektivt sätt uppnå målen i projektet. I detta skede är det också viktigt att koppla utvärderande insatser för att underlätta utvärderingen av projektet och därmed skapa en effektiv metod för utvärderingen.

Under hela uppstarten av projektet är kontakten med civilsamhället viktig. Kommunikationsplanen ska ha ett tydligt fokus på hur vi når civilsamhället med de insatser som projektet vill göra. Det är också viktigt att initialt i projektet, men också under hela projektets gång, vara lyhörda mot civilsamhället och dess aktörer. Det är ändå för civilsamhället som vi genomför detta projekt i första hand.

Beskriv deltagarnas planerade väg genom projektet.

I projektet kommer vi inte arbeta med direkta deltagare. Projektet har två målgrupper. Dessa är civilsamhället och det offentliga samhället, båda beskrivna i tidigare avsnitt i denna ansökan. I ett försök att tydliggöra projektets metod och tillvägagångssätt har vi nedan beskrivit en tänkt väg genom projektet för en aktör från civilsamhället och för en aktör kopplat till den offentliga sektorn. Det är dock viktigt att påpeka att varje förening och organisation och varje kommun och region, har sina egna utmaningar och

behov. Därför kommer varje väg genom projektets olika möjligheter och erbjudanden så olika ut. Den kommer att vara anpassad för att kunna möta de utmaningar som finns i den kontext man befinner sig i.

En aktör inom civilsamhället som deltar i projektet går igenom en process där organisationens kapacitet stärks, samverkan med andra aktörer utvecklas och konkreta verktyg och metoder implementeras för att bidra till långsiktig samhällsutveckling. Så här kan en tänkt väg genom projektet se ut:

1. Inträde i projektet - kartläggning och behovsanalys

En civilsamhällesaktör får kännedom om projektet genom nätverk, samverkansplattformar eller kommunens initiativ. Vid intresse anmäler de sig till projektet och deltar i en inledande kartläggning alternativt nätverk, där deras behov, utmaningar och utvecklingsmöjligheter identifieras. På så vis får organisationen stöd i att identifiera hur de kan stärka sin roll i samhället, vilka samverkansmöjligheter som finns och hur de kan bidra till social ekonomi och arbetsmarknadsutveckling. Denna kartläggning kan ske i grupp eller enskilt.

2. Kompetensutveckling och nätverksbyggande

Efter kartläggningen erbjuds organisationen att delta i utbildningar, workshops och erfarenhetsutbyten utifrån behov och ambitioner. Dessa kan omfatta ämnen såsom samverkan med offentlig sektor, socialt företagande, finansiering, digitalisering och tillitsskapande processer genom Weaving Trust. Parallellt erbjuds organisationen att delta i regionala och lokala nätverksträffar, där de får möjlighet att bygga relationer med andra civilsamhällesaktörer, kommuner och övriga aktörer. Genom dessa möten skapas nya samarbetsmöjligheter och organisationen blir en del av en större gemensam utvecklingsprocess.

3. Implementering av nya metoder och samverkan i praktiken

Baserat på de insikter som organisationen fått genom utbildningar och nätverk samt utifrån organisationens egna mål och ambitioner, börjar de testa och anpassa nya arbetssätt. De kan exempelvis delta i en pilotstudie kring offentlig upphandling, där de får stöd i att utveckla affärsmodeller för att leverera tjänster till kommunen. Andra kan fokusera på att bygga strukturer för att stärka sin verksamhet och nå fler deltagare, exempelvis genom att utveckla kommunikationsstrategier, plattformar eller medlemsrekryteringsmodeller. Organisationen kan få praktiskt stöd i att utveckla affärsmodeller eller projekt inom social ekonomi, vilket gör det möjligt att skapa nya arbetstillfällen och finansieringsmöjligheter.

4. Fördjupad samverkan och påverkan i samhällsutvecklingen

Efter att ha etablerat nya arbetssätt och samarbeten erbjuds organisationen att delta i långsiktiga samverkansforum och policyutvecklingsprocesser. Genom Co-Governance Approach blir organisationen en aktiv part i utvecklingen av lokala och regionala strategier. Detta kan innebära att de bidrar till att ta fram policyförslag, deltar i kommunala samverkansråd eller ingår i långsiktiga samarbetsavtal med offentlig sektor. Genom dessa insatser stärker civilsamhällesaktören sin röst i samhällsutvecklingen och säkerställer att deras arbete får strukturellt genomslag.

5. Avslut och långsiktig hållbarhet

I projektets slutfas sammanställs lärdomar och resultat, och organisationen får stöd i hur de kan fortsätta arbeta med de nya metoderna och samverkansformerna efter projektets slut. Genom dokumentation av goda exempel och spridning av framgångsrika arbetssätt säkerställs att organisationens utveckling blir hållbar och kan fortsätta växa. De blir en del av ett bestående nätverk och samverkansstruktur, vilket gör att de kan fortsätta utvecklas och påverka samhällsutvecklingen även efter projektets formella avslut.

I förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" gjordes en kartläggning av civilsamhället. I kartläggningen erbjöds aktörer från civilsamhället att själva kategorisera sig utifrån sina egna ambitioner och möjligheter. 25% av organisationerna kategoriserade sig som organisationer som behöver grundläggande stöd för att stärka sin organisation genom styrelseutbildningar och strukturella utvecklingsinsatser. 25% av organisationerna identifierade sig som välutvecklade och redo att gå in i nya projekt och affärsmöjligheter, men stöd i dessa processer behövdes. Resterande 50% menade att ens egna organisation behöver stöd i föreningsutveckling och hur man kan utveckla sin förening mot nya målgrupper. Varje organisations väg genom projektet avspeglas såklart i vilken av dessa kategorier man ser sig själv som organisation och vilka mål och ambitioner man har.

För en offentlig aktör som arbetar med att ta fram strategier och hållbara lösningar för att stärka civilsamhället innebär projektet en process där kunskap byggs upp, samverkan utvecklas och nya arbetssätt implementeras i den ordinarie verksamheten. Nedan beskrivs en typisk väg genom projektet från start till avslut.

1. Inträde i projektet - identifiering av behov och strategiska utmaningar

I projektet har vi redan vid start etablerat kontakt med ett antal kommuner och Region Västerbotten som är med i projektets styrgrupp och medfinansierar projektet. Genom dialoger och analyser identifieras initialt kommunernas och regionens förbättringsområden, såsom hur kommunen och regionen kan arbeta mer strategiskt med social ekonomi, stärka sin roll i samverkan med civilsamhället eller utveckla mer inkluderande policyer och riktlinjer.

2. Kunskapsuppbyggnad och strategisk kapacitetsutveckling

Efter kartläggningen deltar aktören i en utbildningsserie och erfarenhetsutbyten, där de får verktyg och kunskap för att utveckla sin samverkan med civilsamhället. Utbildningarna fokuserar på Co-Governance Approach och Weaving Trust, där aktören lär sig hur tillitsbaserad samverkan och delat beslutsfattande kan stärka civilsamhällets roll i samhällsutvecklingen. Parallellt deltar aktören i regionala nätverksträffar, där de kan dela erfarenheter och få inspiration från andra kommuner och offentliga aktörer.

3. Strategisk utveckling och implementering av nya arbetssätt

Baserat på insikterna från utbildningar och nätverk börjar aktören att utveckla och testa nya modeller för samverkan. Detta kan innebära att de arbetar fram:

En handlingsplan för samverkan med civilsamhället, där tydliga strukturer och riktlinjer tas fram.

Policyförslag för offentlig upphandling från civilsamhällesorganisationer, för att främja social ekonomi.

Etablering av formella samverkansstrukturer, exempelvis råd eller forum där civilsamhället får en tydligare röst i beslutsprocesser.

Under denna fas får aktören stöd genom rådgivning och workshops för att säkerställa att de nya strategierna är hållbara och förankrade i både civilsamhället och den egna organisationen.

4. Långsiktig implementering och policyförändring

Efter att ha utvecklat och testat nya strategier påbörjar aktören arbetet med att integrera dessa i den ordinarie verksamheten. Genom att skapa styrdokument, politiska beslut och långsiktiga samverkansavtal säkerställs att resultaten av projektet blir en del av kommunens eller regionens fortsatta arbete. Vid denna fas utvärderas också effekten av de insatser som genomförts, och justeringar görs vid behov.

5. Spridning, kunskapsöverföring och samverkan efter projektet

Mot slutet av projektet arbetar aktören med att sprida goda exempel och lärdomar internt i organisationen

och externt till andra kommuner, regioner och nationella myndigheter. Detta kan ske genom deltagande i konferenser, samverkan med andra aktörer och dokumentation av framgångsrika modeller och arbetssätt. Genom att skapa plattformar för fortsatt dialog och utveckling säkerställs att projektets resultat får långsiktig effekt och kan användas som inspiration för fler offentliga aktörer.

Beskriv hur ni säkerställer att projektet kommer att nå planerat antal deltagare och vilka åtgärder som kommer vidtas om svårigheter uppstår kopplat till detta.

Om ni avser att arbeta transnationellt i projektet, beskriv hur det arbetet ska genomföras.

Projektet har inte för avsikt att aktivt arbeta transnationellt. Däremot ser vi att kunskapsinhämtning, inspiration och erfarenheter från andra länder och kulturer kan vara intressant för projektet och dess utveckling. Vi ser möjligheter att använda oss av digitala erfarenhetsutbyten med andra organisationer inom EU som arbetar med liknande frågor. Vi har dock inte kopplat någon ekonomisk post mot detta utbyte.

Kapacitet och kompetens

Beskriv hur ni säkerställer att det finns personal i projektet vid projektstart och vilka åtgärder som kommer vidtas om det uppstår svårigheter kopplat till detta.

Att säkerställa att rätt personal finns på plats vid projektstart är en avgörande faktor för att lyckas, särskilt i en tid då kompetensbrist är en utmaning inom flera områden. Vi som projektägare är medvetna om att rekrytering kan vara tidskrävande och att det kan uppstå svårigheter i att hitta personer med exakt den kompetens vi söker. Samtidigt ser vi en styrka i att vi redan har viss relevant kompetens i vår ordinarie verksamhet, vilket ger oss en stabil grund att bygga vidare på.

För att hantera utmaningen vid projektstart planerar vi att kombinera interna resurser med en rekryteringsprocess som är flexibel och strategisk. Vi kommer att identifiera vilka delar av vår befintliga organisation som kan bidra med kompetens, samtidigt som vi noggrant kartlägger vilka nyckelroller som behöver rekryteras externt.

Vi är också medvetna om att de metoder och tillvägagångssätt vi har valt - såsom Weaving Trust, Community Organizing, Co-Governance och social ekonomi - kräver en djup förståelse för relationsbyggande, samskapande och strategisk samverkan. Om vi stöter på svårigheter kopplade till metodanvändning eller implementering kommer vi att prioritera kompetensutveckling och lärande i projektets inledningsfas. Detta kan innebära riktade utbildningsinsatser för projektgruppen, erfarenhetsutbyten med andra aktörer eller att vi tillfälligt tar in extern expertis för att säkerställa att vi kan arbeta metodtroget.

Vi vill också vara ödmjuka inför att lokala och organisatoriska förutsättningar kan förändras, och att vi därför behöver vara anpassningsbara i vårt arbetssätt. Om vi ser att någon av metoderna eller tillvägagångssätten visar sig vara svåra att implementera i sin ursprungliga form, kommer vi att ha en strukturerad dialog inom styrgruppen och med våra samarbetspartners för att identifiera lösningar som fungerar i praktiken utan att kompromissa med projektets mål.

Slutligen ser vi vikten av att bygga en stark projektkultur där vi uppmuntrar till reflektion och lärande. Genom att tidigt skapa strukturer för uppföljning och intern dialog säkerställer vi att vi kan hantera

utmaningar proaktivt, snarare än reaktivt. Vi ser också detta som en möjlighet att stärka vår egen organisation - genom att arbeta strategiskt med kompetensutveckling i projektet kan vi på sikt bidra till att minska kompetensbristen inom området, både för vår egen verksamhet och för andra aktörer som vill arbeta med liknande frågor i framtiden.

Beskriv vilka kompetenser som krävs för att arbeta med vald metod och tillvägagångssätt.

För att säkerställa att projektet genomförs effektivt och att de valda metoderna och tillvägagångssätten får önskad effekt behöver resurserna som finns i projektet ha rätt kompetens och verktyg. Projektet har resurssatt vissa delar i budgeten med fast personal. Det finns dock stora möjligheter att komplettera den fasta personalen med kompletterande resurser för att uppnå ett så effektivt genomförande som möjligt. Vi har i detta avsnitt valt att inte koppla enskilda kompetenser till enskilda individer eller resurser utan har på ett mer övergripande plan resonerat kring den kompetens som kan behövas för att stärka projektets genomförande.

I projektet kommer det finnas kompetens som arbetar i direkt kontakt med civilsamhället i syfte att stärka detsamma.

För att resurserna ska kunna stärka deltagarna i civilsamhället ser vi att det behövs kompetens inom följande områden:

- Kompetens inom social ekonomi och civilsamhällesdrivet företagande

En av projektets centrala delar är att stärka civilsamhällets roll inom den sociala ekonomin, vilket kräver resurser med fördjupad kunskap om socialt företagande, kooperativa affärsmodeller och upphandlingsmöjligheter inom offentlig sektor.

- Kompetens inom facilitering och kapacitetsbyggande av civilsamhällesorganisationer

En viktig metod i projektet är att stärka civilsamhällets organisatoriska kapacitet, vilket kräver resurser med rätt verktyg för att stötta föreningar i frågor som rör organisationsutveckling, ledarskap och strategisk planering.

- Samverkan och utveckling av strategier och hållbara lösningar

Projektet har som mål att arbeta fram strategier och utvecklingsplaner för att civilsamhället ska vara en fungerande aktör i samverkan med det offentliga. Därför krävs resurser som är väl insatta i kommunala och regionala arbetssätt och hur dessa kan kombineras med civilsamhällets sätt att arbeta.

- Projektledning, administration och utvärdering

För att projektet ska fungera måste en väl förankrad och erfaren projektledning finnas på plats. Resurser för administrativ planering och utvärdering är också resurser som behövs för att projektet ska kunna genomföras på ett så effektivt sätt som möjligt.

I projektet kommer vi att kombinera personal som är anställd av projektägaren med personal som är anställd i kommun och på regionen. Vi ser denna uppdelning som en strategisk åtgärd för att säkerställa långsiktig implementering och samverkan mellan civilsamhälle och offentlig sektor. För att maximera effekten av dessa resurser och säkerställa att de används på ett sätt som stärker civilsamhället behövs även kompetensförsörjning och kunskapsutveckling kopplat till de valda metoderna Quadruple Helix, Community Organizing (Weaving Trust), Empowerment och Co-Governance Approach.

Vi ser att resurser som arbetar i projektet behöver en fördjupad förståelse för civilsamhällets roll och potential, särskilt i relation till social ekonomi och nya samverkansmodeller. För att säkerställa att det offentliga engagemang blir effektivt ser vi att de involverade tjänstepersonerna tidigt i projektet träffas för att skapa en gemensam bild över hur samverkan med civilsamhället, inklusive kunskap om social ekonomi, medskapande processer och möjligheter för offentlig upphandling från ideella aktörer kan se ut.

Genom att gemensamt stärka projektets resurser interna kapacitet för samverkan skapas bättre förutsättningar för att projektets resultat ska bli långsiktigt förankrade.

Eftersom Weaving Trust är en central metod i projektet, behöver offentliga resurser och projektets medarbetare utveckla färdigheter i relationsskapande och tillitsskapande processer. Detta kan ske genom praktisk utbildning i facilitering av dialog, konfliktlösning och medborgarengagemang, vilket är avgörande för att bygga hållbara samverkansstrukturer mellan offentlig sektor och civilsamhället. För att säkerställa att projektets resurser aktivt bidrar till en hållbar arbetsmarknad inom social ekonomi behövs även kunskap om affärsmodeller för socialt företagande, där projektets aktörer får en gemensam bild över samt en insikt i hur vi kan stödja och samverka för att skapa arbetstillfällen och lokal utveckling.

Vidare är Co-Governance Approach en viktig metod för att skapa långsiktiga policyförändringar och inkludera civilsamhället i kommunala och regionala beslutsprocesser. För att möjliggöra detta ska projektets resurser få praktisk utbildning i samskapande policyutveckling, där vi lär oss att integrera civilsamhällets perspektiv i kommunal och regional planering. Genom att utbilda projektets resurser i involverande beslutsfattande och intersektionella perspektiv, säkerställs att samverkan sker på ett jämlikt och inkluderande sätt.

Sammanfattningsvis behöver projektets resurserna kombineras med strategisk kompetensförsörjning inom civilsamhällessamverkan, social ekonomi, tillitsskapande processer och samskapande styrning. Genom att initialt i projektet investera i kunskapsutveckling hos projektets aktörerna ökar möjligheten att projektets metoder inte bara testas utan också implementeras långsiktigt i strategiska arbeten. På så sätt skapas en stabil grund för att stärka civilsamhället och utveckla hållbara lokalsamhällen.

Ekonomi - Finansiering

Kostnad per deltagare: 0 kr

Beskriv hur kostnaden per deltagare är motiverad utifrån presenterad problemformulering, projektmål samt metod och tillvägagångssätt.

Projektet har inga deltagare, men har såklart en ekonomi kopplat till sig. Totalt beräknas projektet omsätta cirka 18,5 miljoner på tre år, dvs cirka 6,2 miljoner per år. Projektet medfinansieras av medverkande kommuner och Region Västerbotten samt Bilda Nord som projektägare. Det totalt sökta stödet från ESF är lite drygt åtta miljoner eller cirka 2,8 miljoner per år.

Utifrån projektets breda förankring och projektets samverkansparter ser vi stora möjligheter att uppnå projektets huvudmål, det vill säga en strukturell metod för stöd till civilsamhället i syfte att skapa en bättre kompetensförsörjning. Vi är glada över att våra samverkansparter har gått in med medfinansiering vilket tyder på både en delad syn av projektets problembakgrund och en enad syn att nya sätt att möta utmaningar med kompetensförsörjning i mindre kommuner är välkommet.

Vi menar att kostnaden för projektet är rimlig, men framförallt ser vi en stor möjlighet att inom projektet föra samman de resurser som på olika håll arbetar för utveckling av civilsamhället med målet att ha en fungerande och implementerbar struktur i ordinarie verksamhet efter att projektet genomförts. Vi menar att de resurser som tillförs projektet behövs under projekttiden och att verksamheten kan implementeras efter projektets slut genom omprioriteringar och användandet av framtagna strukturer under projekttiden.

Beskriv eventuella åtgärder om projektet får svårigheter att nå planerad medfinansiering.

Av projektets totala budget på cirka 18,7 miljoner kronor medfinansierar vi projektet med cirka 10 miljoner. Studieförbundet Bilda är som projektägare den största medfinansiären med cirka 3.5 miljoner. De övriga cirka 6,7 miljonerna i medfinansiering söks dels via medel från Region Västerbotten samt medfinansiering via tjänster från projektets samverkansparter.

Bilda har säkrat upp sin del av medfinansiering av projektet och ser inte den delen av medfinansieringen som något problem.

I samband med inlämning av denna ansökan lämnas också ansökan om kontant medfinansiering till Region Västerbotten in. Enligt uppgifter från regionen beslutats om denna ansökan i slutet av maj. Vid positivt besked om den ansökan ses inte heller denna del av medfinansieringen som något problem.

Medverkande samverkansparter medfinansierar i form av egenfinansiering av den tjänstegrad som anges i budget. Vi ser inte att någon samverkanspart har svårigheter att hitta och finansiera den storlek av tjänst som angivits i budget.

För att säkerställa att samverkan och medfinansiering i projektet fortgår som beskrivet i denna ansökan kommer avtal mellan projektägare och samverkanspart upprättas. I avtalet ska respektive parts ansvar redas ut samt vad som förväntas av respektive part. Vi ser att avtalet blir en garanti för att samarbetet ingås med rätt intentioner och genomförs med ett tydligt mandat enligt projektansökan. Detta blir också en del i att säkerställa angiven medfinansiering.

Även om vi inte kan garantera att alla utmaningar som kan uppstå i ett samarbete kan undvikas i och med ovan listade åtgärder tror vi att vi tagit höjd för att säkra den i budgeten angivna medfinansieringen.

Har annan finansiering i form av offentligt stöd/EU-stöd, utöver det som redovisas i ansökan, mottagits eller kommer att mottas för detta projekts ansökta kostnader? Om Ja, vänligen specificera nedan?

Nej

Ekonomi - Övrigt

Har stödmottagarna (stödsökande och eventuella samverkansparterna) i detta projekt, vilken/vilka bedriver ekonomisk verksamhet, mottagit statsstöd i enlighet med artiklarna 107-109 i EUF-fördraget eller stöd av mindre betydelse under innevarande och de två närmast förekommande beskattningsåren?

Nej

Beskriv kortfattat era rutiner kring redovisning och rapportering av ert projekt.

Studieförbundet Bilda Nord arbetar idag med flera både nationella och regionala projekt. Bilda har en väl riggad projektorganisation med administrativa system och personal som kan hantera större projekt. Alla projekt särredovisas och har egen dokumentation. Som studieförbund finns en stabil ekonomisk bas vilket gör att alla grundläggande resurser för att driva verksamhet finns på plats.

Som en del i rutinen för att säkerställa att endast kostnader som avser projektorganisationen tas upp i projektredovisningen kommer vi vid uppstart av projektet genomföra uppstartsmöte och introduktion med samtliga projektmedarbetare. Vi kommer att gå igenom villkor och anvisningar, samt sätta rutiner för

redovisning av och avstämning i projektet. Här har projektets administrativa personal en särskild betydelse.

Vidare så kommer budget specificeras internt för att tydliggöra och underlätta för vilka kostnader som projektet ska bära och hur dessa ska redovisas. Projektekonomi stäms av månadsvis för att säkerställa att bokföring och rapportering sker på korrekt sätt under hela projektet. Detta ansvarar projektledaren tillsammans med projektadministratören för. Därtill genomför Bilda Nords auktoriserade och förtroendevalda revisorer årlig granskning av verksamheten inklusive projekt.

Bilda Nord har tydliga och kvalitetssäkrade system och rutiner för fakturahantering, lönehantering och ersättning för utlägg. Projektet kommer att följa dessa rutiner för att säkerställa att redovisade utbetalningar verkligen är betalda vid ansökningstillfället av ersättning från ESF.

Projektet redovisar inte tid från deltagare. Vad gäller rapportering av arbetad tid för personal upprättas avtal och/eller intern personalplanering, samt lönefördelning på projektets resultatenhet. Varje roll i projektet åtföljs av en uppdragsbeskrivning, och projektledare tillsammans med administratör ansvarar för månatliga avstämningar med samtliga anställda i projektet för att säkerställa att arbetstiden redovisas korrekt. I samband med varje påbörjad anställning kommer också den anställde få en tydlig genomgång vad personen ska redovisa och hur den redovisningen går till. Detta för att säkerställa att korrekt tidsrapportering sker till ESF.

Bilda Nord ingår i Bildas nationella system för fakturahantering som har ett kvalitetssäkrat system och en flerstegsprocess som minimerar risker för fel. Vid fakturamottagande görs grundläggande kontroll av fakturans giltighet. Sedan sker kontering, sakgranskning och attestering av minst två olika medarbetare i enlighet med Bildas rutiner för ekonomihantering.

Kostnader konteras på projektet separata resultatenhet.

Beskriv vilken extern personal som krävs för genomföra projektet.

Projektet har inga planer på att använda extern personal i ordinarie verksamhet. Vi ser dock att det i samband med utbildningsinsatser, nätverk eller andra inspirationsinsatser kan vara aktuellt att ta in personer som föreläsare, inspiratörer eller liknande. I budget representerats denna kostnad under raden "Utrustning och material" under Direkta kostnader.

Beskriv hur ni kommer att konkurrensutsätta externa kostnader.

Studieförbundet Bilda Nord verkar inte under lagen om offentlig upphandling. Detta gör dock inte att vi som organisation arbetar med att på ett effektivt sätt hantera de medel som är under vårt förfogande. Vi arbetar så kostnadseffektivt som möjligt med samtliga inköp som vi har i vår organisation, samtliga projekt inkluderade.

Alla inköp som vid ett inköpstillefälle överskrider ett basbelopp konkurrensutsätter vi. Detta innebär att vi försöker få in minst tre olika offerter som vi tar ställning till. Offerterna bedöms sedan utifrån kompetens/kvalité, lämplighet och ekonomi. När ett inköp har konkurrensutsatts så rekommenderar projektledaren regionchefen för Bilda Nord vilket inköp som ska göras. Beslut för inköp tas av regionchef. Om regionchefen väljer annat alternativ än det som rekommenderats av projektledare ska detta motiveras skriftligt och bifogas projektdokumentationen.

I vissa fall kan inköp på över ett basbelopp undantas denna rutin. Exempel på detta kan vara när det inte

finns tillräckligt många aktörer som besitter kompetensen eller om det är platsspecifika utgifter som vi inte kan konkurrensutsätta. Undantagen ska dock vara tydligt motiverade för att undvika att det mest effektiva alternativet inte används.

Övriga samverkansparter i projektet förväntas hantera externa kostnader enligt lagar och regler som gäller för deras organisation.

Beskriv er ekonomiska förmåga.

Studieförbundet Bilda Nord har idag en årsomsättning på ca 20 mkr och ett balanserat kapital på ca 5 mkr. Beräknat likviditetsbehov för att hantera egenfinansiering och den fördröjning av utbetalning av medel som kan väntas har stämts av med regionekonom, administrativ chef och styrelse. Utifrån omständigheter ser vi inte frågan som problematisk.

Bilda Nord uppfyller också Bildas nationella nyckeltal om att kunna täcka personalkostnader i minst fyra månader om organisationens samtliga intäkter uteblir.

Beskriv vilken typ av intäkter som projektet kommer att generera.

Har moms inkluderats i de faktiska kostnaderna i budget?

(gäller ej projekt med 40%-modellen)

Ej aktuellt

Förankring

Beskriv hur projektansökan är förankrad hos stödsökande och hos övriga aktörer som medverkar i projektansökan.

I förarbetet med projektet har vi aktivt arbetat med att förankra projektets tilltänkta genomförande med relevanta aktörer. Arbetet har utgått från förstudien "Förstudie Arbetsmarknad, Civilsamhälle och Kommun" finansierad av ESF Övre Norrland genomförd av studieförbundet Sensus. Vi har i nära samverkan med Sensus satt oss in i arbetet och tagit vid arbetet där förstudien avslutat sitt arbete. Utifrån förstudiens medverkande aktörer och slutsatser har vi utökat medverkande aktörer i genomförandeprojektet. I förstudien lyfts utmaningen med att nå civilsamhället via en samlad organisation samt behovet av att förankra strategier också på en regional nivå.

Förstudien har arbetat med ett antal kommuner och i genomförandeprojektet har vi valt att fortsätta arbetet med kommuner då vi ser att dessa är viktiga för civilsamhällets utveckling. I detta projekt fungerar kommunerna i Skellefteå, Norsjö, Malå och Lycksele som samverkansparter, dvs de är så förankrade i projektet att de är med i projektets styrgrupp och medfinansierar projektets kostnader. Utifrån slutsatser i förstudien har vi också utvecklat samverkan med Region Västerbotten. Genom ett intensivt förankringsarbete har vi lyckats knyta Region Västerbotten till projektet genom att de deltar i styrgruppen samt medfinansierar projektet både med tjänst och med kontanta medel.

Vi har, som tidigare nämnts i ansökan, fört diskussion med bland andra Samforma för att identifiera vägar att nå civilsamhället. Vi kommer att fortsätta dessa diskussioner under projektets gång. Projektet ser också andra stödjande organisationer till civilsamhället som aktörer kopplat till projektet. I förstudien har ett antal projekt kartlagts och vissa har förstudien också talat med. Vi kommer att fortsätta detta

förankringsarbete för att på så vis lyfta upp civilsamhällets roll som utvecklare av kompetensförsörjningsfrågor. Vi ser viktiga samverkansaktörer som på olika sätt stödjer projektets intentioner i form av andra studieförbund, stödjande organisationer som idrottsförbund, Samforma, regionala och centrala organisationer som civilsamhället kan vara anslutna till, som viktiga organisationer att förankra projektet vidare i.

Beskriv hur projektets styrgrupp kommer att sättas samman. Beskriv hur styrgruppens aktörer är relevanta för att tillvarata projektets intressen och resultat.

För att säkerställa att projektet är väl förankrat på både lokal och regional nivå kommer en styrgrupp att inrättas, bestående av representanter från projektägaren och projektets samverkansparter, dvs kommunerna i Skellefteå, Norsjö, Malå och Lycksele samt Region Västerbotten. Styrgruppen ska ha en strategisk och rådgivande funktion, där den fungerar som en brygga mellan projektet och dess verksamheter. Genom att regelbundet följa upp projektets utveckling, identifiera utmaningar och diskutera lösningar skapas bättre förutsättningar för att projektets resultat ska kunna leva vidare även efter att projektperioden avslutats.

Styrgruppen leds av projektägaren. Arbetet i styrgruppen kommer att organiseras genom kvartalsvisa möten, där projektets status och framdrift analyseras och där viktiga strategiska vägval diskuteras. Mötena kommer att fokusera på att identifiera möjligheter och eventuella utmaningar kopplade till implementeringen av projektets metoder och samverkansmodeller. Vid behov kan även extra möten hållas för att hantera akuta frågor eller fördjupa specifika teman. För att skapa en mer långsiktig reflektion och strategisk utveckling planeras även årliga fördjupningsmöten, där styrgruppen kan arbeta mer ingående med hur projektets resultat kan integreras i ordinarie verksamheter och regionala strategier samt utvecklas utifrån projektets utvärdering.

Att Studieförbundet Bilda Nord är representerat i styrgruppen är avgörande för att säkerställa projektets kvalitet, strategiska riktning och långsiktiga genomförande. Som projektägare har Bilda Nord det övergripande ansvaret för att projektet genomförs enligt plan och att dess mål uppnås. Genom att aktivt delta i styrgruppen kan Bilda Nord säkerställa att projektets aktiviteter håller hög kvalitet, att metodvalen används på ett genomtänkt sätt och att samverkan mellan civilsamhälle och offentliga aktörer fungerar optimalt.

Bilda Nord har en unik roll som länk mellan civilsamhället och andra samhällsaktörer. Genom sitt breda nätverk och sin erfarenhet av folkbildning och samverkansprocesser kan Bilda Nord bidra med viktig kompetens om hur civilsamhället kan stärkas genom utbildning, kapacitetsutveckling och tillitsbaserat samarbete. Bildas deltagande i styrgruppen innebär att civilsamhällets perspektiv hela tiden finns närvarande i de strategiska diskussionerna, vilket är avgörande för att projektet ska leda till verklig förändring. Bilda Nord har som projektägare ansvar för projektets ekonomi, administration och rapportering, vilket gör det viktigt att vara involverad i de strategiska beslut som fattas i styrgruppen.

Kommunernas roll i styrgruppen är central, eftersom projektet direkt påverkar den lokala samhällsutvecklingen. Genom kommunernas medverkan säkerställs att projektets resultat kan kopplas till respektive kommuns långsiktiga planeringsarbete och stärka civilsamhällets roll i relation till kommunala verksamheter. Dessutom blir kommunerna en viktig part i att se till att samverkansmodeller och framtagna strukturer blir en del av det lokala arbetet. Eftersom kommunerna har insikt i lokala behov och utmaningar kan den också bidra till att anpassa projektets insatser så att de blir så relevanta och effektiva som möjligt.

Region Västerbotten har en viktig roll i styrgruppen genom sitt regionala utvecklingsansvar och sitt arbete

med strategiska frågor kopplade till arbetsmarknad, samhällsplanering och civilsamhälle. Genom att delta i styrgruppen kan Region Västerbotten bidra till att koppla projektets resultat till bredare regionala utvecklingsstrategier, vilket möjliggör att lärdomarna kan spridas och komma fler kommuner till nytta. Regionen har också kontakter och skapar olika aktiviteter inom social ekonomi, offentlig samverkan och arbetsmarknadsfrågor, vilket kan bidra till att projektet får en starkare regional förankring och kan inspirera till liknande initiativ i andra delar av Västerbotten.

Genom styrgruppen skapas en stabil struktur för strategisk styrning, kunskapsöverföring och långsiktig implementering av projektets resultat. Kommunernas deltagande säkerställer en konkret och lokal tillämpning av projektets insatser, medan Region Västerbotten möjliggör en bredare spridning och en koppling till långsiktig strategiutveckling på regional nivå. Genom att arbeta utifrån en lärande process, där styrgruppen regelbundet reflekterar över projektets framdrift och justerar insatser vid behov, ökar sannolikheten för att projektets resultat blir varaktiga och bidrar till en långsiktig samhällsutveckling.

Sammanfattning

På svenska

Projektet utgår från en problemformulering som fokuserar på att motverka den ökande avfolkningen i Västerbottens gles- och landsbygd. Statistik visar att fler människor flyttar från mindre kommuner än som flyttar in, trots en positiv invandring. De flesta nyinflyttade bosätter sig i Umeå eller Skellefteå, medan mindre orter tappar befolkning i allt snabbare takt. Problemet är inte att locka nya invånare, utan att få dem att stanna.

Tidigare insatser har främst fokuserat på arbetsmarknaden och inflyttning, men arbetslösheten i små kommuner är redan låg, och kompetensförsörjningen är en utmaning. Förstudier och rapporter visar att civilsamhället kan spela en viktig roll i att skapa attraktiva och hållbara samhällen, men saknar tillräckligt stöd och resurser. Det finns en upplevd orättvisa i resursfördelningen, där större städer får mer stöd medan mindre orter och föreningslivet i inlandet drabbas av nedskärningar. Avfolkningen leder till försämrade samhällsservice, en åldrande befolkning och kompetensbrist, vilket kan försvåra framtida utvecklingsprojekt, inklusive den gröna omställningen. Urbaniseringstrenden är global, men forskning visar att den kan ha negativa konsekvenser för demokrati, jämställdhet och social sammanhållning i glesbygd. För att vända trenden behöver civilsamhället stärkas genom ökad samverkan, kapacitetsutveckling och stöd till social ekonomi. Genom att utveckla föreningslivet och den sociala arbetsmarknaden kan projektet bidra till att fler väljer att stanna kvar, vilket skapar en mer hållbar framtid för regionens mindre kommuner.

Utifrån problemformuleringen har vi arbetat fram ett syfte för projektet och det är att motverka avfolkningen i mindre kommuner i Västerbotten genom att stärka civilsamhällets roll i integration och lokal utveckling. Utmaningen ligger i att få människor att stanna kvar genom att förbättra arbetsmarknaden och på olika sätt stärka civilsamhället. Förstudier och rapporter visar att civilsamhället har potential att bidra genom att utveckla en social ekonomi och samverka med offentliga aktörer för att stärka lokalsamhällen och långsiktigt främja regional hållbarhet. För att projektet ska kunna implementeras i ordinarie verksamhet ska det också finnas en tydlighet i att hitta strukturella lösningar som innefattar civilsamhället, kommuner och regionen samt nära samverkan med projektets samverkanspartner.

Projektets huvudmål är att stärka civilsamhället så att det kan vara en del i utvecklingen av mindre samhällen och orter på Västerbottens gles- och landsbygd. Huvudmålet har i sin tur brutits ner i tre delmål

och till varje delmål har indikatorer knutits an. Delmålen är som följer:

1. Stärka civilsamhället som samhällsaktör för att minska utflyttning från gles- och landsbygd

Etablera samverkansstrukturer

Minst 15 nya nätverk för att stärka civilsamhällets roll i lokal utveckling.

Minst 10 digitala lösningar eller plattformar för samverkan mellan civilsamhälle, kommuner och näringsliv.

Minst 3 kommuner ska anta handlingsplaner för att inkludera civilsamhället i befolkningsutvecklingen.

Stärka civilsamhällets kapacitet

Minst 500 personer från civilsamhället deltar i aktiviteter för att utveckla hållbara strukturer.

Utveckla strategier för att nå nya målgrupper

Minst 70 föreningar utvecklar och implementerar strategier för att attrahera nya medlemmar.

2. Stärka civilsamhället genom social ekonomi och nya arbetsmarknadsmöjligheter

Utveckla social ekonomi och sysselsättning

Minst 10 nya initiativ inom social ekonomi etableras i samverkan mellan civilsamhälle, offentlig sektor och näringsliv.

Minst 40 organisationer får utbildning i socialt företagande, affärsutveckling eller projektledning.

Minst 5 föreningar tar fram affärsmodeller för att skapa arbetstillfällen genom social ekonomi.

Förstärka samverkan mellan civilsamhälle och offentlig sektor

Minst 10 kommunala tjänster utvärderas för att undersöka möjligheten att samverka med civilsamhället istället för att hanteras inom den offentliga sektorn.

3. Stärka offentliga strukturer för långsiktig samverkan med civilsamhället

Öka kunskap och kapacitet hos offentliga aktörer

Minst 3 kommuner implementerar nya samverkansmodeller med civilsamhället.

Minst 200 tjänstepersoner och beslutsfattare utbildas i samverkan med civilsamhället.

Skapa dialog och samverkan

Minst 2 nya samverkansplattformar (fysiska eller digitala) etableras.

Minst 70 % av deltagande kommuner och föreningar ska uppleva förbättrad samverkan enligt utvärderingsenkät.

Utveckla policyer och riktlinjer

Minst 100 politiker och beslutsfattare deltar i seminarier om civilsamhällets roll.

Minst 1 policyförslag eller riktlinje tas fram för att formalisera långsiktig samverkan mellan civilsamhälle och offentlig sektor.

I syfte att uppnå det projektet angett att man ska uppnå har projektet valt att bygga verksamheten på beprövade metoder och arbetssätt för att stärka civilsamhället och förbättra samverkan mellan olika samhällsaktörer. Fokus ligger på att utveckla långsiktiga strukturer och nätverk genom evidensbaserade modeller.

Quadruple Helix-modellen är en central metod där civilsamhälle, offentlig sektor, näringsliv och akademi samverkar för att skapa hållbara lösningar. Genom denna modell byggs regionala och lokala nätverk där

olika aktörer deltar i dialog och utveckling. Offentlig sektor bidrar med policyutveckling, näringslivet med resurser och affärskompetens, civilsamhället med medborgarperspektiv och akademien med forskning och analys.

Community Organizing, särskilt metoden Weaving Trust, används för att skapa och stärka förtroendebaserade relationer mellan aktörer. Projektet prioriterar tillitskapande processer för att säkerställa långsiktig och hållbar samverkan. Genom dialog och gemensamma målsättningar ska civilsamhället få en mer aktiv roll i samhällsutvecklingen.

Empowerment-metoden används för att stärka civilsamhällets kapacitet genom kunskapsöverföring, strategisk utveckling och ledarskapsstöd. Syftet är att ge civilsamhällets organisationer verktyg för att bli mer självständiga och långsiktigt hållbara, snarare än att enbart fungera som mottagare av stöd.

För att säkerställa att civilsamhället integreras i offentlig planering används Co-Governance Approach, en metod där offentlig sektor och civilsamhället utvecklar gemensamma samverkansmodeller och beslutsprocesser. Genom att formalisera civilsamhällets roll i kommunala och regionala strategier skapas bättre förutsättningar för långsiktig samverkan.

Projektet arbetar också utifrån folkbildningens pedagogik, där dialog, delaktighet och samverkan används för att skapa engagemang och kunskap. Studieförbundet Bilda, med lång erfarenhet av folkbildning, leder detta arbete och ser folkbildningen som ett viktigt verktyg för att utveckla civilsamhället.

Alla metoder och arbetssätt genomsyras av principerna om jämställdhet, jämlikhet, icke-diskriminering, tillgänglighet och demokrati. Genom inkluderande processer säkerställs att alla grupper ges möjlighet att delta och påverka. Projektet utvecklar digitala och fysiska plattformar och fysiska samverkansstrukturer med tillgänglighetsperspektiv, vilket gör att fler människor kan engagera sig, oavsett förutsättningar.

För att uppnå projektets mål och arbeta med korrekt metodval kommer projektet att säkerställa rätt kompetens genom rekrytering av personal med expertis inom social ekonomi, civilsamhällesutveckling, strategisk samverkan och projektledning. Fokus ligger på att stärka civilsamhällets kapacitet genom utbildning, nätverk och samarbete med offentlig sektor. Specialistkompetens inom exempelvis socialt företagande, upphandling och policyutveckling kan anlitas vid behov. Här är samverkan med andra stödjande organisationer viktig. Projektet betonar vikten av samverkan mellan civilsamhälle, kommuner och regionen för att skapa långsiktiga lösningar. Genom att kombinera intern och extern expertis ska projektet effektivt stärka civilsamhället och bidra till en hållbar utveckling i Västerbottens mindre kommuner.

För att komma fram till om projektet uppnått sina mål och indikatorer kommer projektet att utvärderas i syfte att säkerställa att insatserna är effektiva, att målen uppnås och att resultaten bidrar till långsiktig utveckling. Utvärderingen kombinerar en formativ (löpande) och summativ (slutlig) metod, vilket gör det möjligt att justera projektets genomförande under tiden och samtidigt ge en övergripande analys vid projektets slut.

Den formativa utvärderingen sker kvartalsvis och fokuserar på projektets framsteg i relation till målen. Den bygger på intervjuer och enkäter med civilsamhällets organisationer och offentliga aktörer, samt dokumentation av insatser och styrgruppens arbete. Detta gör det möjligt att identifiera avvikelser och vidta åtgärder för att förbättra projektets genomförande.

Den summativa utvärderingen genomförs under projektets sista sex månader och analyserar de långsiktiga effekterna. Den bygger på kvantitativ uppföljning av indikatorer, djupintervjuer med nyckelaktörer och en slutenkät till deltagande organisationer för att bedöma hur projektet påverkat civilsamhället.

Projektledaren ansvarar för att samordna och analysera utvärderingsmomenten, medan styrgruppen fungerar som en referensgrupp och ger återkoppling på insamlade data. Deltagande organisationer, kommuner och Region Västerbotten deltar genom intervjuer, enkäter och workshops. Kommunerna och regionen deltar också i projektets styrgrupp.

Utvärderingen ses inte enbart som en analys av projektets resultat utan också som ett verktyg för långsiktig utveckling. Genom att involvera deltagarna stärker projektet deras förmåga att använda utvärderingsverktyg i sitt eget arbete, vilket kan bidra till mer hållbara strukturer och stärkt samverkan mellan civilsamhället och offentlig sektor även efter projektets slut.

Projektet kommer att ägas av Studieförbundet Bilda som också medfinansierar projektet till viss del. Projektet kommer att pågå i tre år med start den första augusti 2025. Vidare kommer kommunerna i Skellefteå, Norsjö, Malå och Lycksele samt Region Västerbotten fungera som samverkansparter till projektet och medfinansiera med tjänster och i Region Västerbottens fall också med kontanta medel. Samtliga medfinansierare kommer att erbjudas en plats i projektets styrgrupp.

På engelska

The project is based on a problem formulation focusing on counteracting the increasing depopulation in the sparsely populated and rural areas of Västerbotten. Statistics show that more people are moving away from smaller municipalities than are moving in, despite positive immigration. Most newcomers settle in Umeå or Skellefteå, while smaller towns are losing population at an accelerating pace. The problem is not attracting new residents but getting them to stay.

Previous efforts have primarily focused on the labor market and migration, but unemployment in small municipalities is already low, and ensuring a skilled workforce is a challenge. Feasibility studies and reports indicate that civil society can play a crucial role in creating attractive and sustainable communities but lacks sufficient support and resources. There is a perceived injustice in resource allocation, where larger cities receive more support while smaller towns and civil society in the inland regions suffer from cutbacks. Depopulation leads to deteriorating public services, an aging population, and a lack of skilled workers, which may hinder future development projects, including the green transition. The trend of urbanization is global, but research shows that it can have negative consequences for democracy, gender equality, and social cohesion in rural areas. To reverse this trend, civil society needs to be strengthened through increased collaboration, capacity building, and support for the social economy. By developing associations and the social labor market, the project can contribute to more people choosing to stay, creating a more sustainable future for the region's smaller municipalities.

Based on the problem formulation, we have developed the project's purpose: to counteract depopulation in smaller municipalities in Västerbotten by strengthening the role of civil society in integration and local development. The challenge lies in ensuring people stay by improving the labor market and strengthening civil society in various ways. Feasibility studies and reports show that civil society has the potential to contribute by developing a social economy and collaborating with public actors to strengthen local communities and promote regional sustainability in the long term. For the project to be integrated into regular operations, it is essential to identify structural solutions that involve civil society, municipalities, and the region, as well as close collaboration with the project's partners.

The project's main goal is to strengthen civil society so that it can be part of the development of smaller

communities and towns in Västerbotten's sparsely populated and rural areas. The main goal is divided into three sub-goals, each with associated indicators:

1. Strengthening civil society as a social actor to reduce outmigration from sparsely populated and rural areas

Establishing collaboration structures

At least 15 new networks to strengthen civil society's role in local development.

At least 10 digital solutions or platforms for collaboration between civil society, municipalities, and businesses.

At least 3 municipalities will adopt action plans to include civil society in population development.

Strengthening the capacity of civil society

At least 500 people from civil society participate in activities to develop sustainable structures.

Developing strategies to reach new target groups

At least 70 associations develop and implement strategies to attract new members.

2. Strengthening civil society through social economy and new labor market opportunities

Developing social economy and employment

At least 10 new social economy initiatives are established in collaboration between civil society, the public sector, and businesses.

At least 40 organizations receive training in social entrepreneurship, business development, or project management.

At least 5 associations develop business models to create jobs through social economy.

Enhancing collaboration between civil society and the public sector

At least 10 municipal services are evaluated to explore the possibility of collaboration with civil society instead of being handled solely by the public sector.

3. Strengthening public structures for long-term collaboration with civil society

Increasing knowledge and capacity among public actors

At least 3 municipalities implement new collaboration models with civil society.

At least 200 civil servants and decision-makers receive training on collaboration with civil society.

Creating dialogue and cooperation

At least 2 new collaboration platforms (physical or digital) are established.

At least 70% of participating municipalities and associations report improved collaboration in evaluation surveys.

Developing policies and guidelines

At least 100 politicians and decision-makers participate in seminars on the role of civil society.

At least 1 policy proposal or guideline is developed to formalize long-term collaboration between civil society and the public sector.

To achieve the project's goals, the initiative is based on proven methods and approaches to strengthen civil society and improve collaboration between different social actors. The focus is on developing long-term structures and networks through evidence-based models.

The Quadruple Helix model is a central method in which civil society, the public sector, businesses, and academia collaborate to create sustainable solutions. This model builds regional and local networks where different actors participate in dialogue and development. The public sector contributes to policy development, businesses provide resources and business expertise, civil society offers a citizen perspective, and academia supports with research and analysis.

Community Organizing, particularly the Weaving Trust method, is used to create and strengthen trust-based relationships between actors. The project prioritizes trust-building processes to ensure long-term and sustainable cooperation. Through dialogue and shared goals, civil society will have a more active role in social development.

The empowerment method is employed to strengthen civil society's capacity through knowledge transfer, strategic development, and leadership support. The aim is to equip civil society organizations with tools to become more independent and sustainable in the long term, rather than merely functioning as recipients of support.

To ensure civil society's integration into public planning, the Co-Governance Approach is used. This method involves developing joint collaboration models and decision-making processes between the public sector and civil society. By formalizing civil society's role in municipal and regional strategies, better conditions are created for long-term cooperation.

The project also applies the pedagogy of popular education, using dialogue, participation, and cooperation to foster engagement and knowledge. Studieförbundet Bilda, with extensive experience in popular education, leads this work and views popular education as a vital tool for developing civil society.

All methods and approaches are based on the principles of gender equality, equity, non-discrimination, accessibility, and democracy. Inclusive processes ensure that all groups have the opportunity to participate and influence. The project develops digital and physical platforms and collaboration structures with an accessibility perspective, enabling more people to engage regardless of their circumstances.

To achieve the project's objectives and ensure the correct choice of methods, the project will recruit personnel with expertise in social economy, civil society development, strategic collaboration, and project management. The focus is on strengthening civil society's capacity through training, networking, and cooperation with the public sector. Specialist expertise in areas such as social entrepreneurship, procurement, and policy development will be engaged as needed. Collaboration with other support organizations is essential. The project emphasizes the importance of cooperation between civil society, municipalities, and the region to create long-term solutions. By combining internal and external expertise, the project aims to effectively strengthen civil society and contribute to sustainable development in Västerbotten's smaller municipalities.

To determine whether the project has achieved its goals and indicators, an evaluation will be conducted to ensure the effectiveness of measures, goal attainment, and long-term impact. The evaluation combines a formative (ongoing) and summative (final) approach, allowing for adjustments during implementation while providing an overall analysis at the project's conclusion.

The project will be owned by Studieförbundet Bilda, which will also co-finance part of it. The project will

Medfinansieras av
Europeiska unionen

run for three years, starting on August 1, 2025. Additionally, the municipalities of Skellefteå, Norsjö, Malå, and Lycksele, along with Region Västerbotten, will act as project partners, providing co-financing through services, with Region Västerbotten also contributing financial support. All co-financiers will be offered a seat on the project's steering group.

Ekonomi - Budget

ESF-stöd	8 501 419 kr
Budgeterad medfinansiering från projektet	55 %
Krav på medfinansiering från projekt	55 %

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bilaga:
Budgetspecifikation

Datum:
2025-02-17

Diarienummer:
24-053-S12

1 (4)

Sida 220 av 223

Kostnader socialfond						15 626 744 kr
Direkta kostnader						15 626 744 kr
Personal						14 201 744 kr
Kostnadsbärare	Funktion/Titel	Beskrivning av arbetsuppgifter i projekt	Enhetskostnad	Tjänstgöringsgrad	Antal månader	Summa
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Projektledare	Ansvarar för projektet, styrgruppen och utvärdering. Är en länk mellan styrgrupp och övriga resurser	Projektledare/ delprojektledare - Övriga landet	100	36	3 512 928 kr
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Projektadministratör	Resursen ansvarar för att hålla samman projektet, dess samarbetsparter och rutiner administrativt	Projektadministratör - Övriga landet	75	36	1 962 671 kr
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Verksamhetsutvecklare	Resurs i projektet som arbetar med verksamhet för att uppnå projektets mål	Projektmedarbetare - Övriga landet	100	36	2 860 188 kr
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Verksamhetsutvecklare	Resurs i projektet som arbetar med verksamhet för att uppnå projektets mål	Projektmedarbetare - Övriga landet	100	24	1 906 792 kr
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Kommunikatör	Ansvarar för all kommunikation relaterat till projektet. Arbetar utifrån kommunikationsplanen.	Projektmedarbetare - Övriga landet	10	36	286 019 kr
212000-2635 LYCKSELE KOMMUN	Kommunal kontakt och verksamhetsledare	Kommunal resurs för koppling mot ordinarie verksamhet inom kommun mot civilsamhälle.	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
212000-2866 MALÅ KOMMUN	Kommunal kontakt och verksamhetsledare	Kommunal resurs för koppling mot ordinarie verksamhet inom kommun mot civilsamhälle.	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bilaga:
Budgetspecifikation

Datum:
2025-02-17

Diarienummer
24-053-S12

2 (4)

Sida 221 av 223

212000-2858 NORSJÖ KOMMUN	Kommunal kontakt och verksamhetsledare	Kommunal resurs för koppling mot ordinarie verksamhet inom kommun mot civilsamhälle.	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
232100-0222 REGION VÄSTERBOTTEN	Regional kontakt och verksamhetsledare	Regional resurs för koppling mot strategiska mål och stöd för kommunal nivå i samma syfte.	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
212000-2643 SKELLEFTEÅ KOMMUN	Kommunal kontakt och verksamhetsledare	Kommunal resurs för koppling mot ordinarie verksamhet inom kommun mot civilsamhälle.	Projektmedarbetare - Övriga landet	10	36	286 019 kr
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD	Kommunal kontakt och verksamhetsledare	Kommunal resurs för koppling mot ordinarie verksamhet inom kommun mot civilsamhälle.	Projektleddare/ delprojektleddare - Övriga landet	15	36	526 939 kr
Resor och logi						225 000 kr
Kostnadsbärare		Beskrivning			Belopp	
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD		Resor inom projektet			150 000 kr	
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD		Boende i samband med resor			75 000 kr	
Utrustning och materiel och deltagarlokaler						1 200 000 kr
Kostnadsbärare		Beskrivning			Belopp	
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD		Kostnader i samband med aktiviteter kopplat till projektmålen			1 200 000 kr	
Offentlig medfinansiering						6 721 532 kr
Offentligt bidrag i annat än pengar						3 146 207 kr
Personal						3 146 207 kr

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bilaga:
Budgetspecifikation

Datum:
2025-02-17

Diarienummer
24-053-S12

3 (4)

Sida 222 av 223

Medfinansiar	Funktion/Titel	Beskrivning av arbetsuppgifter i projekt	Enhetskostnad	Tjänstgöringsgrad	Antal månader	Summa
212000-2866 MALÅ KOMMUN	Kontaktperson	Kontaktperson och möjliggörare av insatser i projektet kopplat till kommunen	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
212000-2635 LYCKSELE KOMMUN	Kontaktperson	Kontaktperson och möjliggörare av insatser i projektet kopplat till kommunen	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
212000-2858 NORSJÖ KOMMUN	Kontaktperson	Kontaktperson och möjliggörare av insatser i projektet kopplat till kommunen	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
232100-0222 REGION VÄSTERBOTTEN	Kontaktperson	Kontaktperson och möjliggörare av insatser i projektet kopplat till regionen	Projektmedarbetare - Övriga landet	25	36	715 047 kr
212000-2643 SKELLEFTEÅ KOMMUN	Kontaktperson	Kontaktperson och möjliggörare av insatser i projektet kopplat till regionen	Projektmedarbetare - Övriga landet	10	36	286 019 kr
Övrig offentlig medfinansiering						3 575 325 kr
Kontant medfinansiering						3 575 325 kr
Medfinansiar			Belopp			
232100-0222 REGION VÄSTERBOTTEN			3 575 325 kr			
Privat medfinansiering						3 550 000 kr
Övrig Privat medfinansiering						3 550 000 kr
Projektägare - andel av kostnader						3 550 000 kr

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bilaga:
Budgetspecifikation

Datum:
2025-02-17

Diarienummer
24-053-S12

4 (4)

Sida 223 av 223

Kostnadsbärare
894002-7942 STUDIEFÖRBUNDET BILDA NORD

Belopp
3 550 000 kr